

VJESNIK HRVATSKE DOMINIKANSKE PROVINCIJE
NAVJEŠTENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

XLIV (2008.) 100

ZAGREB
PROSINAC 2008.

UVODNA RIJEČ OCA PROVINCIJALA

Ne bojte se!

*Jer nije nam Bog dao duha bojažljivosti,
nego snage, ljubavi i razbora*
(2 Tim 1,6-7).

Draga braćo,

Izvanredna i smirena odvažnost jedna je od prepoznatljivih crta Dominikove svetosti. Ta se odvažnost očitovala i u osnivanju Reda propovjednika. Nekolicinu, tek okupljene, braće Dominik šalje iz Toulousea u Pariz da tamo »studiraju, propovijedaju i osnuju samostan«. Ivan iz Navarre se sjeća kako im je Dominik govorio »da se ne boje, da će uspjeti«. No, najveća njegova odvažnost bila je bezgranično pouzdanje u Boga i, radi Boga, u braću.

Nedavno me jedan župnik, dok smo nakon mise i održane propovijedi u njegovoj župi sjedili za objedom, upita: »Smatrate li vi, dominikanci, svetog Dominika stvarno velikim i vjerujete li da se po njegovu zagovoru događaju čuda?« To nam se pitanje spontano postavlja i u ovoj velikoj devetnici hodočašćenja prema 800. obljetnici potvrde Reda propovjednika (2016.), a posebno ulaskom u »Godinu sv. Dominika«. Tijekom povijesti Reda braća su se često molitvom utjecala zagovoru svoga Utemeljitelja, podsjećajući se na značenje Dominikove geste slanja braće na propovijedanje s obećanjem: »Ja ću moliti za vas«. Red je sa zahvalnošću sačuvao spomen na molitve što ih je Dominik prikazivao za svoju braću te se s poštovanjem sjeća njegova obećanja da će biti korisniji braći nakon smrti. Toga se braća i sestre Reda propovjednika sjećaju i u hi-

mnu *O spem miram* (Divne l' nade), koji je skladan prije 1256. godine. Svaki put kad osobno ili zajednički, molimo ili pjevamo himan *Divne l' nade*, vapijemo Dominiku »Vrši, Oče, što si rek'o – molitvom pomozi nas«.

Dominikov zagovor molim za sve nas u Provinciji. Moj izbor, bio je znak povjerenja, koji nosi u sebi i očekivanja braće i poslanje Provincije, a što je već izrečeno u Aktima provincijske skupštine, našim svojevrsnim četverogodišnjim programom. To je realan program koji se nadam zajedno s provincijskim vijećnicima, dužnosnicima, promicateljima te svom braćom u Provinciji dobrim dijelom i ostvariti. Teško je predviđati. Izbor za provincijala omeo je neke moje planove, ali istodobno otvorio neke druge mogućnosti. Provincijska skupština istaknula je prioritete za Provinciju. Računam na svu subraću u ostvarenju zajedničkog nam poslanja. Obostrano su nam potrebna ohrabrenja, poticaji i razumijevanje.

U Godini smo sv. Pavla. Kao geslo u ovomu služenju Provinciji uzeo sam Pavlove riječi: »Nije nam Bog dao duha bojažljivosti, nego snage, ljubavi i razbora« (2 Tim 1, 7).

Anđeli nam u božićnoj noći donose Radosnu vijest Božje blizine, nove prisutnosti koja nas iz početne bojazni, zbunjenosti, zaprepaštenja ili obehtrabrenosti vodi u odvažan hod prema onomu koji dolazi da se kod nas nastani i Oca nam obznani. U činu pastira koji se, nakon susreta s Djetješcem, vraćaju »hvaleći i slaveći Boga« (Lk 2, 20), svaki kršćanin je pozvan živjeti prema poznatom dominikanskom geslu: *slaviti, blagoslivljati i propovijedati* (laudare, benedicere, praedicare).

Stoga, ulazeći u Godinu sv. Dominika, dva nas velika učitelja – Pavao i Dominik – pozivaju na odvažnost u otvorenosti prema novim izazovima u naviještanju Radosne vijesti. To smo i sami izrekli u lipnju na provincijskoj skupštini u Bolu: »Za bolje razumijevanje svijeta u kojem živimo, potrebno je imati više hrabrosti za susrete sa svima kojima je na umu i srcu dominikanska prošlost, sadašnjost i budućnost. Primjećujemo da ljudi ovoga doba – posebno mladi – žele definiranu pripadnost pojedinim zajednicama. Žele imati prepoznatljivo znakovlje. Omogućimo im da se prepoznaju u poslanju našega Reda i da zajedno s nama, braćom i sestrama, sa sve snažnijim sudjelovanjem svjedoče Radosnu vijest.« (Akti, Bol 2008., br. 17).

U poslanju što nam ga je Bog dodijelio prati nas i zagovor Kraljice našega Reda. Tumačeći kako je došlo, na razini cijeloga Reda, do uvođenja pjevanja antifone *Zdravo Kraljice* nakon večerje, bl. Jordan

Saski, u *Knjižici o počecima Reda* (br. 120) svjedoči: »Pričao mi je jedan pobožni i vjerodostojni muž kako je često vidio u duhu dok su braća pjevala *Svrni, dakle, odvjetnice naša* da se Majka našega Gospodina prostrla pred svojim Sinom i molila za očuvanje cijelog Reda. To sam spomenuo da se braća koja budu ovo čitala još više oduševе i da pobožno hvalе Djevicu.« Tu Marijinu zaštitu nad Redom propovjednika prekrasno oslikava rozeta s naslovne stranice stotog broja *Vjesnika Provincije*, uzeta iz crkve sv. Dominika u Dubrovniku.

Izričući vam svoje želje za blagoslovljen i radostan Božić i novu godinu, koja je za nas ujedno i »Godina sv. Dominika«, želim vam Dominikovu odvažnost u pronosjenju neugasive vatre Riječi, s bezgraničnim pouzdanjem u Boga.

Fr. Anto Gavrić O.P.
provincijal

Božićni mozaik

Oči su vola i magarca
dalekozori
kroz njih se može nazrijeti nebo.

U Njegovu spilju smiju unići
ukročene živine
i djeca.

Mržnja je pocijepala
Njegove jaslce.
On je pokupio triješće
i neugasivu zapalio vatru.

Fr. Rajmund Kupareo O.P., Zagreb, 1975.

PORUKA UČITELJA REDA

Prva nedjelja Došašća 2008.

Draga braćo i sestre u svetom Dominiku i svetoj Katarini,

„U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog. [...] I Riječ tijelom postade i nastani se među nama“ (Iv 1,1-14).

Malo je svetopisamskih tekstova koji bolje zahvaćaju duh vremena Došašća i Božića od Proslova Ivanova Evanđelja. Evanđelist nas poziva u nekoliko riječi na puninu Utjelovljenja. Nije to spektakl koji se promatra izdaleka, jer, kako kaže tekst, Riječ je došla nastaniti se „među nama“ kao jedan od nas. Na završetku 12. redovnog zasjedanja Biskupske sinode o Riječi Božjoj u životu i poslanju Crkve, sinodalni su izaslanici napisali u svojoj poruci: „U grčkom se izvorniku nalaze samo tri temeljne riječi: *Logos sarx egeneto*, 'Riječ tijelom postade'. Nije to samo vrhunac toga poetskog i teološkog dragulja što ga imamo u Proslovu Ivanova Evanđelja (1, 14), nego i središte kršćanske vjere“ (II, br. 4).

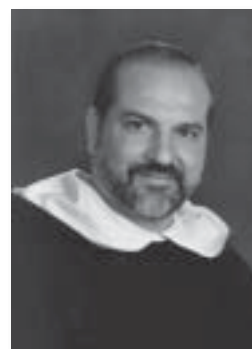
Rođenje Riječi „među nama“ poprima još veću hitnost ove godine na raskrižju više putova u životu Crkve i Reda. Ponajprije, slavimo i zahvaljujemo za nedavnu Sinodu o Riječi Božjoj, Sinodu koja se odvijala u okrilju drugog konteksta milosti i istine: Pavlove godine, posvećene velikom apostolu naroda, sv. Pavlu. Osim toga, ta se dva događaja podudaraju s nastavkom našega jubilarnog dominikanskog hodočašća, koje će doživjeti svoj vrhunac 2016., s proslavom 800. obljetnice otkako je papa Honorije III. potvrdio Red propovjednika.

I za Dominika je Riječ Božja bila nazočna „u početku“ čuda po kojem je nastao Red propovjednika. Cijeli Dominikov život, življen u prisnom jedinstvu s Riječju, poziva nas na duboko kontemplativno *slušanje* Riječi i na odvažni angažman u propovijedanju Riječi u današnjem svijetu.

U *Dijalogu* naše sestre Katarine Sijenske piše: „Dominik je u svijetu izgledao upravo kao apostol, sijući s toliko istine i svjetla riječ, skidajući tamu i darujući svjetlo“ (br. 158). Ta Riječ postala tijelom, ta Riječ što je gorjela u Dominikovu srcu bila je ona ista Riječ koju je s gorljivim žarom propovijedao, užičujući svijet Kristovom ljubavlju i nježnim milosrdem.

Blaženi je Dominik žarko žedao za spasenjem duša, kojih je bio neusporedivi apostol. S velikim se je žarom predao propovijedanju da je poticao i obvezivao braću da naviještaju Riječ Božju noću i danju, u crkvama i domovima, na poljima i na putovima – jednom riječju posvuda i uvijek da govore samo o Bogu.

Njegova svetost papa Benedikt XVI. podsjetio nas je na otvorenju Sinode: „... Važno je da pojedini vjernici i zajednice ulaze u sve veću bliskost s [Riječju Božjom]. [...] Hraniti se Riječju Božjom za Crkvu je prva i temeljna zadaća.“ Stoga, u okviru našega jubilarnog hodočašća koje je započelo slavljem 800. obljetnice osnutka dominikanske zajednice u

Prouilheu, čitava je Dominikanska obitelj pozvana napraviti stanku i usredotočiti se na sljedeću temu: „U Početku bijaše Riječ: Dominik, propovjednik Milosti“. Pomoću te teme obvezujemo se sjesti uz Dominika do Kristovih nogu i, s njim, „hraniti se Riječju Božjom“.

Tu baštinu milosti dijelimo svi, braća, monijalne i apostolske sestre, dominikanski laici, mladi i stari, bogati i siromašni. I dobro znamo da ćemo se, kada se budemo nahranili Riječju, suočiti s drugim velikim izazovom s kojim se je morao suočiti sv. Pavao, i koji je na neki način sažet u njegovu apostolskom uzviku: „Doista, jao meni ako evanđelja ne navješćujem!“ (1 Kor 9, 16). Slijedeći Dominikov primjer i usvajajući uzvik sv. Pavla, prihvaćamo ga kao misao vodilju tijekom trajanja svih hodočasničkih godina sve do proslave Jubileja 2016. Da bismo to ostvarili, priznajemo ipak da je nužna promjena, u stvari bitna: kao dominikanci, ostat ćemo vjerni svojem pozivu samo ako taj uzvik bude odjekivao i u zajednici:

„Doista, jao nama ako evanđelja ne navješćujemo!“

Te su riječi sv. Pavla, kako je rekao papa Benedikt XVI. u svojoj poruci na otvorenju Sinode, „uzvik koji za svakog kršćanina postaje ustrajan poziv da se stavi u službu Kristovu“. Uzmimo te riječi k srcu, prepoznajući u njima samo evanđelje iz kojeg je nastalo propovjedničko poslanje našeg svetog oca Dominika: noseći sa sobom posvuda na putovanjima Evanđelje sv. Mateja i Pavlove poslanice, Dominik je doista postao „propovjednik milosti“. Kad god pjevamo *O Lumen* (O svjetlosti Crkve), tim imenom zazivamo Dominika: *Praedicator Gratiae*, on, propovjednik, učenik Riječi, obećava da će koračati

s nama i obnavljati u nama milosno izlivanje Riječi – a koje je bila stvarno nazočna kad su zasijane prve sjemenke Svetog propovijedanja u plodnoj zemlji južne Europe. Neka nas on sjedini u obitelj okupljenu oko Riječi i neka nas obdari kontemplativnim, poslušnim raspoloživim i odvažnim srcem koje će odgovoriti u slobodi na aktualne izazove Evanđelja.

I dok koračamo kroz ovo vrijeme Došašća prema kontemplaciji Riječi postale tijelom, pod noćnim nebom Betlehema, htio bih ovdje osobno izreći i svoje najljepše želje za blagoslovljen i radostan Božić svakom članu dominikanske obitelji u svijetu. Betlehem – „dom kruha“ – podsjeća nas na dvije važne stvarnosti. Prvo, Utjelovljena Riječ došla nas je nahraniti. Hranimo se na njezinu stolu milosrđa i sućuti, svakoga dana u novoj godini. Drugo, u svijetu koji se suočava s porastom gladi i stalnim ratnim prijetnjama, okrenimo se ponovno Kristu, jer „njegove riječi navješćuju pravdu, ulijevaju odvažnost malodušnima, a grješnicima daju oproštenje“ (*Poruka Sinode*, IV, br. 13). Neka te riječi budu naše riječi kako bismo i mi mogli naviještati evanđelje mira u Njegovo ime!

Braćo i sestre, koračamo skupa na hodočašću vjere, u obitelji, bodreći jedni druge na putu. Neka nas Duh Sveti pomaže da mognemo koračati u nadi i neka nas sveti Dominik blagoslovi i nadahne da budemo uvijek vjerni prekrasnoj baštini što ju nam je ostavio.

Vaš brat u svetom Dominiku, propovjedniku milosti,

Fr. Carlos A. Azpiros Costa, O.P.
Učitelj Reda

18. lipnja, Učitelj Reda fr. Carlos A. Azpiros Costa potvrdio fr. Antu Gavrića za provincijala Hrvatske dominikanske provincije.

1. srpnja, Učitelj Reda fr. Carlos reassignirao je fr. Stjepana Kراسića u našu Provinciju.

5. srpnja, Kongregacija za kler udijelila je Berislavu Kolobariću dispensu od đakonata; dispensa je stupila na snagu 16. kolovoza, kada je Berislav potpisao u znak prihvaćanja.

27. kolovoza potvrđeni Akti izborne provincijske skupštine u Bolu.

13. listopada: obavijest da će se Opća izborna skupština Reda održati od 1. do 28. rujna 2010. godine u Rimu, a ne u Indiji kako je bilo predviđeno. Zbog teških progona kršćana te nesigurnosti i nasilja Indijska provincija ne može organizirati Opću izbornu skupštinu Reda.

22. studenog, Učitelj Reda fr. Carlso A. Azpiroz Costa potvrdio fr. Alojza Čubelića regensom studija Hrvatske dominikanske provincije.

GODIŠNJE TEME ZA JUBILEJ 2016.

Santa-Sabina (Rim), 13. studenog 2008. – Kao što je poznato, od Došašća 2005. do 2016. Dominikanska obitelj se po svem svijetu priprema za proslavu 800. obljetnice potvrde Reda propovjednika. Kao početak hodočašća u milosti proslavili smo spomen na osnutak prve zajednice sestara dominikanki u Prouilhu – kolijevke svetog Propovjedanja. Ove godine, koja se bliži kraju podsjetili smo se važnosti svete Krunice u povijesti i tradiciji našega Reda. No,

sasvim je jasno da nas sve tijekom ovih znakovitih trenutaka povezuje lik svetog Dominika. Tako se ove godine usredotočujemo na sljedeću temu: „U početku bijaše Riječ: Dominik propovjednik Milosti“.

U vidu organiziranja desetogodišnjeg jubilarnog hodočašća oko jedne središnje teme braća i sestre koji djeluju u Sv. Sabini odlučili su regrupirati desetljeće Jubileja oko velike niti vodilje, teme koja proizlazi iz ove godine posvećene sv. Pavlu: „Doista, jao nama ako evanđelja ne navješćujemo!“ (usp. 1 Kor 9, 16). Moglo bi se reći da su te Pavlove riječi u središtu dominikanskog poziva: te su riječi svjetlo našim nogama na putu jubilarnog slavlja sve do 2016. Podteme predložene za svaku godinu prigoda su da se svaki puta usredotočimo na posebnu dimenziju našega dominikanskog života i našeg apostolata.

2016. – JUBILEJ UTEMELJENJA REDA PROPOVJEDNIKA

Opća tema: „Doista, jao nama ako evanđelja ne navješćujemo!“ (usp. 1 Kor 9, 16).

Godišnje teme kao priprava za Jubilej:

2009. „U početku bijaše Riječ“ (Iv 1, 1): Sveti Dominik, propovjednik Milosti.

2010. „A kako propovijedati bez poslanja“ (Rim 10, 15): poslanje propovijedanja.

2011. „Svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja!“ (Dj. 2, 11): propovijedanje i kultura / zajedničko propovijedanje

2012. „Idi mojoj braći i javi im...“ (Iv 20, 17): dominikanke i propovijedanje.

2013. „Neka mi bude po tvojoj riječi!“ (Lk 1, 38): Marija – kontemplacija i propovijedanje Riječi.

2014. „Izlit ću duha svoga na svako tijelo, i proricat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja“ (Jl 3, 1): dominikanski laici i propovijedanje.

2015. „Ako ostanete u mojoj riječi, uistinu, moji ste učenici; upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi“ (Iv 8, 31-32); „Za slobodu nas Krist oslobodi“ (Ga 5, 1) – Dominik: uprava, duhovnost i sloboda.

2016. „Doista, jao nama ako evanđelja ne navješćujemo!“ (usp. 1 Kor 9, 16): Red propovjednika – jučer, danas i sutra.

3. kolovoza, fr. Stjepan Krasić asigniran u samostan sv. Dominika u Dubrovniku.

28. kolovoza, fr. Srećko Koralija asigniran u samostan Kraljice sv. Krunice u Zagrebu; fr. Ivica Tomljenović asigniran u samostan bl. Augustina Kažotića u Zagrebu-Peščenica; fr. Damir Šokić asigniran u samostan sv. Marije Milosne u Bolu; fr. Ivan Mateljan asigniran u samostan sv. Katarine u Splitu; fr. Marko Bobaš asigniran u samostan sv. Katarine u Splitu.

1. rujna, vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac imenovao fr. Jozu Mravak kapelanom vojne kapelarije „Sv. Nikole Biskupa“ u Floti HRM u Splitu.

10. rujna, fr. Damir Šokić razriješen službe župnog vikara u župi bl. Augustina Kažotića u Zagrebu-Peščenica.

12. 09., fr. Anastazio Perica Petrić razriješen župničke službe u župi sv. Ivana Krstitelja u Bolu i Murvici.

12. rujna, fr. Damir Šokić imenovan župnikom župe sv. Ivana Krstitelja u Bolu i Murvici.

13. rujna, fr. Ante Kovačević razriješen župničke službe u župi Uzvišenja sv. Križa u Gružu.

13. rujna, fr. Mihael Mario Tolj imenovan župnikom župe Uzvišenja sv. Križa u Gružu.

17. rujna fr. Ante Kovačević asigniran iz Gruža u samostan Kraljice sv. Krunice u Zagrebu.

19. rujna fr. Mato Bošnjak razriješen župničke službe u župi Kraljice sv. Krunice u Zagrebu.

19. rujna fr. Ante Kovačević imenovan župnikom u župi Kraljice sv. Krunice u Zagrebu.

23. rujna: Sr. Dolores, Časna Majka Kongregacije sv. Andela čuvara, obavijestila o prestanku rada sestara u samostanu u Trogiru.

25. rujna, na provincijskom vijeću fr. Matijas Farkaš primljen ponovno u zajednicu.

25. rujna, fr. Zvonko Džankić imenovan voditeljem Dominikanske naklade Istina.

27. rujna, fr. Damir Šokić imenovan starješinom samostana sv. Marije Milosne u Bolu.

29. rujna, fr. Mato Bošnjak asigniran u samostan bl. Augustina Kažotića u Zagrebu-Peščenica.

2. listopada, Općinski sud u Trogiru izdao rješenje kojim se dopušta promjena imena kod z.k. vlasnika Samostan „Sv. Križ“ u Hrvatska dominikanska provincija „Navještenja Bl. Dj. Marije“.

7. listopada, fr. Mato Bošnjak imenovan starješinom samostana bl. Augustina Kažotića u Zagrebu-Peščenica.

1. studenog, fr. Marko Bobaš potvrđen za priora samostana sv. Dominika u Dubrovniku.

1. studenog, fr. Matijas Farkaš asigniran u samostan bl. Augustina Kažotića u Zagrebu-Peščenica.

10. studenog, fr. Leopold Nikola Noso imenovan župnim vikarom u župi Kraljice sv. Krunice u Zagrebu.

23. studenog, potvrđeni članovi samostanskog vijeća u Dubrovniku: fr. Stjepan Krasić, fr. Mirko Ljubić i fr. Karlo Posavec.

28. studenog, provincijsko vijeće odobrilo da se kuća Bl. Augustina Kažotića u Zagrebu-Peščenici podigne na prioralni samostan

30. studenog, fr. Ante Kovačević potvrđen za samostanskog vijećnika u samostanu Kraljice sv. Krunice u Zagrebu.

8. prosinca, fr. Josip Šimić imenovan starješinom samostana sv. Jeronima u Rijeci.

8. prosinca, provincijalovim dekretom kuća Bl. Augustina Kažotića podignuta na prioralni samostan.

13. prosinca, fr. Mario - Roko Marinov postavljen za starješinu samostana u Starom Gradu.

14. prosinca, Krešimir Kapetanović (iz Bugojna), započeo prednovicijat u splitskom samostanu.

15. prosinca, potvrđeni vijećnici splitskog samostana: Veselko Begić, Stanko Prcela, Jozo Mravak, Jozo Čirko, Petar Galić i Ivan Mateljan; fr Jozo Čirko potvrđen za lektora splitskog samostana.

ŠTO JE SVE POTREBNO ZA KANONIZACIJU BL. AUGUSTINA KAŽOTIĆA?

Nedavno sam zamolio francuskog dominikanca fr. Daniela Olsa, iz Kongregacije za kauze svetaca, za pojašnjenja u svezi s kanonizacijom bl. Augustina Kažotića, na što mi je elektroničkom poštom 23. listopada 2008. dao sljedeći odgovor.

* * *

1. Akteri kauze trebali bi imenovati postulatora kojega bi morao potvrditi nadležni biskup. Taj postulator predstaviti će tome biskupu *supplex libellus* u kojem će izložiti motive koji čine poželjnim ponovo pokretanje kauze u vidu kanonizacije.
 2. Ako biskup pristupi zahtjevu, on će tada dekretom imenovati povijesnu komisiju, koja bi morala prikupiti sve dokumente koji se na neki način odnose na blaženika. «Prikupiti» znači ne samo napraviti popis tih dokumenata, nego ih urediti i prepisati. Prije negoli počnu s radom, članovi te komisije moraju dati prisegu *de munere bene adimplendo*. Po završetku, sastavit će izvješće o svojem radu i potpisat će ga *in solido*; svakako, ako se o nekoj točki ne slažu, to moraju naznačiti u tom izvješću. Zatim će prikazati dokumente koje su prikupili i svoje izvješće sudištu (vidi sljedeći paragraf) koji će ih ispitivati. To se preslušavanje ne odnosi na srž, nego se pita članove komisije jesu li tražili dokumente svugdje gdje bi se moglo razložno misliti da se mogu pronaći, jesu li prikupljeni dokumenti autentični i čine li im se vjerodostojnima.
 3. Biskup dekretom imenuje sud (sastavljen od biskupskog delegata, promicatelja pravde i bilježnika) koji će ispitivati članove povijesne komisije. Iako to nije prijeko potrebno, bilo bi poželjno da sud ispita također nekoliko svjedoka o aktualnoj postojanosti štovanja prema blaženiku.
 4. Ako se misli da bi bilo poželjnije pokrenuti dijecezanski postupak u Zagrebu, nadbiskup toga grada morao bi pisati nadležnom biskupu, tj. biskupu Lucere-Troia, tražeći njegov pristanak. Ako biskup Lucere dadne taj pristanak, zagrebački nadbiskup tada bi morao tražiti *competentia fori* od naše Kongregacije za kauze svetaca (priloživši pismo lucerskog biskupa i izlažući motive koji savjetuju promjenu *fora*). Očito je da, ako se želi pokrenuti kauzu u Zagrebu, zagrebački nadbiskup ne će moći potvrditi postulatora niti će postulator moći biskupu predstaviti *supplex libellus* sve dok nadbiskup ne dobije *competentia fori* od naše Kongregacije. Do tada on će djelovati poluslužbeno.
 5. Da bi se stiglo do kanonizacije, trebalo bi ne samo dobiti potvrdu krjeposti, nego i jednog čuda. Dakle, može biti razborito ne pokretati postupak koji sam Vam naznačio ako se već ne može predstaviti pretpostavljeno čudo.
- Nadam se da nisam ništa zaboravio i ostajem Vam na raspolaganju za svako dodatno pojašnjenje. Brat-ski u našem ocu svetom Dominiku,

P. Daniel Ols O. P.

IZVANREDNO ZASJEDANJE PROVINCIJSKOG VIJEĆA

Dubrovnik, Samostan sv. Dominika, 5. rujna 2008.

Nazočni: fr. Anto Gavrić, provincijal, fr. Ivan Mateljan, fr. Alojz Ćubelić, fr. Pero Ćavar, fr. Anto Bobaš, fr. Kristijan Dragan Raič, fr. Márcio Alexandre Couto (socius Učitelja Reda za intelektualni život). Ostali su se članovi vijeća ispričali te su od provincijala dobili dispensu.

1. Akti izborne provincijske skupštine: nadopune prema prijedlozima iz Generalne kurije. Za ovu prvu točku pozvan je i fr. Márcio Alexandre Couto, socius Učitelja Reda za intelektualni život (sudionik XI. Studijskoga tjedna za dominikansku obitelj u formaciji), jer je Provincijal uglavnom s njim kontaktirao vezano za Akte naše zadnje provincijske skupštine i dispense koje je bilo potrebno dobiti iz Rima. Fr. Márcio je ukratko objasnio da sve provincijske Akte razmatraju tri brata iz Generalne kurije, a naši Akti su sažeti i dobri. Tražili su pojašnjenja za neke detalje i konkretizaciju ili nadopunu pojedinih naredbi. Čitajući tekst Akata, osobito su bili dirnuti novčanim pomaganjem siromašnih jer se to u Aktima drugih provincija ne susreće često. Hvale vrijedna je i pastoralna briga kao odgovor na današnje izazove. Pismo iz Kurije koje dotiče sami tekst tehničke je naravi pa ga nije potrebno objavljivati nego služi za dopunjavanje teksta provincijskih Akata. Ne treba stvarati nove zakone, nego ostaviti prostora provincijskom vijeću kako bi mogli uspješno rješavati različite situacije do kojih dolazi, a vezano za odlaske i povratke u pojedinu provinciju.

Pristupilo se je obradi tekstova za koje je Generalna kurija tražila nadopune ili pojašnjenja te su svi prijedlozi promjena glasovanjem i prihvaćeni.

2. Rasprava o razrješivanju i imenovanju župnika (KKN 373, 2°): Provincijal je obavijestio braću vijećnike da je razgovarao sa svim zajednicama kojih se tiču promjene župnika. Predložene su sljedeće promjene:

- za župnika u Bolu predložen fr. Damir Šokić;
- župnik u Splitu ostaje isti (fr. Luka Prcela);
- za župnika u Gružu predložen je fr. Mihael Mario Tolj;
- za župnika u župi Kraljice sv. Krunice u Zagrebu predložen je fr. Ante Kovačević.

Predloženi novi župnici spremni su prihvatiti novu službu. Vijećnici su u raspravi podržali prijedloge.

3. Razno

- Matijas Farkaš i Krunoslav Batinić, koji su napustili Red u rujnu prošle godine, mole povratak u zajednicu. O tome će se raspravljati na I. redovnom zasjedanju provincijskog vijeća.
- Berislav Kolobarić dobio je iz Rima dispensu od reda đakonata; dokumentacija mu je dostavljena na potpisivanje, a obavijest je zatim poslana i u župu njegova krštenja u Sarajevu.
- Toga dana (5. rujna) prije podne provincijal fr. Anto Gavrić, prior dubrovačkog samostana fr. Kristijan Dragan Raič i starješina gruškog samostana fr. Pero Ćavar susreli su se i razgovarali sa dubrovačkim biskupom mons. Želimirom Puljićem. Na jednosatnom sastanku bilo je govora o potrebi potpisivanja novog ugovora vezanog za župu Uzvišenja sv. Križa u Gružu te njegovoj operacio-

nalizaciji. Razgovaralo se je i o problemu nacionaliziranog dijela samostana sv. Dominika, tj. prostorima ispod crkve sv. Sebastiana, koji još nisu vraćeni u vlasništvo samostana. Nakon prodaje samostana i zemljišta na Lopudu, predloženo je biskupu da se u našoj crkvi osnuje župni muzej, što se biskupu čini realnim. Biskup je o. provin-

cijala zamolio da jedan naš brat u skoroj budućnosti preuzme brigu o duhovnom životu studenata Dubrovačkog sveučilišta.

Zasjedanje je završilo molitvom.

Zapisničar: Fr. Kristijan D. Raič O.P.

I. ZASJEDANJE PROVINCISJKOG VIJEĆA

Zagreb, Samostan Kraljice sv. krunice, 25. rujna 2008.

Nazočni: provincijal Anto Gavrić, brat Ivan Mateljan, brat Pero Čavar, brat Nikola Dugandžić, brat Anto Bobaš, brat Slavko Slišković, brat Antastazio Petrić, brat Alojz Čubelić, brat Kristijan Raič, brat Jože Rupnik, brat Tomislav Kraljević.

Provincijal je u duhovnom nagovoru potaknuo braću da, kao i Petar kojeg je Isus pozvao na obali jezera, dožive preobrazbu u svom životu, da se odvažimo poput apostola Petra prijeći put od razočaranja do očaranja, od nepouzdanja do pouzdanja u Isusu Krista.

1. Za tajnika vijeća (KKN 367) izabran je brat Tomislav Kraljević.
2. Prihvaćen je zapisnik s Izvanrednog zasjedanja vijeća u Dubrovniku 5. rujna 2008.
3. Vijeće je pozitivno odgovorilo na molbu Matijasa Farkaša da se vrati u zajednicu, odredivši i neke uvjete: duhovne vježbe u samostanu Korčula; po povratku primanje habita u Zagrebu; potvrdilo je i ono što naše Konstitucije predviđaju u takvim slučajevima (usp. KKN 441, 4). Molba Krunoslava Batinića za povratkom u zajednicu za sada nije prihvaćena.
4. Usvojen je prijedlog promjene Statuta Centra za studij i izdavačku djelatnost prema odluci provincijske skupštine (usp. Akti, Bol 2008., br. 18).

Brat Zvonko Džankić imenovan je voditeljem Dominikanske naklade Istina.

5. U skladu s odredbama provincijske skupštine da se definira vrijeme za završetak studija na inozemnim učilištima (usp. Akti, Bol 2008. br. 49), provincijal je iznio usmenu molbu brata Frane Precele (Washington) za dovršetak doktorske disertacije. Vijeće je povjerilo regensu studija fr. Alojzu da priredi izvješće o studiju spomenutog brata.
6. Planiranje obnove samostana Kraljice sv. Krunice u Zagrebu (Akti, Bol 2008, br. 72). Prior samostana Kraljice sv. Krunice u Zagrebu Alojz Čubelić izvijestio je o planovima za obnovu samostana, što je ekonomski prioritet Provincije. Samostanska skupština imenovala je komisiju (prior Alojz, Hrvoje Lasić i Ivo Martinić), koja će surađivati s ekonomom provincije, a konzultirat će i provincijala. Za sljedeće zasjedanje vijeća brat Alojz treba prirediti plan obnove, obujam radova i troškovnik te izvijesti o konkretnim planovima obnove.
7. Stanje i profil kuće bl. Augustina Kažotića na Peščenici.
Provincijal je izvijestio da su braća Ivica Tomljenović i Mato Bošnjak novi članovi zajednice bl. Augustina Kažotića na Peščenici. Podsjetio je da

je u nedavnoj vizitaciji asistent Učitelja reda brat Rajmund Klepanec preporučio podizanje kuće bl. A. Kažotića na razinu prioralnog samostana. Predstavljen je profil zajednice i razgovaralo se o ostvarenju te preporuke. Pitanje se ostavlja otvorenim do trenutka kada u potpunosti sazrije za odluku.

8. Planiranje obnove samostana na Bolu. Brat Anastazio iznio je problematiku i mogućnosti obnove s obzirom na sadašnje stanje života i rada tog samostana. U skladu s naredbom provincijske skupštine (usp. Akti, br. 57) vijeće je imenovalo dio komisije za obnovu samostana: brat Anastazio (predsjednik komisije i voditelj obnove), brat Kristijan i brat Damir Šokić. I ta komisija treba na sljedećem zasjedanju vijeća predočiti konkretne planove za obnovu samostana.
9. Brat Kristijan je izvijestio o sastanku Provincijskog ekonomskog vijeća:
 - a) Pripravljena je projektna dokumentacija i započela je obnova krova samostana u Župi Dubrovačkoj.
 - b) Izvijestio je o radu na usklađenju i raščišćavanju zemljišnoknjižnog i katastarskog stanja na Čiovu. Samostan na Čiovu potrebno je što prije staviti u određene okvire. Ugovor sa Splitskom biskupijom istekao je. Samostan i crkva u katastrofalnom su stanju. Vijeće je povjerilo braći Iki Mateljanu i Kristijanu Raiču da razgovaraju sa splitskim nadbiskupom o samostanu na Čiovu te da izvide i druge mogućnosti u vidu iznajmljivanja i obnove spomenutog samostana.
 - c) Kuća u Samoboru, koja je vraćena u vlasništvo Provinciji, iznajmljena je Gradu Samoboru do 13. travnja 2011.
 - d) Radi se i na rješavanju prostora dvorišne zgrade u Masarykovoju ulici u Zagrebu.
10. Provincijal je izvijestio o dopisu iz Generalne kurije da im do kraja godine pošaljemo svoj prijedlog „normi i postupaka“ za suočavanje sa situacijama ovisnosti i seksualne zloporabe. Pripremljen je i tekst prijedloga koji treba doraditi za sljedeće zasjedanje.
11. Devetnica za proslavu 800. obljetnice potvrde Reda. Prva godina devetnice je Godina Krunice.

Vijeće je upoznato s radom promicatelja krunice, koji je najavio već od sljedeće godine organiziranje godišnjeg hodočašća kruničara u Mariju Bistricu. Dobro bi bilo da svaki naš samostan i župa imaju kruničarske bratovštine, da braća češće govore o značenju molitve krunice, da ju mole s narodom kao sastavni dio molitve za zvanja te da se bar jednom mjesečno u svim našim zajednicama slavi sv. misu i moli s narodom za zvanja, na što pozivaju i Akti provincijske skupštine.

12. Postulatura – postulanti. Istaknuto je da će kuća postulare biti samostan u Splitu. No, dok se ne završe radovi na obnovi splitskog samostana, svaki drugi samostan može biti mjesto postulare. Razgovaralo se i o mogućnosti da postulanti budu u filijalnoj kući splitskog samostana u Trogiru do završetka radova, a da se zatim presele u Split. U samostan Split-Trogir assigniran je brat Marko Bobaš, a trebao bi mu se priključiti još jedan brat.

Nekoliko mladića interesira se za Red. S njima je u kontaktu učitelj postulanata brat Petar Galić, kojemu trebaju dostaviti nužne dokumente, te preporuku župnika ili mišljenje drugih osoba i subraće. U tom kontekstu, razmotrena je i molba Emanuela Beroša iz Dubrovnika, koji je napustio Red tijekom novicijata, a želio bi se ponovno vratiti. Provincijal će, na temelju glasanja vijeća, s učiteljem postulanata i Emanuelom odlučiti o daljnjem razvoju situacije.

13. Razno:

- a) Provincijal je izvijestio o svojim prvim pohodima samostanima u Hrvatskoj. Posjetio je i Klopče (Zenica). Brat Pero Jurič zamijenio je krajem kolovoza i do sredine rujna krov na kući te obnovio i fasadu. Pet tisuća eura darovao je fond „Krov na glavom“ Hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj, a ostatak troškova preuzela je Provincija. Brat Pero Jurič na svemu je zahvalan Provinciji.
- b) Provincijal je predložio da se vijeća održavaju svaka dva mjeseca. Sljedeće zasjedanje vijeća najavljeno je za 28. studenoga u samostanu bl. Augustina Kažotića u Zagrebu, s početkom u 9 sati.

Zapisničar: Fr. Tomislav Kraljević O. P.

II. ZASJEDANJE PROVINCIJSKOG VIJEĆA

Zagreb, samostan bl. Augustina Kažotića, 28. studenog 2008. godine

Nazočni: o. provincijal Anto Gavrić, brat Pero Ćavar, brat Nikola Dugandžić, brat Anto Bobaš, brat Slavko Slišković, brat Antastazio Perica Petrić, brat Alojz Ćubelić, brat Kristijan Raič, brat Jože Rupnik, brat Tomislav Kraljević.

Odsutan: brat Ivan Mateljan, zbog bolesti.

Fr. Nikola Dugandžić održao je duhovni nagovor utemeljen na prisposobi o talentima. Braća u zajednicama nisu najamnici već prijatelji Gospodara koji bi trebali stvarati mozaik zajednice, a ne težiti ostvarenju pojedinačnih želja. Osobna vrijednost može se mjeriti samo u odnosu na veličanstveni mozaik koji se zove zajednica. Osobna vrijednost postaje vrijednijom unutar redovničke zajednice. U zajednici ne gubimo svoje posebnosti niti osobnu vrijednost. Zajednica kao takva mora računati na osobu, brata, kao vrijedan djelić svoje zajednice, svojeg mozaika. Bilo je genija s visokim kvocijentom inteligencije ali s niskim stupnjem moralnog, duhovnog života, a bilo je svetaca s niskim kvocijentom inteligencije ali s visokim stupnjem moralnog, krepostnog života.

1. Jednoglasno je usvojen zapisnik s I. zasjedanja provincijskog vijeća od 25. rujna 2008. godine.
2. Izvješće o realizaciji odluka s vijeća 25. rujna:
 - a. Status kuće Bl. Augustina Kažotića na Peščenici. Prema Konstitucijama Zajednica ispunja uvjete da bude uzdignuta na prioralni samostan. U prvom dijelu bio je pozvan i starješina zajednice, brat Mato Bošnjak, da iznese mišljenje zajednice. Nakon rasprave na temelju izvješća starješine samostana, vijeće je uzdiglo kuću bl. Augustina Kažotića na prioralni samostan. To je iskorak u smislu novih izazova. Trebamo biti glasnici nade

upravo po otvorenosti novim izazovima te s pouzdanjem ići u budućnost.

- b. Prior samostana, brat Alojz, izvjestio je o pripremi dokumentacije i planova za obnovu samostana Kraljice sv. Krunice u Zagrebu. Samostanska skupština je razgovarala o obnovi sjeverozapadnog dijela samostana. Snimak postojećeg stanja je načinjen prije nekoliko godina. Projekt bi se sastojao u obnovi prvog kata i potkrovlja te dijela zapadnog krila iznad Provincijalata. Vijeće je iskazalo potporu fr. Alojzu u pripremanju projektne dokumentacije te predložilo da se komisiji priključi i fr. Slavko, kao provincijski vijećnik i član istoga samostana.
- c. Priprema obnove samostana u Bolu: Akti, br. 57 (fr. Anastazio). Ponuda za uređenje dijela Žute zgrade već je napravljena. Arhitektica Silvija Zdunić dala je ponudu za izradu projektne dokumentacije. Za početak radit će se na uređenju krova i potkrovlja s terasom. Planira se i uređenje trga ispred samostanske crkve, ulaza u samostan i dvorane za blagovanje.
- d. Regens studija i učitelj studenata izvjestili su o stanju studija. U postulaturu u splitskom samostanu pripušten je Krešimir Kapetanović (iz Bugojna, 21 godina). Spomenuto je i nekoliko drugih kandidata od kojih bi dvojica mogla ući u postulaturu početkom sljedeće godine.
3. Ekonom provincije fr. Kristijan podnio je izvješće s Provincijskog ekonomskog vijeća od 27. studenog:
 - a. Radovi na obnovi splitskog samostana napreduju. Braća u Splitu se nadaju da će prije Božića moći izvjesiti hrvatski stijeg na krov novoga dijela sa-

mostana; blagoslov i otvorenje samostana predviđaju u proljeće 2009. godine. Vijeće je povjerilo ekonomu provincije, fr. Kristijanu, da posjeti splitski samostan te s priorom i ekonomom usuglasi odluke prethodnih provincijskih vijeća o financiranju obnove samostana.

b. U tijeku je povrat nacionalizirane imovine u Bolu i Dubrovniku.

c. Provincija je sredinom studenog došla u puni posjed dvorišne zgrade u Masarykovoju (Zagreb), koja je u trošnom stanju. Odlučeno je da se sanira krovšte i pristupi adaptaciji zgrade. Projekt adaptacije treba predočiti na odobrenje Provincijskom ekonomskom vijeću. Predloženo je da se uredi i dvorana u vidu apostolsko-pastoralne prisutnosti u središtu grada, koja bi bila povezana s kapelom Ranjenog Isusa.

d. Treba riješiti pravno-vlasničko pitanje dvaju manjih stanova na Trešnjevci u Zagrebu, u kojima borave dvije siromašne obitelji.

e. Još se traži rješenje za unutarnje uređenje crkve na Peščenici u Zagrebu. Nedavno je u samostanu boravio švicarski dominikanac fr. Peter Spichtig, ravnatelj Liturgijskog Instituta u Fribourgu, koji je arhitektu dao nove prijedloge.

f. Za samostan sv. Križa na Čiovu još se traži rješenje. Zainteresirana je Splitsko-makarska nadbiskupija i čeka se ponuda. No, ima i drugih zainteresiranih.

4. 2009. „**Godina sv. Dominika**“ u sklopu Devetnice za proslavu 800. obljetnice potvrde Reda (Akti, Bol 2008, br. 27). Provincijal je razgovarao s autorom serijala „Osnivači Redova“ o mogućnosti projekcije emisije o sv. Dominiku u svim većim gradovima, uz prigodni program o našem Utemeljitelju. Fr. Anto Bobaš i sastav „Glasnici nade“ te fr. Jozo Čirko i VIS „Dominik“ iz Splita pripremaju novi CD s pjesama i o svetom Dominiku. Odlučeno je da se biskupima, na području na kojem se rasprostire Provincija, uputi molba s prijedlogom da se godina 2016. proglasi Godinom sv. Dominika u biskupijama u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Sloveniji.

Vijeće je odlučilo da sve zajednice, najkasnije do 20. siječnja 2009. godine, pošalju provincijalatu svoje prijedloge i program obilježavanja te godine. Na temelju pristiglih prijedloga i planova provincijsko vijeće će na svome sljedećem zasjedanju

razraditi detaljniji program obilježavanja proslave „Godine sv. Dominika“.

5. Socius Učitelja Reda za srednju i istočnu Europu fr. Wojciech Delik pohodit će Provinciju od 20. do 31. ožujka 2009. godine. Program pohoda bit će priređen u veljači.

6. Razno:

a) Rad za zvanja pripada prioritetima Provincije. Na provincijskoj skupštini imenovan je promicatelj s dvojicom pomoćnika. No, njihov rad traži potporu svih. Stoga se potiče svu braću da posebice mole za dominikanska zvanja po zagovoru Kraljice našega Reda. Skupština je naredila da se »u svim našim crkvama, barem jedanput mjesečno, slavi sv. misa s članovima dominikanske obitelji s nakanom za zvanja« (Akti, Bol 2008, br. 35). Svaka zajednica može uvesti i druge molitvene susrete za zvanja. U tom vidu potiče se i uvođenje klanjanja pred Presvetim, kao što to pojedine dominikanske zajednice redovito i čine.

b) Vijeće je razmotrilo imenovanja starješina u samostanima u Rijeci, Gružu i Starom Gradu.

c) Potiče se sve samostane i kuće da prilikom asignacije pripaze da novi brat bude doista bratski i srdačno primljen.

d) Na Krista Kralja, 23. studenog, u Veloj Luci na Korčuli proslavljena je 110. godišnjica osnutka Trećeg reda sv. Dominika, 80. obljetnica dolaska sestara dominikanki i 10. godišnjica postojanja zbora mladih „Dominik“. Misno slavlje predslavio je fr. Anto Bobaš.

e) U Splitu se uređuje i crkva: nova rasvjeta i ličenje zidova.

f) Vijeće podsjeća da se kod uređenja crkava svrati pozornost na dostojanstvo liturgijskog prostora. Provincijska skupština je uspostavila Vijeće za umjetnine, koje treba konzultirati kod svih radova na obnovi i uređenju sakralnih prostora.

g) U nedjelju 14. prosinca u crkvi bl. Augustina Kažotića u Zagrebu slavit će se misa prigodom 20. obljetnice smrti fr. Hinka Kraljevića, a jedna dvorana u sklopu samostana nosit će njegovo ime.

h) Sljedeća sjednica provincijskog vijeća bit će 5. veljače 2009. u samostanu u Dubrovniku.

Zapisničar: Fr. Tomislav Kraljević O.P.

GOVOR ČASNE MAJKE NA PROVINCijskiKOJ
SKUPŠTINI

Bol, 17. lipnja 2008.

Draga braćo u sv. ocu Dominiku,

Zahvaljujem na pozivu što mi ga je, u svojstvu provincijala Hrvatske dominikanske provincije Navještenja Bl. Dj. Marije, uputio fr. Iko Mateljan. Čast mi je i radost prisustvovati vašoj provincijskoj skupštini. Priznajem da se pomalo bojim govoriti pred tako časnim skupom. Braća dominikanci poznati su kao vrsni teolozi, znanstvenici i propovjednici. Svjesna sam da se takvima nije lako obratiti riječima. Ipak ohrabruje me činjenica da vam se obraćam kao sestra, ne kao stručnjak. To mi daje pravo govoriti otvoreno i iskreno. Pater Iko u svom pozivnom pismu usmjerava moje glasno razmišljanje. On doslovno navodi: *»Potrebno nam je iskustvo sestara, laičkih bratstava i Crkve da bismo se nadahnuli na izvorima Istine utjelovljene Riječi i dosegнули osamstoljetne snove i čežnje tolikih sestara i tolike braće.«* A zatim nastavlja: *»...želim Vas ovim dopisom pozvati da predavanjem braći budete kao i do sada duhovno nadahnuće i duhovni izazov.«*

Te misli brata Ike ocrtavaju vas kao tražitelje Istine i one koji tu Istinu žele živjeti u konkretnosti vremena. Svojstvo je tražitelja da se propitkuje, da osluškuje i motri iskustva svih onih s kojima živi, onih koji se nadahnjuju na zajedničkom vrelu Dominikovih izvora. Dominik je bio odvažan Kristov apostol te je prije osam stoljeća podario Crkvi i svijetu novu redovničku zajednicu utemeljenu na Kristovu primjeru življenja i djelovanja. Dominikanac, kao i njegov Učitelj Isus, pred sobom vidi ljude svoga doba, s njima stupa u dijalog tražeći istinu i ukazujući na zablude. Ne osuđuje i ne okreće glavu od poroka ni zastranjenja, već jasnoćom zdravog

nauka i s ljubavlju prema čovjeku otvara horizonte i vodi čovječanstvo na bistrine izvora.

Želeći vidjeti svoju braću upravo takve, reći ću nešto o iskustvima sestara koje Dominik sabinire u zajednicu 10 godina prije braće, u Prouilleu. Usudujem se reći

da mu je upravo ta prva zajednica sestara bila nadahnuće, a ujedno potpora i izazov pri osnutku zajednice braće kojima će prvenstvena zadaća biti propovijedanje. Zasiurno sv. Dominik nije pritom mislio na njihove govorničke vještine s propovjedaonice, nego je prije svega želio da budu vrsni navjesticitelji »zdravog nauka« svakome bratu čovjeku s kojim se susreću, ne samo riječju, već i primjerom.

Čineći tako, u skladu smo s Kristovom istinom i surađujemo s Njime na preobrazbi svijeta do ostvarenja u eshatonu. Drugim riječima, služimo, kako reče prorok, kao „krpači pukotina“ koji utvrđuju podzide da se ne sruše, omogućujući tako čovjeku da prolazi naprijed, pravim smjerom k istinskom cilju i sreći.

U ovom, čini mi se, leži i odgovor na propitivanje u samom pozivnom pismu *„Tko su naši Kumani danas?“*. Bez zavaravanja, i u svojim vlastitim redovima možemo prepoznati moderne Kumane. Ponekad izgleda da se riječ Božja ni u nama još nije utjelovila, zato ne može biti učinkovito življena, a još manje naviještena.

O tome prethodni Učitelj Reda, fr. Timothy Radcliffe u svojoj knjizi „Redovnici, jeste li sretni?“ lijepo kaže¹: „Čini mi se, temeljna kriza našeg društva jest kriza smisla – pustoš beznačajnosti. Ne bojmo se dijeliti sumnje da bismo otkrili Boga koji je uvijek nov provodeći nas kroz pustinje ostavljenosti, intelektualne uspavanosti... bit ćemo iznenađeni kako u tim situacijama uvijek možemo susresti i otkriti jedni druge.“ Zadivljena sam izjavama braće u jednom od brojeva IDI-a 439,2/06 – gdje su zapisana svjedočanstva o pravoj umjetnosti starenja naše braće dominikanaca. Sugovornici su bila braća jedne zajednice u Kanadi u dobi od 79 do 92 godine života:

Gilbert Racicot, OP: „Umirovljenicima nema mjesta u životu dominikanaca... Biti dominikanac – to je poslanje koje traje cijeli život...“

Roger Lussier, OP: „...Srećom primih od Gospodina milost i želju davanja-dijeljenja, biti otvoren braći i sestrama u potrebi, onima pored mene... zato je moja radost ne kalkilirati s godinama, već sijati Ljubav.“

Benoît Lacroix, OP: „...Život je kratak, ali je dugo njegovo naukovanje...“

André Leblanc, OP: „...Živjeti intenzivno i biti uvijek bezuvjetno spreman odgovoriti na naše evangelizatorsko i odgojno poslanje. Naš cilj je biti da bismo mogli djelovati, tako su nas učili i Dominik i Crkva...“

Svijet u kojem danas živimo pun je zabluda, ali skrivenih, zaodjevenih u perfidno, izazovno ruho. Zato se danas, više nego ikada, traže istinski, Duhom Božjim prožeti propovjednici koji će svojom riječju i životom biti prepoznati kao tražitelji Istine, a ne laskavih, lažnih obećanja i ponuda.

Istinski tražitelj nalazi svoje nadahnuće u podnožju križa, poput našeg utemeljitelja sv. Dominika i velike sestre sv. Katarine Sijenske. Stoga se ne će nikada ustručavati propovijedati Krista raspetoga, a to znači: ne će nuditi jeftina rješenja životnih teškoća, lišenih križa; ne će nuditi i dijeliti besplatnu karitativnu pomoć, nego će se zauzimati za radna mjesta, promicati kulturu i radost rada, organizirat će svestran odgoj i obrazovanje bez kojeg nama

napretka ni u kulturnom ni u duhovnom životu. Dominikanac ne bježi iz konkretnog života u carstvo knjiga, ne zamjenjuje svoju zajednicu bogatom bibliotekom. Zajednica je ona koja nam povjerava konkretni apostolat, zajednica je škola u kojoj stječemo temelje, zajednica je „duhovni vođa“ koji nas prati i ispravlja, usmjerava i bodri, podupire i tješi kad je to potrebno. Samostan ne smije biti *samo stan*, već naš drugi dom gdje se osjećamo zaštićeni, dom čija izgradnja ovisi o svakom pojedincu. Nije dovoljno materijalno sudjelovati u svagdanjim troškovima, treba ugraditi sebe, svoje ljudske i duhovne potencijale. Napominjem samo, usuđujem se jer sam vam sestra, njeđujte osobnu i zajedničku molitvu. Ne prepuštajte to samo starijoj braći. A od čega ćete vi živjeti? Možemo se zavaravati i godinu, i dvije, i više godina, ali zajednica bez zajedničke molitve brzo upada u fazu hladnoće, gdje ideali i zanosi polako odumiru, a hladnoća postaje бесплодна, bez privlačne snage za one koji su unutar samostanskih zidina, a još manje za mlade duše izvan njih. Nije dovoljno rasti samo intelektualno. Duhovni rast je potreban, on ima životnu snagu i ne poznaje zapreke. Ali, za to je potreban napor, molitva i žrtva. I još mnogo, mnogo toga.

Što mi, sestre, imamo ponuditi? Imamo li mi propovjedničkog iskustva?

Teško mi je na to pitanje odgovoriti samo kratko *Da* ili *Ne*. U svom stoljetnom hodu naša Kongregacija sv. Anđela Čuvara trudi se svrstati u tražitelje Istine, pravde, solidarnosti, prihvaćanja i razumijevanja. Putovi su to na kojima svakodnevno susrećemo mnoštvo onih koji tragaju za smislom, dobrotom, ljubavlju, i to jednako među djecom i mladima, među roditeljima i starcima. Životnim kontemplativno-aktivnim poslanjem uključeni smo u njihove redove. Želimo im prednjačiti i pomoći u traženju, ali jednako tako otvorene smo i spremne od njih naučiti nositi križeve života u božanskoj radosti. Putem kateheza u školi i župi, putem odgojno-obrazovnog rada u vrtićima, raznim vidovima socijalnog i zdravstvenog rada pokušavamo unijeti zraku Dominikove svjetlosti, i toplinu Dominikove vatre koja želi dotaknuti i zagrijati svako srce za Krista.

Sve ovo želimo dijeliti u apostolatu s vama, od vas poučene, podupirane i vođene. Trudimo se naći

¹ Fr. Timothy Radcliffe *Redovnici, jeste li sretni?*, Zagreb, 2001, str. 139-141.

više vremena i više volje za naše zajedničko propovjedničko poslanje u ovom 21. stoljeću. Još više povežimo i uskladimo svoje korake i svoje sile, tako će Dominikova baklja Kristove Riječi trajno gorjeti i svijetliti na ovim našim prostorima. Tako će svima biti vidljiva i prepoznatljiva. Jedini učinkoviti način jest putem otkrivanja izmučenog lica Krista raspetoga: „Židovima sablazan, a nama, spašenicima, sila Božja“. 1 Kor 1, 23-24

Da bi sve to zaživjelo u punini, potrebno nam se vratiti na izvore, na početke Reda, i zagrabit božanstvenu bistrinu s izvora Dominikove duhovnosti.

Od kolike je to važnosti za nas, otkriva nam Učitelj reda fr. Carlos u svom pismu povodom otvorenja proslave velikog jubileja 800. obljetnice prvog samostana sestara monijalki u Prouilheu. Učitelj se s velikim poštovanjem osvrće na početke te male zajednice koja je „*sjeme Reda, a kontemplacija kao teološki prioritet u našem životu i poslanju.*“ Učitelj fr. Carlos potiče da „...*živimo puninom pluća ovo vrijeme milosti, dijeleći s našim klauzurnim sestrama radost posvete, plodnost njihove štrnje, ljepotu njihove liturgije i posebne ljubavi prema Utjelovljenoj Riječi. Neka naše djelovanje u ovim godinama bude izraz zahvalnosti za dominikanski poziv po kojem smo pozvani hvaliti, blagoslivljati i propovijedati Boga s Crkvom, u Crkvi i za Crkvu.*“ Iz pisma fr. Carlosa A. Azpirosa, Prouilhe, 29. travnja 2006.

Istina, mi smo kontemplativno-aktivne sestre, a osnivač naše Kongregacije koja je na starom panju izrasla bio je jedan od subraće, fr. Marija Anđeo Miškov, što nas još intenzivnije povezuje s vama. Započeli smo dosta zajedničkih projekata, ali još uvijek je to nedovoljno u odnosu na moguću suradnju:

- Zajednički programi škole Novicijata
- Međunarodni Studijski tjedan dominikanske duhovnosti na europskoj razini, gdje se uzajamno mlađa braća i sestre upoznaju s problematikom

Reda i izazovima u ovom vremenu, s novim vidovima evangelizacije koja počiva na dominikanskoj karizmi

- Duhovne vježbe i duhovne obnove u našim zajednicama
- Misije i misijsko djelovanje popraćeno većom suradnjom i sudjelovanjem sestara (što teško zaživljava)
- U nekim zajednicama sestre su pri župama i promicateljice žive krunice. Još uvijek je premalen napredak u osnivanju Dominikanskog laičkog bratstva, dominikanske mladeži... Pokušaj na intenzivnijem radu i aktivnostima oko zaživljavanja Dominikanske obitelji na našim prostorima, na žalost, ostao je još uvijek na idejama od prije tri godine. Željela bih vam naglasiti potrebu da taj projekt zaživi. Donesimo odluku, u ovoj devetogodišnjoj devetnici obilježavanja potvrde Reda, o osnivanju DOMINIKANSKOG DANA – dana koji ćemo zajedno, braća i sestre te laičko bratstvo dominikanske obitelji svake godine radošno slaviti, dana ispunjena prigodnim duhovnim sadržajima...

Na samom kraju želim zahvaliti na dosadašnjoj bratskoj suradnji, na svakodnevnom lomljenju Kruha života, na brizi za naš sakramentalni rast... Za blizinu u radosnim i manje radosnim trenucima. Vjerujem da nam je svima zajednička želja uzajamno duhovno i intelektualno rasti i podupirati viziju vatre iz Dominikovih snova koja ga je pratila još od rođenja, a često puta je bila uspoređivana s “ognjenim jezicima“ koji su sišli na Apostole na dan Duhova.

Da bi nas zahvatio Dominikov zanos i da bismo zaživjeli njegovu viziju, obnovimo svoj žar prema studiju, zajedničkom životu i kontemplaciji kao izvoru i osnovi poslanja braće i sestara Reda propovjednika. Uspjeh će biti neizbježan.

s. Dolores Matić O. P.

HRVATSKI DOMINIKANCI U SUOČENJU SA SUVREMENIM IZAZOVIMA

Bol, 17. lipnja 2008.

I. Presentacija problema

„Postoji opasnost da sol obljutavi! Postoji problem komotne etabliranosti Crkve u društvo, a redovništva u Crkvu tako da više nitko nikoga proročki 'ne žulja'.“ – Odlučio sam započeti ovo izlaganje tim riječima redovnika konventualca Špire Marasovića,² poznatoga po, čak i pretjeranoj, kritičnosti, koje je napisao u recenziji o knjizi „Zašto redovnica?“ vaše su-sestre Katarine Maglica, donedavne glavarice hrvatskih dominikanki.

Ona pak, sestra Katarina, na jednomu mjestu ide u svojoj knjizi čak i dalje, pišući: „Kardinal Ratzinger Crkvu vidi kao 'gradilište gdje se izgubio projekt, te svatko nastavlja raditi prema vlastitom ukusu'. Moram vam, sestre, sa zabrinutošću izjaviti da i ja često tako vidim našu Kongregaciju.“³

To je samo uvodna ilustracija stanovite i nedvojbene krize redovništva, koja se u nekim aspektima poklapa s krizom crkvenosti i same vjere danas, a u drugima ne. No redovništvo je i dalje nedvojbeno i te kako važna dimenzija crkvenosti i društvenosti. Ali koja, kao i sve što postoji, stalno iznova provjerava tradicionalne ili traži nove razloge kojima bi sebe opravdavalo i osmišljavalo. A unutar njega svaki red, svaka provincija, pa i svaki samostan promišlja

i provjerava svoje mjesto, ulogu, svrhu i smisao, danas i sutra.

Moglo bi se zapitati: Što se promijenilo da bi uopće dolazilo do problematizacije? – Promijenilo se dosta: promijenilo se stoljeće i tisućljeće; promijenio se papa; promijenio se i vaš Učitelj Reda; a i vi sada ne samo što birate provincijala, nego i formulirate agendu za sljedeće razdoblje. Nadalje, prije 18 godina Hrvatska je izašla iz komunizma – a u mnogim stvarima kao da je iznova sve dublje u njemu, i u prošlosti, kao da ju valja opterećivati onim što se više ne može izmijeniti. Sada je pred ulaskom u Nato, a zatim i u Europsku uniju. Istodobno, izložena je nemilice lijevom libertinstvu, predatorskom neokolonijalizmu, rasapima unutarnjih supstrata, svemu što je obuhvaćeno pojmovima „detudmanizacija“, „denacionalizacija“, „globalizacija“ itd. Od institucija kojima se masovno vjeruje preostala je još samo Crkva – kao entitet što ga žele i zbog toga u medijima na sve načine kompromitirati, moralno srozati i izagnati iz javne relevantnosti. Metode su često perfidne, igrači posvuda dobro raspoređeni, a svaka slabost i ranjivo mjesto Crkve – kojih na žalost ima mnogo – nemilosrdno se iskorištavaju.

U komunizmu se praktički nije smjelo ni moglo voditi javne polemike sa službenom ideologijom; naša je Crkva, naši su svećenici i laici tražili *modus vivendi* u takvim okolnostima. Sada su pak javne rasprave nešto mimo čega se ne može. Dok je svoje-

² Špiro Marasović: *Zašto redovnica*, u: Veritas, veljača 2008., izvor: www.ver.hr/casopisi/2008_02/2_2008_predstavljamo.html

³ Katarina Maglica O.P., *Zašto redovnica? Razmišljanja o posvećenom životu u svjetlu dominikanske karizme*. (Glas Koncila, Biblioteka „Gorušičino zrno“, knjiga 12, drugo prošireno izdanje), priredio Frano Prcela, O.P., Zagreb, 2007., str. 56.

dobno vođen rat protiv religije iz političko-ideoloških, „režimskih“ razloga, postojala je fronta između 'njih' i 'nas'; danas je Crkva u biti na udaru ne od državne vlasti, nego od drugih „poglavarstava i sila“, kao smetnja spoznajno-moralnoj anarhizaciji i planskom razaranju preostalih čvrstih identiteta koji bi se mogli suprotstaviti novom totalitarizmu. Koji se, za razliku od staroga, ostvaruje unutar formalne demokracije.

II. Zar biti samo čuvari prošlosti i sadašnjosti?

Hrvatska situacija što se tiče vašega razumijevanja svoga poslanja u konkretnim situacijama ima svoje dodatne specifičnosti. Nedvojbeno je da vas dominikance hrvatske provincije danas resi i odlikuje bitna dominikanska značajka i „tradicionalna“ usmjerenost na propovijedanje i na dijalog s onima koji su podalje od katoličke matice, ili podalje od uvriježenih stereotipa, dakle spremnost na hrabre iskorake u svijet kulture, znanosti i života *in extenso*. Sigurno je da je i unutar relativno kratke novije nazočnosti vas dominikanaca i napose vaših relativno novijih samostana odnosno župa u Zagrebu kao nacionalnoj metropoli, a i drugdje, učinjeno mnogo na afirmiranju dominikanskog reda u kontekstu ne samo pastoralnog, nego i nacionalno-kulturnog i šireg duhovnog panoptikuma.

Ipak, poslanje dominikanaca ne bi se smjelo konformizirati, pa ni izjednačiti s poslanjem „stacionarnog“, dijecezanskog klera. Kada se promotri povijest dominikanaca uopće, a i ona na hrvatskim prostorima, o čemu je nedavno objavljena i vrijedna knjiga, vidi se da je odlika i specifičnost Reda izlaženje iz danoga i ulaženje u rizik avanture. Tako je to od sv. Dominika...

Ne samo naši dominikanci, nego i drugi redovi i Crkva kao cjelina kod nas su visoko cijenjeni kao baštinici kulturnih i umjetničkih dobara i kao čuvari nacionalnog kulturnog identiteta, nacionalne svijesti, raznih tradicija i svega onoga što je vrijedno čuvanja, istraživanja i prezentiranja. No, zaoštreno govoreći: Mora li dominikanski red ulagati razmjerno velike snage u to da od sebe čini čuvara vlastite ovozemaljske baštine, čuvaru muzeja? Čuvara „mrtvih koža“?

Druga je opasnost da se u propovjedničkom poslanju ostane na razini hladne intelektualnosti odnosno „cerebralnosti“. Da se njeguju znanosti radi znanosti. Da se i dalje „vrte“ riječi koje žive suvremenike – tako malo sklone svakom ozbiljnu štivu – ne dosežu, ne govore im ono što bi ih obraćalo. Vaš bivši Učitelj Reda fr. Damian Byrne na to je jednom upozorio: „*Riječi su prazne ako nisu poduprte svjedočanstvom života, kako na individualnom planu, tako i na planu zajednice.*“ S jedne strane, guttembergovska galaksija proživljava duboku krizu prezasićenosti riječju. S druge strane, današnji svijet tendira površnosti, zabavi, rasonodi, „lakoći postojanja“.

III. Osluškiivati što Duh Božji poručuje

Zacijelo bi bilo najlakše iznijeti nekoliko konkretnih prijedloga. Recimo: Valjalo bi redovito u zadanim ciklusima održavati tribine kao što je Utorak sv. Dominika i na njima izlagati aktualne teme, dovodeći kompetentne predavače. Ili: Valjalo bi u određenim edicijama i na tribinama stručno i popularno izlagati tomizam ili neotomizam, ili dominikansku duhovnost i mistiku, ili osnivati tzv. biblijske zajednice, ili one s nekim praktičnijim zadaćama: ustanoviti kružoke ekonomista, političara ili pjesnika. Ili: osnovati neke institute, škole, seminare, učilišta itd.

No kada imamo posla s duhovnim, s religioznim zbiljama ili ciljevima, ne možemo nijednoj postojećoj ili mogućoj djelatnosti pristupiti kao puko tehničkom pitanju. Ovdje je riječ i o tomu da se osluškuje što – parafrazom riječi sv. Ivana – Duh Božji govori i poručuje zajednicama? Sve drugo bila bi u ishodištu čisto ljudska stvar.

Lijepo je, i dobro, u svakom slučaju, kada su braća i sestre na istom poslu zajedno; lijepo je kada hrvatski dominikanci sudjeluju u stvaranju takvih ozračja u kojima se ljudi primiču idealu: kada s njima suosjećaju te se s drugima, i međusobno, pronalaze u svjetlu Božje objave. Te kada šire istinu Spasenja. To ozračje ima, dakako, i svoje materijalne, i kulturne, pa onda posredno i političke i druge protežnice, i učinke. Ne bi bilo dobro polaziti obrnuto, od ove ili one moći kao glavnoga jamstva uspjeha na planu apostolata, ili u sferi (duhovne) kulture.

IV. Razobličavati diktaturu relativizma

Temeljno pitanje daljnje nazočnosti dominikana na hrvatskom (i na slovenskom odnosno bosanskohercegovačkom) prostoru – ako ostavimo postrani župni pastoral kao nešto zajedničko svima bili oni redovnici ili dijecezanski svećenici – jest hoćete li ulaziti na opasna područja ili ćete se radije držati ove ili one sigurnosti i razmjerne komocije, da ne kažem „prilagođenosti“. Želite li da vas svijet hvali, ili želite preuzeti rizik i toga da vas kudi i progoni, pa i da vi „progonite“ neke u svijetu? No tko su današnji katari i krivovjerci, tko siromasi i potrebiti, tko neprosvijećeni i zabludjeni, gdje su, i kako do njih?!

U homiliji neposredno uoči konklava na kojima je bio izabran za papu, kardinal Ratzinger rekao je i ovo: „Krećemo se prema diktaturi relativizma koja ne priznaje ništa kao stanovito, i čiji je najviši cilj vlastiti pojedinačev ego i pojedinačeve vlastite žudnje.“ To što Ratzinger naziva „diktatura relativizma“ odjekuje posljednjih godina na sve strane, i s time se suočujemo sve češće, pa i sve drastičnije i kod nas. Posljednji primjer pojedinih aspekata upravo Saboru predloženoga Zakona o suzbijanju diskriminacije i polemike koje su se oko njega odnosno oko cijelog tog rodno-spolnog spleta povele u medijima slikovito kazuje koliko je sati.

Nije teško identificirati cijeli niz polja visoke napetosti na kojima se danas vode ili bi tek valjalo povesti bitke za istinu, za spasenje, za pravdu, koja bi valjalo obasjati svjetlom razuma, kritičke analize, polemike i dijaloga. Na kojima bi u svakom slučaju valjalo naviještati Radosnu vijest. Vrijeme danas teče mnogo hitrije no što se to događalo prije; Crkva je jednom nogom možda još uvijek u srednjovjekovno-feudalističkom, drugom u ruralnom i građanskom društvu i miljeu, a ovo što nastaje nešto je sasvim novo, nešto treće. Tome novomu u pravilu se više ne može djelotvorno parirati tradicionalnim metodama i načinima. Riječ je o rasapu temeljnoga i najšireg okvira; sve više o tomu kao da bi Krist u ono doba bio došao u sam poganski Rim, a ne u mojsijevsku Palestinu, u kojoj je vrijedio okvirno priznati sustav vrjednota i razumijevanja i kozmosa i društva i čovjeka, dakle kontekst u koji se Vječna Riječ mogla utjeloviti tako da bude referentnom i

razumljivom. Milje današnje evangelizacije sve je manje tradicionalan, definiran sustav istina, zakona, vrjednota i simbola. Moderni mediji učinili su čak upravo poganski „Rim“ nesprječivo nazočnim u svakoj našoj tradicionalno katoličkoj kući, domu, obitelji i samostanu. I u svakoj kulturnoj, znanstvenoj, odgojno-obrazovnoj djelatnosti.

Tu su stoga i ključni, i vrući izazovi propovjedništva i misijskoga poslanja. Još neko vrijeme možda ćemo i moći opstajati po inerciji (‘pleti kotac kao otac’), ali zapravo pod nama urušavaju same temelje umnosti, a umnost je pretpostavka i za svaku znanost, pa tako i za teologiju, i za svaku konzistentnu djelatnost, pa tako i za propovijedanje i (re)evangelizaciju.

Tko će biti u prvim redovima kršćanskih vitezo-va riječi, vitezova bez mača i ruha i moći i bogatstva (namjerno se služim tom srednjovjekovnom slikom), tko će biti ti *Božji psi* u *svijetu koji nas mrzi* ako to ne će biti dominikanci? – Bog će dakako od kamenja stvarati takve, ako ustreba, ali vjerujemo da to ne će trebati pokraj živih.

V. Pronalaziti i svjedočiti svoju ulogu u svijetu

Može se, da prijedemo na konkretno, živjeti još neko vrijeme i u stanju akademskoga i inog mira. Može se proučavati srednjovjekovlje i tomizam, duhovnost i mistiku, Sveto pismo i hagiografije, povijest i povijest kulture i umjetnosti, o tomu objavljivati radove itd. I na tome ostate. Može se veličati nacionalna kultura i hrvatski odnosno drugi nacionalni identitet. Može se oplakivati povijesne nevolje i nepravde, mučenike i žrtve. Može se žaliti za danas propuštenim i iznevjerenim. – No to nipošto nije *sve ono* što je danas potrebno. Potreban je, u oboružanosti svim tim znanjima, uvidima i unutarnjim bogatstvom, iskorak i suočenje s profanim, sa „svjetovnim svijetom“. To u našim, ali nipošto samo našim, okolnostima znači tražiti svoje mjesto pod nebom doista nemilosrdnih okolnosti, prijelomnih suočavanja. Neka od glavnih poprišta jesu: mediji, odgoj i obrazovanje, područja duhovnosti sa svim šarenim i dubioznim ponudama koje opsjedaju ljude nastojeći osvajati, ili zarobljavati, njihove duše; zatim: sfera zakonodavnih regulacija, sfera političke prakse, sfera društvenih odnosa i socijalne politike,

sfera gospodarstva i ekologije, sfera svakovrsne pluralnosti i multikulturalnosti, a osobito sfera ljudske spolnosti, života, braka, predbračnog života, rađanja, umiranja, obitelji i svega što je povezano sa životom u svoj njegovoj modernoj višestrukoj ugroženosti. Obrana umnih vrijednosti i obrana vrijednosti života, to je svakako jedan od najvećih izazova i za današnje hrvatske dominikance. Koji u tom pogledu mogu računati i na sebi bliske laike.

Crkvi na području Hrvatske dominikanske provincije nedostaje hrabrosti za suočavanje kako s temama o svijetu, tako i s onima o *sebi* u tome svijetu. A to i samoj službenoj Crkvi, iako je ona toga često nesvjesna, ostavlja sve uži prostor zaštićenosti u okvirima svojih zdanja i zidina, ponašanja i praksa. Mnogi biskupi i prelati kao da su i dalje uljuljkani u nedodirljivost, u smislu da bi ono što je interno crkveno bilo nedostupno javnoj kritici. No takva su vremena prošlost, kao što najdrastičnije pokazuju afere s pedofilijom, Caritasom, pravima i obvezama zaposlenika u crkvenim ustanovama... Materijalno bogatstvo, socijalna povlaštenost, a pogotovu licemjerje Crkve i njezinih ljudi svakako će još više dolaziti na udar. I bit će velik uspjeh ako se Crkva uspije pred javnošću obraniti bar u onomu u čemu za nešto doista nije kriva.

VI. Što i kako ponuditi iz dominikanske duhovne riznice?

Što se aktivnosti Hrvatske dominikanske provincije tiče, važno je promisliti oblike i svrhe njezine komunikacije sa svjetovnim stručnjacima, s ljudima iz kulture i umjetnosti, s pojedincima iz javnog i političkog života. Nije više neki osobit uspjeh ako se kojeg svjetovnog stručnjaka, akademika ili profesora, pozove i privoli da o nekoj temi govori na dominikanskoj tribini – ako pri tome izostane iskazivanje onoga, i svjedočenje o onomu, što vi propovjednici, što ljudi koji kršćanski promišljaju iste teme imaju reći današnjem čovjeku i svijetu. A da bi se to moglo, mora živnuti teologija i duhovnost, mora se tražiti načine njihova izjarivanja spoznaje i svjedočenja religioznoga, kontemplativnoga, molitvenoga, liturgijskoga iskustva.

Nije tu nužno riječ o nečemu što bi bilo osobito zahtjevno i izvanredno. Ne treba precjenjivati znanja ni očekivanja prosječno ni iznadprosječno educiranih ljudi. Često je dovoljno već to da se otvore prostori za staru, dobru katehezu, za ono što se danas inače zove „permanentno obrazovanje“. Elementarna neznanja – a to najbolje znaju učitelji i profesori na školama i sveučilištima – nevjerojatno su oskudna, čak i nakon mnogih godina školskog vjeronauka i drugih oblika vjerske ili strukovne pouke. Ljudi koji žele što čuti mnogo su željniji utvrđivanja i provjeravanja temeljnih znanja i spoznaja nego što očekuju da im se na svakoj tribini ili u javnom nastupu „otkriva Amerika“. Bitno je da svako tematsko područje bude prožeto kršćanskim duhom i katoličkim pristupom, jednako kad je riječ o teologiji, kao i onda kad je riječ o poeziji, ekonomiji ili biologiji.

Naravno da dominikanci trebaju u tomu izvlačiti ono vrijedno iz svoje osamstoljetne riznice. Toga doista ima u izobilju. Šteta je da se to ne osvijetli. Šteta je da se ni o samom sv. Dominiku, ili sv. Tomi, ili sv. Katarini, ili drugim misticima i mistikinjama, ljude dovoljno ne informira, recimo u prigodnicama njihovih blagdana; ne treba smišljati, za početak bar, nikakve modernističke teme, a propuštati govoriti, razgovarati i glasno razmišljati o temeljnomu – dakako, u obzoru suvremenih zapitanosti i upitnosti. U tom smislu valja, dakako, promisliti koji su to sadržaji i profili iz dominikanske duhovne i intelektualne riznice, i opće i nacionalne, najprikladniji za današnja njegovanja i aktualizacije, i na koje ih načine prezentirati odnosno ucjepljivati u današnji život.

Sve to o čemu je riječ ovisi, dakako, i o osobnim sklonostima i karizmama. Nijedna nova zamisao to ne može ignorirati. Što potvrđuju i dosadašnja iskustva na tom planu. No i svaki pojedini član dužan je na posluš starješinama. To što ću sada iznijeti ne kazujem kao preporuku, nego kao iskustvo paradoksalnosti. U profanim naime djelatnostima kao što je politika i javne službe, ne jednom sam čuo od onih iskusnijih sljedeću maksimu: Provjeri što tko zna, umije i želi raditi, a onda mu dodijeli onaj posao koji

najmanje voli i želi; to će se pokazati dobrim i korisnim za obavljanje baš te zadaće.

VII. Zaključak: Činiti istinu u ljubavi

Zaključno, vratimo se Ratzingerovim riječima iz spomenute homilije. One – nužno istrgnute iz konteksta gdje se govori o 'prijateljstvu s Kristom', o kršćanskoj odraslosti i zrelosti, znanju i rasuđivanju – glase: „O toj temi sveti nam Pavao nudi predivne riječi – nasuprot stalnim dizanjima i padovima onih koji su poput nejačadi, bacani tamo-amo valovima: (on kaže) činite istinu u ljubavi, kao temeljnu formulu kršćanske egzistencije. U Kristu, istina se i ljubav primiču jedna drugoj. U mjeri u kojoj se bližimo Kristu, u svome vlastitu životu, istina se i

ljubav stapaju. Ljubav bez istine bila bi slijepa; istina bez ljubavi bila bi kao 'mjed što ječi ili cimbal što zveči' (1 Kor 13,1).“

U mnogim kritičkim istupima današnjih crkvenih ljudi prema protivnicima i neprijateljima ima mnogo istine, ali često nema baš mnogo ljubavi. Što pridonosi tomu da se rovovi još više produbljuju. Sjećajući se Dizdarova stiha „valja nama preko rijeke“, moglo bi se, dakako uz pretpostavku kristovske ljubavi, reći danas: Valja nama preko rovova! Najprije preko onih između nas. Osim kopati i zatrpavati, osim svaditi se i miriti se, osim govoriti i propovijedati, valjalo bi znati – u nutrimi i u uzajamnostima – i oslušivati i šutjeti.

prof. Zdravko Gavran

ONI NASTUPAJU...

Dokumentarni film o sv. Dominiku na HTV-u

U nedjelju 9. studenog u 18.45 na Hrvatskoj televiziji, u sklopu dokumentarne serije „Osnivači crkvenih redova“, prikazana je 4. epizoda: DOMINIK DE GUZMAN. U emisiji sudjeluju između ostalih Učitelj Reda fr. Carlos, profesor crkvene povijesti sa Sveučilišta u Fribourgu i rektor Katoličkog sveučilišta u Angersu fr. Guy Bedouelle te iz naše Provincije akademik fr. Franjo Šanjek i fr. Tomislav Kraljević. Scenaristi su Trpimir Čokolić, Ivica Dlesk i Krešimir Čokolić; urednik Krešimir Čokolić; producent: Miroslav Rezić, a redatelj Ivica Dlesk i Krešimir Čokolić.

Dominik: propovjednik milosti – emisija na Radio Mariji

Svakog četvrtog utorka u mjesecu u 10.30 na Radio Mariji emitira se jednosatna emisija „Dominik – propovjednik milosti“. Emisiju uređuju i vode fr. Anto Gavrić i fr. Tomislav Kraljević. U prvom dije-

lu redovito se predstavlja jedna dimenzija Dominikova života ili iz dominikanske baštine, zatim slijedi razgovor s gostom emisije te vijesti iz života Reda i Provincije. U glazbenim predasima koriste se pjesme skupina „Glasnici nade“, VIS „Dominik“ iz Splita i VIS „Veritas“ iz Dubrovnika. U protekle tri emisije gosti su bili Časna Majka s. Dolores Matić (23. rujna), promicatelj krunice fr. Ljudevit Josip Jedud (28. listopada) i s. Barbara Bagudić iz Korčule (25. studenog). Fr. Jozo Čirko iz Splita bit će gost u sljedećoj emisiji 23. prosinca.

„Oni rokaju za Gospodina“ na Radio Korčuli

„Oni rokaju za Gospodina“, emisija je koju od 10. listopada ove godine na Radiju Korčula vodi fr. Anto Bobaš. U početku je emisija bila svaka dva tjedna, ali se zbog slušanosti i potražnje emitira svakog petka od 14.55 do 16.00 sati. Uz kršćansku rok glazbu žešćeg ritma emisija sadrži duhovnu misao i komentar evanđelja. Fr. Anto Bobaš nastoji dobiti još veću minutažu za naviještanje Radosne vijesti na valovima Radio Korčule.

IZVJEŠĆE PROVINCIJALA O STANJU PROVINCIJE PRED IZBORNU PROVINCIJSKU SKUPŠTINU

Bol, lipanj 2008.

1. Stanje provincije u brojkama

Naša Provincija u ovom času ima 65 članova. Od toga: 61 brat svećenik, tri brata suradnika i jedan student. Prosječna je životna dob 60,19 godina. Braća unutar Hrvatske Provincije i Slovenskog dominikanskog vikarijata žive u trima samostanima i u sedam kuća. U brizi za Hrvate u inozemstvu djeluju četvorica naše braće. Dosada su na Angelicumu predavala dvojica braće, a od jeseni će ostati samo jedan, jer jedan brat odlazi u zasluženu mirovinu. U proteklih pet godina zaređena su za svećenika trojica braće, a preminula su osmorica (fr. Pavao Njegovec, fr. Manes Zdolšek, fr. Kerubin Mekjavić, fr. Augustin Pavlović, fr. Rando Paršić, fr. Mijo Horvat, fr. Anselmo Radić i fr. Ivan Iko Odrlijin). Neka uživaju u zajedništvu naše braće i sestara pod Marijinim okriljem.

2. Zvanja i odgoj

2.1. Zvanja

Tijekom tri godine javnog djelovanja Isus Nazarećanin sabrao je dvanaest apostola koje je okupio u dvorani Posljednje večere te njima, a po njima i nama, darovao svoj bitak – a to je ljubav do golgotskog križa. Tijekom pet posljednjih godina djelovanja naše provincijske zajednice sabrali smo tri nova zaređena brata. U trenutcima kriza pojedinih učenika u razumijevanju poslanja njihova i našeg Učitelja kojeg anđeo Gabrijel navješćuje kao Boga s nama i Boga za nas, Isus postavlja pitanje: „Hoćete li i vi otići“? U svjedočkom putu naše zajednice i naši su mladi (postulanti, novaci i zavjetovana braća, njih sedam) zapadali u krizu razumijevanja našega

dominikanskog poslanja i dosljednosti u svjedočenju Istine, te su odlazili i ne čekajući pitanje s naše strane: „Zašto odlazite, braćo?“ Zar je toliko moćan zov profanog individualizma, ili je duhovno-dijaloška nemoć toliko prisutna u članstvu naše provincijske zajednice? Evandjelja nam ne kazuju kamo su krenuli oni koji su otišli od Isusa, ali nam Pisma kazuju da je Isus nastavio „tražiti ljude za velika djela“ (Ivan Pavao II.). Isus nam je darovao šansu da uživamo u njegovoj ljubavi, ali nam je dao i zadaću svjedočenja: „podite po svem svijetu i propovijedajte Evandjelje“. Naš otac Dominik, istinski hodočasnik Riječi, poziva našu zajednicu da ne malakše u otkrivanju novih zvanja koja će pomoći Bogu da bude Bog, a sestrama i braći da u svojim dušama stvore Betlehem i Golgotu. Na tom putu nismo sami – mnoštva braće i sestara dominikanske obitelji s nama su u svakoj našoj čežnji i molitvi.

Trenutno stanje našeg pomlatka: imamo dva sjemeništara (završavaju prvi i drugi razred nadbiskupske gimnazije u Splitu) i jednog bogoslova – student druge godine Teološkog fakulteta u Fribourgu. Malobrojna zajednica. No ne mogu ne spomenuti uloženo u vidu promidžbe: u sklopu web-portala postavljena je posebna stranica „dominikanska zvanja“, realiziran projekt *jumbo-plakata* koji su bili postavljeni diljem Hrvatske i Bosne i Hercegovine, tiskan je strip *Dominik u slici i riječi*, objelodanjena knjižica „Sv. Dominik i Red propovjednika“,

a obavljani su i pohodi našim i drugim župnim zajednicama. Dakako da su i druga braća na svojem polju djelovanja pokušavala doći do zvanja posredstvom nastupa u medijima i predavanja na fakultetima. Zajedno s Učiteljem reda fr. Carlosom mogu konstatirati: „Rad na promicanju zvanja dosta je važan i svaki je brat odgovoran za privlačnost zvanja“ (iz Pisma nakon bratske vizitacije). Molimo nebeskog Učitelja Isusa iz Nazareta da pošalje radnika na svoje njive, a naše svetice i svece koji su uživali u pripadanju našem Redu da nas neprestance zagovaraju pred nebeskim Ocem i Duhom, da bismo mogli svojim životom izgraditi četiri stupa na kojima počiva naš dominikanski identitet: zajedništvo, studij, molitva i poslanje.

2.2. Odgoj

Činjenica je da u ovom času dok pišem ovo izvješće nemamo nijednog odgajnika u našim zajednicama – ako pod tim mislimo na postulante, novake i studente. Djelomično je splitska zajednica uključena u odgoj naše dvojice sjemeništaraca u Splitu. Primijetio sam da mladići vrlo rado zalaze u naš samostan i da se osjećaju istinski prihvaćenima. Poznate su nam teškoće s kojima se suočava netko tko želi odgajati duhove – značaje. Jedna od bitnih teškoća je različitost životne dobi onih koji dolaze na vrata naših samostana. Valja spomenuti da nam mnogi dolaze iz nesređenih obiteljskih odnosa. Isto tako, ima i onih koji dolaze iz različitih duhovnih skupina i pokreta. Drugi opet dolaze razočarani u odnosima s osobama drugoga spola i čini se da je dolazak zapravo bijeg. Sve su ovo nove okolnosti u kojima je teško snaći se svima nama koji smo prošli skladniji obiteljski život, koji nismo znali za duhovne pokrete, i koji nismo na sjemenišnom, novicijatskom i studentskom putu mogli biti u prigodama svakodnevnog života te susretati osobe drugoga spola. Nije mi cilj idealizirati prošla vremena, ali bih htio pozvati sve nas da budemo osjetljiviji na ponašanje mladih koji dođu k nama i koji tragaju za vlastitim duhovnim putem. Nekada se govorilo da polazak u novicijat znači polazak na promatranje (ne)podobnosti novaka. Današnji mladi s jednakom pozornošću promatraju zajednicu i Provinciju. Koliko se god odgojitelj trudio, on ne će uspjeti ako ima braće koja svojim neodgovornim ponašanjem

polagano urušavaju odgojiteljeve napore u odgoju za zajednicu, studij, molitvu i poslanje.

Potrebno je promisliti i pitanje odgoja nas koji smo već dugi niz godina ostali bez odgojitelja i na svoj način prepušteni samima sebi. Jesmo li duhovno spremni za življenje druge polovine našega života? Za prvi dio pripravljam nas svi i svi se brinu o nama da se ostvarimo, ali i da njih ostvarimo. No što s drugom polovicom našega života – kada nema školovanja, kada je rada sve manje, a dan ima jednakih dvadeset četiri sata. Zatvaramo li polako prozore i vrata naših soba ne dopuštajući da nas nešto lijepo iznenadi? Bojimo li se novih izazova? Providnost nam je podarila samostane u gradovima i naseljima u kojima se događaju mnoga ostvarenja na polju kulture i nije dobro da smo sustavno odsutni. Naša nazočnost draga je stvarateljima, a mi možemo uživati u spoznajama dobrog, lijepoga i istinitoga. Naš mistik Tauler poziva nas da izgrađujemo naš nutarnji duhovni svijet. No ta izgradnja znači i stalnu duhovnu otvorenost kojom možemo duhovno obogatiti i mlađu i stariju braću – *contemplari et contemplata aliis tradere*.

3. Studij i nakladnička djelatnost

3.1. Studij

Dobro je na početku ovoga teksta poći našim Konstitucijama te se zaustaviti na broju 77,2 – gdje stoji napisano: „promicati ljudsku težnju za istinom“. No čini se da nekako kopni interes za studij. Naša Provincija, na žalost, nije izuzetak. Neka su braća već u svojim izvješćima konstatirala da se to očituje u vidu vrsnoće naučavanja, ali i u vidu sve manje prepoznatljiva dominikanskog načina propovijedanja. Teško je reći da je neposjedovanje vlastitog Generalnog studija jedini uzrok tome. Nismo li župni pastoral postavili kao naš domet preko kojega nema potrebe ići dalje? U vremenu u kojem prevladava relativizam i fundamentalizam naša je obveza pomoći ljudima da ustraju u traganju za istinom i da ne gube povjerenje u razum. Da bismo mogli svoja uvjerenja stečena ustrajnim studijem podijeliti s drugima, moramo imati odvažnosti susretati ljude koji su drukčiji od nas i putem dijaloga (Dominik – čovjek dijaloga) pomoći njima i sebi da ne podlegnemo toj velikoj napasti relativizma. Druga

velika nevolja našega doba jest fundamentalizam, koji nije samo teoretske naravi, nego se očituje u sukobima kultura i religija. Unatoč postojanju tih dviju nevolja našega doba, ljudski rod nije izgubio sklonost prema istini. Ustrajan studij može nam pomoći da lakše prepoznamo duhovno stanje svijeta. Iz kakvoće duhovnog svijeta nastaju socijalni i politički odnosi u svijetu. „Svijetu u nevoljama valja pomoći intelektualnom sućuti, dijeleći s njima milosrđe istine“ (Providence 107). Svjesni smo da u nedostatku našega Generalnog studija ne možemo sustavnije djelovati na ovim prostorima, no to ne znači da naša braća profesori ne djeluju u dominikanskom duhu na filozofskim i teološkim učilištima u Hrvatskoj i izvan nje (Zagreb, Rijeka, Rim i Fribourg). U našim samostanskim zajednicama organiziramo znanstvene, poetske i duhovne tribine. Želimo zajedno sa svim ljudima dobre volje dijeliti naše radosti i nade, ali i naše žalosti i strepnje.

Posebno želim istaknuti vrijednost Studijskog tjedna u Dubrovniku za europsku dominikansku obitelj u formaciji. Drago mi je da je Studijski tjedan prepoznat na Generalnoj skupštini u Providenceu, 146, te da je postao i službenim projektom IEOP-a. Fakultetsko vijeće Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu priznalo je 16. VI. 2005. sudjelovanje na Tjednu kao jedan izborni predmet u preddiplomskom, diplomskom i poslijediplomskom ciklusu studija. Želimo pojačati nazočnost naših sestara dominikanki, a i članova našega Trećeg reda koji su u studijskim godinama. Zahvaljujemo Redu na usrdnoj potpori u održavanju Studijskog tjedna u Dubrovniku.

3.2. Nakladnička djelatnost

Jubilarnе godine 2000. osnovana je „Dominikanska naklada Istina“. U izdanju te naklade objavljeno je osam naslova u posljednjih pet godina. To su knjige dominikanske duhovnosti i prošlosti našega Reda. Vrlo vrijedna i potrebna izdanja. Godine 2006. naša je naklada postala punopravni član „Societes Editorum Dominicanorum“, što nam otvara vrata uže suradnje u dobivanju prava na prijevode i nastupe na sajmovima knjiga. Znamo da je naš red od početaka bio i red pisane riječi. Stoga me veseli svaki

pomak na polju izdavaštva. Još je velik broj osoba u našem društvu koje dobru knjigu neće mijenjati za dobre internetske stranice, no valja imati na umu da novi naraštaji traže jednostavnije – internetske – komunikacije i spoznaje. Tome i služi naša web-stranica, koja je dostupna našem današnjem svijetu. Očekujem da Skupština u Bolu posveti dovoljno vremena pitanju studija i nakladničke djelatnosti. Pohvalno je da fr. Ivan Arzenšek, član Slovenskog dominikanskog vikarijata, uspijeva godinama izdavati teološko-filozofski časopis *Znamenje*. Jednako sam zahvalan svoj braći koji su kod drugih nakladnika objavili svoja djela. Velika nakladnička poduzeća imaju jaku distributivnu moć i lakše će knjiga doći do onih koji žele uživati na duhovnim izvorima. Osim spomenutoga, nedavno su snimljena dva kvalitetna dokumentarna filma o bl. Augustinu Kažotiću, koja u tom suvremenom mediju promiču vrijednost i štovanje našega dominikanskog blaženika.

4. Naša prisutnost i apostolat

4.1. Naša prisutnost

Otvorimo li stranice našega Kataloga, lako ćemo otkriti jednu bitnu dimenziju naše prisutnosti. Naša braća djeluju u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Sloveniji, Njemačkoj, Švicarskoj, Italiji, Boliviji i SAD-u. Bogu hvala, nismo zatvoreni u naše državne granice i kulturu jednog naroda i jednog prostora. Poput oca Dominika prelazimo granice što ih svijet nameće, i otkrivamo da možemo biti radosni svjedoci Radosne vijesti diljem svijeta, potvrđujući riječi našeg Učitelja reda fr. Carlosa, koji reče da je „cijeli svijet naš klaustar“.

Usprkos dobroj volji da nastavimo naše djelovanje u Sjevernoj Americi, Provincijsko je vijeće moralo donijeti odluku o napuštanju naše misije „Blaženi Alojzije Stepinac“ u Chicagu (24. lipnja 2005.). Kako je već ranije dokinut samostan u Šibeniku, Provincijsko je vijeće dne 11. prosinca 2007. odlučilo da se crkva sv. Dominika u Šibeniku dadne u vlasništvo šibenskoj biskupiji na 99. godina, gdje se u ugovoru uvjetuje brižno očuvanje svih dominikanskih obilježja i tragova višestoljetne nazočnosti. Glede samostana i crkve svetog Križa na Čiovu zadržan je *status quo*, uz konstataciju da se splitska nadbiskupija i dalje crkvom koristi za župnu crkvu,

a samostanom za župni ured i boravak župnika. Unatoč pisanom i usmenom obraćanju splitskom nadbiskupu nije došlo do novog ugovora, pa s drugima koji su zainteresirani (cisterciti i drugi!) nismo mogli voditi ozbiljnije razgovore sve dok samostan i crkva služe za župne potrebe. Sretna je okolnost da hrvatsko Ministarstvo kulture ulaže dosta sredstava u očuvanju tog „biser-samostana“, kako ga Učitelj reda nazva pri pohodu našoj provinciji. Na Lopudu je crkva sv. Nikole, u kojoj braća iz dubrovačkog samostana dvaput godišnje slave euharistiju. Oni predlažu da se crkva ustupi biskupu na dogovoreno vrijeme.

Samostan blaženog Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici zaživio je te četvorica braća koja u njemu žive stvaraju novo dominikansko duhovno središte i susretište u Zagrebu. Blagoslovom crkve svetoga Križa u zeničkom naselju Klopče (Bosna i Hercegovina) potvrdili smo našu nazočnost u gradu i državi s većinskim stanovništvom muslimanske vjeroispovijesti i kršćana Pravoslavne crkve, solidarizirajući se s vjernim katoličkim pukom i sa svim ljudima dobre volje koji su prošli kroz pakao rata i mučnih tranzicijskih nevolja. Želja nam je dosanjati san brojnije naše prisutnosti u samostanima i otvaranja novih zajednica na prostorima gdje danas borave Kumani našeg doba. Razmišljamo o istočnoj Slavoniji. Tamo bismo bili bliži kršćanima pravoslavne vjeroispovijesti. Na tim novim prostorima bili bismo, nadam se, izazvani na revnije svakodnevno propovijedanje, kako su nam u izvješću s kanonskog pohoda (17.-30. travnja 2004.) sugerirala braća fr. Manuel Merten i fr. Rajmund Klepanec: „U svezi s vašim propovijedanjem preporučamo da uzmete druge dominikanske zajednice kao primjer gdje gotovo da i nema mise bez makar kratke homilije. Takav običaj ne samo da upozna vjernike s riječju Božjom, nego pomaže i da se upozna svećenika. Postoji li bolji način da ljudi otkriju naš identitet kao članova Reda propovjednika od našeg propovijedanja, dobro pripremljenog i ustvari ploda kontemplacije.“

Biće je po svojoj naravi selilačko biće. Naši su ljudi odlazili u druge zemlje iz ekonomskih razloga. Raspršeni diljem svijeta, pod teškim okolnostima življenja i rada zarađivali su kruh svagdanji za svoje

brojne obitelji. Za njima su pošla i naša braća da bi im pomogli u prevladavanju teškoća nepoznavanja jezika, običaja, kulture. S njima su dijelili njihove patnje i nadanja. S njima su slavili misna slavlja i pomagali im da duhovni život u Bogu ne bude zapušten. Da im se ne dogodi zaborav Boga. Svojim radom i plaćama pomažu u održavanju provincijskih potreba. Riječi zahvalnosti idu njima i drugoj braći koja svjedoče svoje dominikansko poslanje u duhovnim prostorima svijeta.

4.2. *Apostolat*

Polazište za promišljanje našeg apostolata nalazimo u Lukinu opisu izbora dvanaestorice: „Onih dana iziđe na goru da se pomoli. I provede noć moleći se Bogu. Kad se razdanilo, dozva sebi učenike te između njih izabra dvanaesticu koje prozva apostolima.“ (Lk 6,13–13)

Reći će Učitelj Carlos: „Naše zvanje plod je kontemplativnog Isusova života, plod njegove molitve Ocu.“ Treba nam intelektualne hrabrosti i kontemplativne revnosti. Tradicija Reda nudi nam ovaj trokorak: studij, razmišljanje, a onda propovijedanje „svijetu koji čeka one koji ga vole ..., ako ljude ne voliš, ne propovijedaj im – propovijedaj sebi“, kako jednom svom subratu reče fr. Mc Nabb, OP. Ulaskom u Red svi smo tražili „milosrđe Božje i vaše!“ Zadivljujuća poniznost i odvažnost. No s vremenom počinjemo gubiti potrebu za milosrđem braće. Slutimo našu samodostatnost i ne tragamo za obogaćujućom duhovnom snagom braće, sestara i svjetovnih lica koja s nama žele dijeliti duh i kruh. Čini se da nam je nekako lakše dijeliti strepnje i nade s osobama izvan naših samostana negoli s onima čije smo „milosrđe“ tražili. Strah od dijaloga osiromašuje nas za potpunije spoznavanje, promišljanje i propovijedanje. Za našeg oca Dominika dijalog je sveti dar presvetog Trojstva. Zato je u njemu uživao jednako zdušno u zajednici braće i sestara kao i u gostionici.

Veselim se zapažanju Učitelja Carlosa i asistenta Rajmunda u dopisu koji su nam uputili nakon bratskog pohoda 7.-17. listopada 2007.: „Druga činjenica koja nas raduje u Provinciji jest da se vaše poslanje vrši u vidu odgovaranja na socijalne i crkvene izazove. Posljednje vrhovne skupštine obilato govore

o tome kada utvrđuju u čemu se sastoje izazovi globalizacije, pravde i mira, sredstava priopćivanja itd. Projekt europskog ujedinjenja suočava se također s velikim problemom kako sebe graditi na temelju pravde i ljudskosti.“ Da bismo još potpunije shvaćali svijet u kojem živimo, potrebno je više hrabrosti za susrete sa svima kojima je na umu i srcu dominikanska prošlost, sadašnjost i budućnost. Po izvješću promicatelja za laička bratstva HDP-a nije do sada izvršena naredba iz Akata posljednje provincijske skupštine: „Neka starješine u samostanima i kućama, koji to nisu učinili, imenuju promicatelje dominikanskih laičkih bratstava“ (...). (Bol, 2003., br. 61) Sigurno primjećujete da ljudi ovoga doba – posebno mladi – žele definiranu pripadnost pojedinim zajednicama. Žele imati prepoznatljivo znakovlje. Omogućimo njima da se prepoznaju u poslanju našega Reda i da zajedno s nama, braćom i sestrama, sa sve većom nazočnošću svjedoče ljepotu Radosne vijesti. Otvorimo vrata naših samostana svima koji čeznu za zdravom duhovnošću i mudrijim promišljanjem svijeta i Boga. Neka naše knjižnice ne nagrizaju knjiški moljci i neka naše prostore oživljuju umjetnička djela mladih slikara, književnika, glazbenika. Treba nam „izazov starih“ (Tomislav Šagi-Bunić), ali jednako nam treba i izazov mladih!

Na Općem zboru u Bogoti (2007.) braća su zatražila da iskoristimo vrijeme devetnice – do g. 2016. godine – 800. obljetnica potvrde našega Reda – kao „vrijeme započinjanja ozbiljne obnove naših života i poslanja kao propovjednika“. Među preporukama naše posljednje skupštine – Bol 2003. – stoji zapisano: „Preporučujemo da se i dalje nastavi uspješno širiti pobožnost Svete krunice.“ Imali smo razloga da kao članovi dominikanskog Reda ukažemo na bitnu dimenziju naše duhovnosti, ali i iskustvo Domovinskog rata potaknulo nas je da, potaknuti divnim primjerom naših branitelja, i mi s više žara prionemo moljenju, promišljanju i uprisutnjenju te univerzalne molitve. Naše crkve mogu postati žarišta otkrivanja krunice u našem životu, našim zajednicama i u obnovi našeg propovijedanja. Valja nam povezivati krunicare naših dominikanskih crkava i organiziranjem hodočašća te pomaganjem drugim vjernicima da uživaju u toj jedinstvenoj molitvi. Dobro je da i druge vjerničke zajednice prepoznaju

duhovnu ljepotu krunice, ali to nas dominikance ne dispensira od posljednjeg dara koji nam na samrti zajednica daruje i u lijes stavlja. U pismu od 1. siječnja 2008. Učitelj Reda potiče nas da „ponovno otkrivamo krunicu kao sredstvo kontemplacije i proročkog propovijedanja“ (Vjesnik HDP br. 99., str. 7).

Akti posljednje Provincijske skupštine (Bol, 2003., br. 62) „preporučuju da se u svim našim zajednicama vodi briga o svečanijem slavljenju svete liturgije i časoslova“. Pohvalno je sve brojnije uključivanje vjernika u našim liturgijskim slavljenjima. Pjevanjem, sviranjem, čitanjem i služenjem pri oltaru mnogi se mladi upoznaju s našom dominikanskom duhovnošću pa na taj način možemo stvarati pretpostavke za jačanje dominikanske obitelji. Mladi ne čeznu za brojnim predavanjima – ma koliko god bila dobro pripravljena i stručna – mladi žele biti kreativni. Dao dobri Bog da naši samostani i crkve posredstvom svečanijih liturgijska slavlja budu opet izvorom glazbenih nadahnuća za stvaranje velikih djela. Zahvaljujem od srca sestrama dominikankama za zajednička liturgijska slavlja i za stoljetno duhovno zajedništvo. Vjerujem da će doći vrijeme kada će na misijska putovanja i svjedočenja Riječi polaziti zajedno brat, sestra i vjernik pripadnik dominikanske obitelji. Na taj put potiču nas i braća fr. Manuel i fr. Rajmund ovim riječima: „Na nivou cijelog Reda otkrili smo koliko se naša misija pojačava uz suradnju unutar dominikanske obitelji: redovnice, braća, sestre i različiti ogranci dominikanskog pokreta.“ Nadam se da će mladi ljudi koji nam bojažljivo prilaze pomalo otkrivati našu dominikansku otvorenost na polju uma i srca, i da će mlađa braća pronalaziti nove načine suradnje i uzajamnog duhovnog obogaćenja. „Zajedno možemo više“, rekli bi izborni slogani.

Drago mi je istaknuti da naše samostanske prostorije sve više postaju mjesta pastoralnog djelovanja. Uz župni pastoralni rad sve više zbivanja obogaćuje naše samostanske zidine. Uskoro bi Split i Dubrovnik trebali dobiti nove prostorije da bi mogli vršiti evangelizaciju putem kulture i umjetnosti. Uprisutnjenje naših dominikanskih uzora može pomoći današnjim naraštajima da pronađu sebe i pomognu drugima da otkrivaju božansko u sebi.

Veliku šansu vidim u otvaranju sveučilišnog kampusa u Zagrebu – Borongaj, dakle u neposrednoj blizini naših dvaju samostana. Bit će potrebno promisliti ulogu samostana i crkava, ali i našu prisutnost među trideset tisuća studenata. Jednako tako, zadarsko sveučilište, utemeljeno na zasadama našega Generalnog studija u Zadru, nudi nam mjesto duhovnika studenata. Naša crkva sv. Dominika može postati sveučilišna crkva. Pripravimo se za te izazove!

Uz oživljavanje naših zidina potrebno je polaziti na put – poput oca Dominika. Biti s marginaliziranim djelo je istinske dobrote. Rad s beskućnicima (Split) i organizacija skloništa (Petrovče) zaslužuju pohvale. Vrijedan je rad naših župnih Caritasa te osobna rapoloživost za 'činiti dobro'. Svakako, kao Red Istine i Pravednosti, dužni smo utjecati na mjesne, gradske i državne strukture da stvaraju socijalni sustav u kojem će biti moguće roditi se, ostvarivati se i dolično s ovog svijeta polaziti. „Svi smo odgovorni“, reče P. Šegedin. Socijalni nauk Crkve obvezuje nas!

Kraj prošle godine i prvi mjeseci godine 2008. bili su u znaku velebne izložbe „Dominikanci u Hrvatskoj“ – koja je prvi korak u pripravi za proslavu 800. obljetnicu Reda. Na izložbi su posjetitelji mogli uživati u ljepoti izloženih djela iz naših samostana. Mediji su, poglavito internetski portali, popratili tu – na nacionalnoj razini – vrijednu izložbu. Bilo je to propovijedanje ljepotom. Tisuće osoba pohodile su Muzejsko-galerijski centar „Klovićevi dvori“ i uživale u predivnom prožimanju umjetnosti i našeg Reda na ovim prostorima. Nadam se da ćemo u godinama koje su pred nama omogućiti Istri i Slavoniji isto uživanje.

5. Upravljanje i ekonomija

5.1. Upravljanje

U početku ovog izvješća konstatirao sam brojčano stanje i prosjek starosne dobi, a u području o zvanjima rečeno je da stanje nije dobro i da nemamo razloga za zadovoljstvo. Stoga, prva misao koju želim istaknuti jest zbijanje naših redova i potreba sve veće povezanosti u našem djelovanju u Provinciji i Redu. U Evanđelju po Luki nalazimo i ove riječi: „Šimune, Šimune, evo sotona zaiska da vas prorešeta

kao pšenicu. Ali ja sam molio za tebe da ne malakše tvoja vjera. Pa kad sebi dođeš, učvrsti svoju braću“ (...). (Lk 22, 21-22) Kao provincijal nisam vidio da starješine po samostanima imaju većih teškoća u upravljaju zajednicama, niti sam osobno imao teškoća sa starješinama pojedinih zajednica. Zajednički problem u upravljanju jest istina da nema iskazivanja neposlušna, već se ta problematika očituje u sljedećem tipu odgovora: Ja ne mogu prihvatiti obvezu, jer godine i životni zamor čine svoje!

Valja priznati da stečene navike znaju biti prevelika kočnica u raspoloživosti prema zajedničkom dobru. Nevolja individualizma pogađa i našu provincijsku zajednicu. Osmjehe, dosjetke, otkačenost u duhu dominikanske tradicije ne dijeli se s braćom. Je li možda strah od istine da „nitko nije prorok u svom zavičaju“, ni u svom samostanu? To su još i navike, koje ne dopuštaju ulazak u vlastiti stvoreni stil svakodnevice: *Noli turbare circulos meos!* No u vremenima „rešetanja“ dobro je izvući i posljednji atom snage da bismo spriječili „rešetanje nečastivoga“ i darovali zajednici svoja pregnuća i nadanja, um i srce – što smo i ulaskom u Red željeli. Više susreta i više dijaloga može razbistriti ponekad mučne predrasude. Stoga je posljednja provincijska skupština naredila „neka braća odgovorno sudjeluju u skupštinama, vijećima i komisijama“. Zamjetno je da nam nedostaje dijaloški duh i da skupštine često odrađujemo tehnički, a ono što najčešće stvara teškoće u bratskom razumijevanju ostavljamo za hodničke i ine prostore. Svima nam je poznato da su samostanske skupštine izričaj demokratičnosti našega Reda i da je nužno redovito sazivanje skupština, a isto tako i zauzeto sudjelovanje sazvanne braće. Vjerujem da će demokratske promjene u društvu probuditi i u nama čežnju za promjenama našega načina promišljanja i djelovanja. No demokracija nije prepuštanje vlastite odgovornosti drugima. Nas propovijedanje Radosne vijesti potiče na prihvaćanje službi (služba = služiti) da bismo sa svim ograncima dominikanske obitelji djelovali suodgovorno u svjedočenju Evanđelja.

5.2. Ekonomija

„U mnoštva onih što prigriše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša. I ni jedan od njih nije svojim zvao

ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko“ (Dj 4, 32). Naš Red po naravi je upućen na življenje toga apostolskog načina života. Da bismo bili slobodniji za naviještanje Radosne vijesti, mi smo i u današnjim okolnostima dominacije ekonomske moći pozvani biti svjedocima jednog drukčijeg poimanja i življenja ekonomskih odnosa. Mi kao redovnička zajednica toliko smo privlačni koliko se ne povodimo za vladajućim ekonomskim odnosima i posjedovanjima. Uvijek je dobro prisjetiti se s kolikim smo koferom stigli u Red i valja nam pogledati naše kasnije premještaje iz samostana u samostan. Ostavljamo i dobivamo. Važno je prisjećati se neprestano našeg zavjeta siromaštva i činiti sve da svojim odijevanjem i voznim parkom ne budemo sablazan onima koje pozivamo na skromnost kao vrlinu. Naša kredibilnost vezana je uz našu pojavnost i naše odnošenje prema dotičnim ekonomskim danostima. Naslijedene ekonomske vrijednosti obvezuju nas i drago mi je da svaka naša zajednica uspješno čuva i njeguje našu redovničku baštinu („očevinu“). Zahtjev je zavjeta siromaštva da su naše zajednice dužne voditi računa o stanju u onim zajednicama koje nemaju naslijedene prostore za iznajmljivanje. Solidarnost je plod ljubavi. Potrebiti i siromašni naša su braća u Isusu Nazarećaninu.

U Aktima Bol 2003 dobro je napisano: “Ekonomska dobit nikad nije naš prvotni cilj.“ Ništa ne smije biti ispred propovijedanja Evanđelja. Svaka naša gradnja mora biti u vidu uspješnijeg rada sa svim ljudima dobre volje. Stoga smo kao prioritet postavili obnovu i izgradnju splitskog samostana s prikladnim prostorijama u kojima ćemo, uz pastoral u crkvi, evangelizirati putem kulture. Ljudima našega doba treba govoriti na oba uha! Naše zajednice doprinose su pomogle funkcioniranju provincijskih ustanova. Tu posebno želim zahvaliti braći koja djeluju u inozemstvu i nesebično pomažu provinciju. Ekonomski računi koje dostavljamo ekonomu Reda i koji su dostupni članovima Vijeća transparentni su i jasni. Jasnoću i transparentnost dobro je primijetio i Učitelj Reda „... pohvaljujemo vašu jasnoću i solidarnost u ekonomskim stvarima. Uspijevate davati dobro svjedočanstvo siromaštva.“ Činjenica je da

naša Provincija i samostani imaju dovoljno sredstava za život i rad braće. Jednako tako i za punu skrb o bolesnoj braći. Još nam valja promisliti na skupštini o stipendiranju mladih kadrova na područjima znanosti, teologije i filozofije, te o participiranju u saniranju nesreća koje ljude pogađaju diljem svijeta. Solidarnost s ljudima u nevolji ne poznaje granica – rekao bi nam danas naš utemeljitelj otac Dominik.

6. Zaključak

U ovom izvješću želio sam iznijeti stanje duha naše Provincije. Bilo je časova kada sam bio oduševljen pojedinim zbivanjima unutar Provincije, no isto je tako bilo trenutaka kada bi se javljali strahovi za našu budućnost. Bolna su bila umiranja braće. Bolni su bili odlasci kandidata za naš red. No vjera u Providnost nosila je mene i braću. Vjerujem da će na ovim hrvatskim i slovenskim prostorima doći do novih zvanja koja će ne samo oživiti duh već postojećih samostana, nego o utrti put za hod novim stazama našeg oca Dominika odvažno i s mnogo hrabrosti.

Zahvaljujem braći koja su zdušno vršila svoje zavjete i svoje dominikansko poslanje. Hvala sestrama dominikankama za suradnju u zajedničkom služenju Bogu, Redu i narodu. Hvala svim članicama i članovima Trećega reda koji su nas svojim djelovanjem i molitvama poticali na djelatnije svjedočenje Radosne vijesti. Posebno želim zahvaliti Učitelju Reda, koji nas je pohodio te nas očinskom skrbi pratio na našem putu, a i fr. Rajmundu i fr. Manuelu, koji su nas pohodili i dijelili s nama iskustvo našega hoda ovim našim prostorima. Na koncu, hvala svima koji su s nama hodili, molili, mislili i djelovali.

Ima još mnogo zadaća pred nama. Ali ima još veće obilje Božje milosti!

U Zagrebu, 11. lipnja 2008.

*Fr. Ivan Iko Mateljan, O. P.
provincijal*

KLOPČE

Zamolio me o. Provincijal za moj doprinos Vjesniku Hrvatske dominikanske provincije. Obećah i – evo me. Istina, već dugo nisam se javljao, a i sad sam u dilemi što bih zapravo trebao napisati, a da bi bilo zanimljivo drugima. Život ovdje nije tako dinamičan i raznolik pa ću se ograničiti na gradnju crkve i kuće.

Od mog posljednjeg javljanja u Vjesniku prošlo je dosta vremena, ali poslao sam izvještaj za prošlu Provincijsku skupštinu. U tom dopisu opisao sam neke stvari i planove. Ovaj dopis počeo sam prošlom godinom, gradnjom crkve, njezinim dotjerivanjem i stanjem u kakvu je sada.

Što se sve radilo i uradilo? Premda to znaju oni koji su ovamo navraćali i koji su bili na proslavi, ja ću to ipak ponoviti. Tijekom prošle godine na crkvi je završeno dosta građevinskih radova: stavljena je fasadna cigla unutar crkve, sve je okrećeno, stavljen je granit na pod crkve, kameni oltar, ambon, krstionica, postolje za tabernakul i sam tabernakul, kame-

nice za blagoslovljenu vodu, klupe ispovjedaonica. Sve što treba za liturgiju. Tako uređena crkva posvećena je 15. rujna 2007. Osim posvetitelja, uzoritog kardinala Vinka Puljića prisutan je bio provincijal Iko Mateljan te svi zenički svećenici, a i brojni članovi Hrvatske dominikanske provincije. Osim naših župljana, bilo je vjernika iz cijele Zenice. To nazočno mnoštvo moglo je vidjeti što se radilo i završilo, ali i ono što je preostalo za budućnost. Od većih poslova ostaje postavljanje rasvjetnih tijela, što treba promišljeno i smisleno izabrati. Ostaju i postaje Križnog puta. Što se tiče postaja, nešto je već pokrenuto. O tome ću govoriti u drugom broju Vjesnika.

Na samoj proslavi posvete crkve, rekoh, bilo je mnogo ljudi. Snimalo se kamerama, fotoaparatom, mobitelima i ostalom tehnikom, kako to već nazivaju. Koliko se sjećam, poslije toga izašao je jedan broj Vjesnika Hrvatske dominikanske provincije. Prošli provincijal zamolio me je za dopis, koji ja, na

žalost, nisam napisao. Tada sam mu dao ipak alternativu da neka to uradi netko od onih iz zagrebačkih samostana, koji su bili na proslavi, te da napišu što su vidjeli i doživjeli, ali u Vjesniku nije bilo ni slova ni slike. No, bilo je izvješće o posveti crkve na Internet stranici Provincije: www.dominikanci.hr/info/posveta_crkve_u_klopcu.php

Život ove zajednice nastavio se u obnovljenoj crkvi još bolje i ljepše. To je stvarnost, a nadam se da će biti i još bolje. To se obistinilo za prošli Božić, Uskrs, a to se zapaža i na ostalim blagdanima u kojima se liturgija sada odvija dostojanstvenije i pobožnije.

Prelazim na ono što se događalo i radilo u ovoj godini. Planovi su jedno, a mogućnosti drugo. Ipak se išlo naprijed. Najvažniji je kraj mog pentranja po ljestvama na tavan te stavljanja posuda gdje krov kuće curi i brige za njih zbog naglog punjenja i curenja na krevete i pod. I to je riješeno. Krov je promijenjen, nešto se renoviralo, nešto postavilo novo i drugačije, a nešto dotrajalo zaštićeno je i sanirano. Vjerujem da će to potvrditi i nadolazeća zima. Fasada koja je izgledala „jadno, tužno i ružno“ kako rekoše naši župljani, također je uređena i osigurana za budućnost. Sada gosti mogu mirno doći i spavati na katu bez kišobrana i prisutnosti lončića.

Trebam se osvrnuti i na pastoralni rad i život zajednice. Kad kažem „zajednica“, jasno je da mislim

na sebe i župnu zajednicu. Prateći susjedne „zajednice“, mogu reći da se ni u čemu ne pokazuju velike razlike. O specifičnom pastoralnom djelovanju teško je govoriti. Svjestan sam da je lakše raditi u manjoj zajednici nego u većoj i manje međusobno povezanoj. O vjeronauku, udrugama, ministrantima, odborima i drugim sastavnim dijelovima zajednice pisao sam već u izvješću za Provincijsku skupštinu.

I sada na kraju ovog dopisa trebam reći sljedeće: Za sve ono dobro što je učinjeno i ostvareno zahvaljujem provincijalima i njihovim vijećima na razumijevanju, strpljivosti i aktivnoj zauzetosti. Uvjeren sam da je mnogo učinjeno za opću korist ove kuće i župne zajednice, pa u njihovo i osobno ime svima zahvaljujem, jer sve to treba promatrati u vidu daljnjeg opstanka i napretka pastoralno-misijskog rada dominikanaca u Bosni i Hercegovini.

Reče mi jedan novinar katoličkog lista: „Ipak, tu živiš sam kao pustinjak!“ Odgovorio sam: „Nikada niti sam bio niti ću biti sam!“

Bilo bi manjkavo ovo izvješće bez riječi zahvalnosti ne samo Vama već i svima od Švedske do Australije, Kanade, SAD-a i Noga Zelanda te svih drugih koje ne spomenuh, poglavito onima iz BiH. Neka svima dragi i dobri Bog uzvрати svojim dobrima!

Fr. Pero Jurič O. P.

»LECTIO MAGISTRALIS« O. STJEPANA KRASIĆA U RIMU

Na kraju 35. godišnje profesorske karijere o. Stjepana Krasića na Papinskom Sveučilištu Sv. Tome Akvinskoga (Angelicum) u Rimu u njegovu je čast priređena posebna akademska svečanost s koje prenosimo najprije izvještaj IKA-e, a onda nekoliko važnijih govora te na kraju osobno pismo Učitelja Reda o. Stjepanu prije povratka u Domovinu početkom srpnja 2008.

* * *

I. Rim (IKA) – U povodu 70. obljetnice života prof. dr. Stjepana Krasića i njegova odlaska u zasluženu mirovinu upriličen je akademski čin u petak, 23. svibnja, na Papinskom sveučilištu sv. Tome Akvinskog Angelicum u Rimu.

Otvarajući akademski čin, izaslanik dekana Teološkog fakulteta, na kojemu je dr. Krasić bio redovni profesor crkvene povijesti i metodologije znanstvenog rada, prof. Francesco Compagnoni pozdravio je sve nazočne i, čestitajući o. Krasiću, poželio mu još dugogodišnji plodni znanstveni rad po kojemu će uvijek biti prepoznat i ostati zapamćen ne samo u Rimu i u Hrvatskoj, već i šire, na što upućuju njegovi biografski podatci i znanstveni članci u mnogim svjetskim leksikonima, enciklopedijama i časopisima.

Rektor Papinskog sveučilišta Angelicum prof. Joseph Agius u ime čitave akademske zajednice izrekao je čestitke i ocrtao intelektualni rad prof. Krasića na tom sveučilištu, na kojemu je započeo raditi g. 1973., ali i njegovu zauzetost u istraživanju povijesti dominikanskog reda u Hrvatskoj i njegova doprinosa u oblikovanju intelektualne misli u počecima nastanka europskih sveučilišta.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Italiji Tomislav Vidošević zahvalio je prof. Krasiću za njegovu prisutnost ne samo na Papinskom sveučilištu Angelicum, već i u Rimu, gdje je u susretu s ljudima nastojao znanstveno ih upoznati sa svojim istraživačkim radom i izvornim činjenicama o povijesti Hrvata i Hrvatske. „Premda nam odlazite u zasluženu mirovinu, znajte da Vas ne ćemo ostaviti u miru, već ćemo i dalje ostati s Vama povezani ne samo u mislima, već i u susretima i u radu“, istaknuo je Vidošević.

Na završetku akademskog čina, prof. Krasić održao je *lectio magistralis*, posljednje predavanje kao redovni profesor na Papinskom sveučilištu sv. Tome Akvinskog Angelicum, naslovljeno „Počeci hrvatskih sveučilišnih ustanova u kontekstu prvih europskih sveučilišnih gibanja“, u kojemu obrazlaže utemeljenje Općeg studija Reda dominikanaca u Zadru 1396. godine, za koje se, na temelju istraživanja, zna da je bilo prvo sveučilište u Hrvatskoj.

Zaključujući predavanje, prof. Krasić zahvalio je prijateljima, subraći dominikancima i svim nazočnima za prisutnost, potporu i prijateljstvo tijekom boravka i rada u Rimu. „Svom nasljedniku ostavljam ljubav prema Crkvi prošlosti i sadašnjosti, toliko bogatoj duhovnim, kulturnim i ljudskim blagom koje je u mogućnosti zadovoljiti one najrevnije tražitelje znanja i novih spoznaja. Ne može se nešto voljeti ako se to prije ne poznaje. Crkvu se može voljeti samo ako ju se primjereno poznaje. Što ju se više poznaje, više ju se voli. To je i zadaća crkvene povijesti: poznavati ju, da bi ju se moglo voljeti“, istaknuo je prof. Krasić.

Akademskom činu, uz veleposlanika Republike Hrvatske u Republici Italiji i velik broj prijatelja, suradnika te uz subraću dominikance, nazočili su mons. Nikola Eterović, tajnik Biskupske sinode u Rimu, mons. Jure Bogdan, rektor Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima, te mnogi članovi hrvatsko-rimske zajednice u Rimu.

II. Govor veleposlanika RH u Republici Italiji g. Tomislava Vidoševića

Vrlo Poštovani gospodine Veliki Rektore, oče Joseph Agius,

Mnogo poštovani gospodine profesore Francesco Compagnoni,

Ekscelencijo Monsignore Eteroviću,

Dragi Rektore Papinskog Hrvatskog Zavoda Sv. Jeronima, monsignore Bogdan,

Ugledna Gospodo,

Dragi Oče Krasiću!

Koliko god sam sretan i počašćen što Vam se mogu obratiti u ovoj prigodi, toliko mi je i žao što je to ipak prigoda oproštaja dragog profesora Krasića od Papinskog sveučilišta sv. Tome Akvinskoga u Rimu, zbog odlaska u zasluženu mirovinu.

O djelovanju profesora Krasića na Sveučilištu će imati što reći netko od Vas nazočnih, no ja bih želio iskoristiti ovu prigodu i zahvaliti se za sve ono što ste, profesore, učinili za naš hrvatski narod i voljenu Domovinu.

U Vašoj dugogodišnjoj profesorskoj službi, ali i Vašem povijesno-istraživačkom predanom radu otkrili ste mnoge nepoznate povijesne istine od neprocjenjive vrijednosti, primjerice otkriće prvog hrvatskog sveučilišta u Zadru iz 1396. i činjenicu da se u 17. stoljeću odlukom papa Grgura XV. i Urbana VIII. hrvatski jezik predavao na svim najpoznatijim europskim sveučilištima tog doba. O Vašem znanstvenom radu puno se toga ima reći, no ja bih htio naglasiti da ste Vi uistinu i hrvatski diplomat, i to u vremenu prije hrvatske samostalnosti i nakon nje, uvijek vodeći računa o hrvatskim nacionalnim interesima i prijateljstvu sa susjednom Italijom i očuvanju trinaeststoljetnih povijesnih veza između Svete Stolice i Hrvatske.

Vi ste, profesore, jedan u nizu hrvatskih intelektualaca koji su se kroz povijest školovali i djelovali u okviru eminentnih sveučilišta u Italiji. O Vašoj osobi i o mnogočemu s čim ste se susretali u Vašem radu tijekom svih ovih dugih godina u Rimu puno mi je govorio moj bliski suradnik, ovdje nazočni dr. Mirko Šikić, koji je i sam doktorirao na ovom prestižnom Sveučilištu. Posebno nas veseli činjenica da je upravo ovdje, na Angelicumu studirao i doktorirao Karol Wojtyła, budući papa Ivan Pavao II., kako ga mi suvremeni Hrvati volimo zvati: naš papa.

Dragi profesore Krasiću, uz jedno iskreno i veliko hvala, kada se vratite u Hrvatsku ne mislimo Vas pustiti na miru, budući da smo uvjereni da Vi ne možete odoljeti svom povijesno-istraživačkom predanju od iznimne koristi za sve nas.

Hvala na pažnji.

III. Riječ Velikog Rektora prof. o. Josepha Agiusa:

Prof. dr. Stjepan Krasić rođen je 1938. u Čitluku. Godine 1957. stupio je u Dominikanski red i studirao u Dubrovniku, Zagrebu i Rimu. Godine 1970. na Papinskom sveučilištu sv. Tome Akvinskoga položio je doktorat povijesnom disertacijom na latinskom jeziku o Dubrovačkoj dominikanskoj kongregaciji (Congregatio Ragusina Ord. Praed. 1487-1550), koju je g. 1972. objavio Povijesni institut Dominikanskog reda u Rimu. Obnašao je različite akademske i stručne službe, među kojima službu

glavnog urednika časopisa „*Angelicum*“ istog sveučilišta, znanstvenog suradnika Kongregacije za proglašenje svetih, člana Povijesnog instituta Dominikanskog reda u Rimu, te Hrvatskog povijesnog instituta u Rimu. Godine 1997. postao je dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Objavio je 14 knjiga znanstvenog sadržaja na hrvatskom, latinskom i talijanskom jeziku te više od 170 znanstvenih rasprava i članaka povijesnog sadržaja u ukupnom iznosu od oko 9.000 stranica. Suradnik je više znanstvenih edicija u Hrvatskoj, Italiji, Njemačkoj i Belgiji.

Od jeseni 2008. prof. Krasić nastavit će svoj istraživački rad u Dubrovniku, u dominikanskom samostanu sv. Dominika.

IV. Zahvalno pismo Velikog Rektora prof. Josepha Agiusa:

PAPINSKO SVEUČILIŠTE
SV. TOME AKVINSKOGA

Dragi oče Krasiću!

U ime akademske zajednice PAPINSKOG SVEUČILIŠTA SV. TOME AKVINSKOGA želim izraziti našu zahvalnost za 35 godina službe na Sveučilištu kao profesor, prefekt Knjižnice i Glavni urednik časopisa *Angelicum*. Želimo Vam sretan povratak u Provinciju, još mnogo godina uspješna rada i nadamo se da ćemo imati prilike ponovno Vas imati na *Angelicumu* kao kolegu i subrata kada budete imali mogućnosti doći u Rim.

Bratski,

Fr. Joseph Agius, O.P.
Rektor

Rim, 29. lipnja 2008.

V. Zahvalna riječ o. Stjepana Krasića

Vrlo mi je drago što mogu pozdraviti tolike ugledne ličnosti, kolege i prijatelje koji su htjeli uzeti udjela na ovoj «lectio magistralis» kako bi mi i na taj način, svojom nazočnošću, iskazali svoje iskreno prijateljstvo.

Pozdravljam na poseban način Njegovu ekscelenciju mons. Nikolu Eterovića, glavnog tajnika Biskupske sinode, veleposlanika Republike Hrvatske, Njegovu ekscelenciju dr. Tomislava Vidoševića s njegovim tajnikom, nekadašnjim studentom i doktorom našeg Sveučilišta Mirkom Šikićem, dr. Marija Carista, počasnog prokuratora pri Vrhovnom kasacionom sudu Republike Italije s njegovom cijenjenom suprugom gospođom Lindom, rektora Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima mons. Juru Bogdana, vicerektora istoga Zavoda mons. Željka Majića, koji upravo danas slavi svoj imendan, zbog čega mu upućujem svoje najljepše čestitke, počasnog premeta Njegove svetosti mons. Petra Rajića, čiji lijepi i visoki lik imamo prilike gotovo svaki dan vidjeti uz Svetog oca, mons. Dražena Kutlešu iz Kongregacije za biskupe, ugledne profesore Papinskog sveučilišta Gregoriane oce Ivana Fučeka i Mihalya Szentmartonija, svog dragog kolegu iz vremena studija u Zagrebu oca Maksimiliana Hercega, njegova redovničkog subrata oca Tomislava Mrkonjića, službenika Tajnog vatikanskog arhiva, dragog oca Draga Ružića iz Generalne kurije Franjevačkog reda..., ugledne supružnike gđu Desu i gospodina Milka Dujela s Talijanske televizije (RAI), predrage kolege profesore Papinskog sveučilišta sv. Tome Akvinskog. Iskren i srdačan pozdrav svim ostalim dragim ovdje nazočnim gostima. Hvala na Vašoj nazočnosti koja mi svjedoči Vaše iskreno prijateljstvo!

Veliki rektor prof. Joseph Agius, u suradnji s prethodnim velikim rektorom profesorom Francescom Compagnonijem i dekanom Teološkog fakulteta profesorom Josephom Phan Tan Thanthom su,

na kraju mojih akademskih obveza na ovom Papinskom sveučilištu sv. Tome Askvinskoga, htjeli iskazati mi posebnu čast ovom «lectio magistralis», za što svoj trojici izražavam svoju iskrenu zahvalnost. Na poseban način zahvaljujem Velikom rektoru na lijepim riječima koje mi je uputio.

Običaj je da u ovakvim prigodama sam slavljениk izabere temu o kojoj želi govoriti. Ja sam izabrao temu na kojoj sam radio punih dvadeset godina istražujući po arhivima i knjižnicama Hrvatske i Italije, napisavši opširnu monografiju koju je godine 1996. izdao ondašnji Filozofski fakultet, danas Sveučilište u Zadru. Radi se o značajnom otkriću postojanja i uspješnog djelovanja Generalnog učilišta ili sveučilišta, osnovanog davne 1396. godine u Zadru kao prvoga, najstarijega, međunarodnog sveučilišta ne samo u Hrvatskoj, nego i u široj regiji, koje svoje početke duguje upravo Dominikanskom redu. Djelovalo je sve do nasilnog zatvaranja od napoleonskih revolucionarnih okupacijskih vlasti g. 1807. Imalo je dva fakulteta, filozofski i teološki. Pohađali su ga studenti iz raznih europskih zemalja. Njegove diplome priznavale su kako crkvene, tako i državne vlasti u djelokrugu vlastite jurisdikcije. Ako se zna da su sveučilišta bila žarišta i rasadišta znanosti i kulture, nemjerljivo je njegovo značenje za hrvatsku kulturnu povijest, naročito ako se ima u vidu činjenica da sličan pokušaj osnivanja jednog drugog sveučilišta, Akademije Isusovačkog reda u Zagrebu, datira tek 1669. godine, a da je prvo pravo moderno sveučilište u Hrvatskoj osnovana tek u drugoj polovini XIX. st. No, da ne duljim, poslušajte malo pobliže o svemu tomu.

(Slijedi izlaganje teme pod naslovom: «Početci visokog školstva u Hrvatskoj u kontekstu sličnih pokreta u Europi», koja će biti objavljena u sljedećem broju časopisa «Angelicum».

VI. Zahvalno pismo Učitelja Reda o. Carlosa A. Azpirosa Coste

GENERALNA KURIJA

Rim, 1. srpnja 2008.

Dragi fra Stjepane!

Želim da Te na povratku u Tvoju Hrvatsku provinciju, koji – kako dobro znamo – ove godine prima posve naročito značenje, prati, između tolikih lijepih uspomena koje će se gomilati u Tvom srcu, i moja bratska i osobna zahvala za sve službe koje si ovih godina – a ima ih mnogo i različite su – obavljao na Papinskom sveučilištu sv. Tome Akvinskoga u Rimu u službi Crkve, Reda i tolikih studenata i studentica, kojima si darivao svoje znanje, tolike sate pažnje i strpljivosti: lijep dio Tvoga života.

Razumljivo da se nadam da je na njihovu radost i žalost: na radost da su Te susreli, a na žalost da Te ne mogu više imati među sobom, da Te mogu ispratiti, jednako kao što će Ti biti na utjehu i zahvale sveučilišnog profesorskog zbora i očekivanja koja ćeš naći i koja će osvjetljivati Tvoje buduće dane.

«Uvažavanje prošlosti je način ponašanja kojim se razlikuje učenost od barbarstva», govorio je A. S. Puškin. Uvjeren sam u to i za to Ti zahvaljujem. Ti si odgojio čitava pokoljenja studenata teologije da shvate da je zrelost koja se razvila u našoj crkvenoj povijesti, dar milosti, često jedan mali ili veliki znak posvetne milosti Duha. Usprkos sjenama... koje živahni pramenovi svjetla nužno donose na platno našeg siromašnog vremena!

Neka Te, dakle, prati moje divljenje i moja zahvala, skupa s blagoslovom svetog oca Dominika koji rado zazivam i koji Ti dajem, a Blažena Djevica Marija na nebo Uznesena, zaštitnica Tvoje Provincije, koju ćemo uskoro slaviti, neka Te obasjava svojim majčinskim licem!

S poštovanjem,

Fr. Carlos A. Azpiros Costa, OP
Učitelj Reda

Rijeka, Novi list, 29. studeni 2008.

DR. MARIJAN JURČEVIĆ, TEOLOG. FILOZOF, ANTROPOLOG, NESTOR TEOLOŠKE MISLI U RIJECI

Religijama je cilj da čovjek uspije postati čovjek

RIJEKA – Sjećam se dok sam studirao u Kanadi pred Božić smo imali studentske večeri – večeri sanjanja budućnosti i razgovarali smo, pričali smo svoje lijepe vizije, maštanje budućnosti. I sad se ozarim od te ljepote. Poželio bih da naša zemlja počne malo maštati o lijepoj budućnosti – tom je porukom dr. Marijan Jurčević, dominikanac i profesor na Teologiji u Rijeci zaključio naš razgovor o slobodi i ljubavi, temi kojoj je posvetio svoje ovogodišnje studentske tribine. Svakog četvrtka navečer u Dominikanskom samostanu dr. Jurčević već skoro 40 godina održava te studentske tribine, danas bi bolje bilo reći tribine koje okupljaju intelektualce, gdje se govori i raspravlja, najsazetije je reći, o čovjeku, o čovjeku i Bogu. Teolog, filozof, antropolog, nestor teološke misli u Rijeci dr. Jurčević, ne okuplja misleće ljude samo oko te svoje katedre – njegova nedjeljna misa u Sv. Jeronimu napuni crkvu većinom mladima, k tome, često je pozivan gost na razne skupove.

· Proteklih nedjelja tumačeći u propovijedima parabolu o mudrim i ludima djevicama, kao i onu o ljudskim talentima kazali ste da smo zaboravili sanjati budućnost, a niste pri tom mislili na onu eshatološku već ovozemaljsku. Možete li to i ovdje objasniti?

– Te su dvije parabole vrlo ljudske, humane – svakom čovjeku vraćaju svijest vlastite vrednote. Izrečene su prije dvije tisuće godina, a naglasak stavljaju na to da čovjeka karakterizira to da li misli svoj život, da li se ponaša po misli ili bez pameti. Nažalost često, kada se počeo događati proces globalizacije – univerzalizacije, ljudi malo misle po

svojoj pameti i zato nije čudo da se ne snalaze. Proces globalizacije ide po nekoj logici, ali se pojedinci teško snalaze – kao da nema mjesta za vlastitu misao. A s druge strane, neki su se skoro i odrekli vlastite misli i ne razvijaju je, i onda im se dogodi kao ludim djevicama, kako kaže Evandelje: došle su prekasno, cilj je prazan. Druga parabola o talentima komplementarna je prethodnoj i govori o sličnome. Svaki čovjek ima darove, no ako ih ne razvija sam će u sebi zakržljati, bit će nesretniji, sam će biti nesposobniji za ovaj svijet.

Mnogoljudi ne postanu ljudi, da tako kažem, jer ne razviju svoje darove. Živimo u vrijeme prosvjetiteljstva, škole, informacije, a s druge strane malo je vlastitog mišljenja, malo je ljudi koji razviju svoje talente. Dosta je važno postaviti pitanje koliko roditelji stimuliraju svoju djecu da razviju svoje talente ili ih stimuliraju za ono što će biti korisno, produktivno. Tako danas imamo toliko ljudi koji su

završili i fakultete koji nisu njihov stvarni interes, koji im ne leže. U srednjem se vijeku su više respektirao vlastiti talent, ono što je čovjekov dar. Ove parabole veoma životne: dosta ljudi živi kao lude djevice i dosta ljudi živi tako da sami svoje talente ne iskoriste. Zato nije čudno da su nesretni, neispunjeni, da imaju osjećaj da ovaj svijet nije za njih.

· Živimo li možda u takvom vremenu? Iako, na prvi se pogled čini da je ovo vrijeme nevjerojatnih mogućnosti i šansi za svakoga.

- Kapitalizam je nametnuo samo utilitarnu vrijednost, samo ono što donosi korist, a ne vrijednosti u kojima čovjek sama sebe nalazi. Prema tome, ako ćemo govoriti je li ovo vrijeme koristoljublja – to doista je, ali u vrijeme vlastite osobnosti, apsolutno nije prikladno. Vrijeme je velike produkcije, a male sreće.

· Ipak živimo u vremenu koje je humanije u odnosu na mnoga prošla vremena. Živimo u vremenu deklariranih ljudskih prava, zalaganja za prava mnogih...

– Danas se više govori o pravima i zahtjeva se da ih se poštuje. Ja si često postavljam pitanje: Jesmo li odgojeni da poštujemo tuđa prava? Čini mi se da tu ima puno reklamnoga, a kao da se nas ljude ne odgaja da respektiramo tuđa prava i svoja. Kao što sam rekao – kao što ne znamo iskoristiti svoje talente, tako ne dopuštamo drugima da razviju svoje talente. Čitajući, razmišljajući dolazimo do saznanja da su dobri ljudi poštivali prava i u srednjem vijeku, a neki loši nisu ni onda ni sada. Ovog časa imamo šanse da rastu ljudska prava, ali isto tako su velike mogućnosti da se ljudima reduciraju prava.

Prije nekoliko godina bio sam na jednom međunarodnom simpoziju o ljudskim pravima u Madridu. Mi Europljani pokušali smo dignuti glas za ljudska prava u nekim arapskim zemljama, no sudionici iz tih zemalja su nam rekli: »Pa čekajte – vi se borite kao da mi nemamo prava, a mi imamo prava u kontekstu naše kulture, civilizacije, našeg mo-

delo življenja«. Ja mislim: dobri ljudi uvijek poštuju drugoga, zli drugoga ne će nikada poštivati.

· Kršćanski pjesnik Phil Bosmans slikovito kaže da se mrak ne može rastjerati mrakom – samo svjetlom. Zašto je današnji čovjek toliko u strahovima, tjeskobama, nesigurnosti ne samo egzistencijalnoj?

– Ako se konstatiraju izvjesne depresije, izvjesni manjci, strahovi, uvijek je – trajno u ljudskom rodu – pitanje kako to otkloniti. U kršćanstvu su dva pristupa tome kako se zla osloboditi. Jedan je pristup sv. Pavla, čiju godinu ove godine obilježavamo, i taj je: osloboditi se grijeha da progovori ljudska

ljepota; omogućiti da u čovjeku progovori zakopano blago. Drugo je evanđeliste Ivana: razvijati ljudsku ljepotu pa će nestajati grijeha; paliti svjetla da nestane tame. U svakom slučaju, oba pristupa teže k tomu da iz čovjeka progovori njegova originalnost, jer čovjek je nešto najvrjednije u ovom svijetu.

Sad je pitanje koje to civilizacije omogućuju i razvijaju. Je li je ova civilizacija pogodnija da čovjek postane individua, subjekt ili su postojale neke civilizacije u kojima je čovjek mogao više biti čovjek kao pastir, nego li danas kao recimo intelektualac?

· Sva ta pitanja uključuje tema kojom se bavite na ovogodišnjim tribinama: »Sloboda i ljubav – teološko psihološka analiza«. Moglo bi se reći tema je vječna, danas posebno aktualna, jer ovom svijetu nedostaje i istinske slobode i ljubavi. Što Vas je vodilo u izboru teme?

– S jedne strane, to što ste spomenuli – veća prava i veće ljudske slobode, čak socijalne slobode, a s druge strane ljudi se osjećaju sputanije nego ikada. Ne mislim razrađivati analizu socijalnih ili političkih sloboda, nego personalnih. Dok čovjek u sebi ne probudi čovjeka ne može se ni osloboditi, jer ljudsko biće je više ljudsko biće što je slobodnije. Ako se ne prodaje za stvari, za interese – što je, dakle, čovjek manje vezan – više je čovjek, više je univerzalan.

Danas smo, posebno pod opterećenjem loših vijesti o svjetskoj ekonomskoj krizi, sve više svjesni da živimo u vremenu »boga novca«, svjesni koliko je to opasno, koliko stvara neslobodu, strah, obesvećuje sve, najviše čovjeka.

Ljudsko biće je više poziv nego »gotova stvar«. Bez slobode nema ljubavi, i što je sloboda osobnija tim se više može govoriti o ljubavi. Kad taj ontološki, filozofski pojam čovjeka prenesete na psihologiju vidimo da, što je čovjek psihološki nevezaniji, da je to slobodniji. To je ono zašto sada imamo izvanjsku slobodu i nažalost vezanost za mnoge stvari. Pedagogija je nekada učila: nemoj se prodati ni za što – ti si vredniji od svega.

Kada razmišljam o sustavima koji su bili neslobodni, uvijek se sjetim priče Aleksandra Složenjicina kako je u gulazima susretao ljude subjektivno slobodnije nego li one koji su bili službeno slobodni. Njihova osobna sloboda je bila nešto što im je davalo snagu i stabilnost. Htio bih ovim predavanjima osvijetliti kako pomoći ljudima da probude ta svoja osjetila za slobodu, za ljubav, za misterij, za bližnjega... Meni samom je još čovjek kult. Što više ljudi budu ljudi, osobe, bit će društvo humanije, slobodnije...

· Već ste spomenuli: živimo i u svojevrsnom paradoksu – svijet se globalizira; čovjek je kao slobodan od svega, a i formira ga sve, pogotovo u zapadnoj kulturi.

- Pitanje je: koji se model nudi za odgoj i za življenje? Nažalost, nemamo ni jedan model, već svatko ide po svom. I što je čudno, čovjek je danas biće na kojem se najviše eksperimentira: pogledajmo djecu, na njima se sve eksperimentira, a i na odraslima također. A ljudsko biće je biće koje se formira u vremenu, koje nikad nije gotovo, pa je vrlo važno koji se model nameće. Nekad je kao primjer načina življenja na zemlji bio Isus, a tko je danas po vrednoti humaniteta primjer? Nažalost, javna glasila i ostali mediji uglavnom nameću i ističu loše primjere. Pa kad mi ljudi u životu naiđemo na neke teške situacije, poslužimo se svim primjerima koje smo vidjeli, i zlim i dobrim. Ako smo se nahranili lošim primjerima, mi ćemo izabrati loš način rješavanja teškoća, a ako smo se hranili, formirali dobrim primjerima, izabrat ćemo neki dobar primjer. Zato su važni živi primjeri koji se nude. Nažalost, danas su to najviše razorni primjeri, pa nije čudno da ljudi od tih razornih primjera slabo vide ono dobro. Nekada se nezgodne primjere skrivalo, ne kažem da ih treba

sada skrivati, ali to je bilo tako zato da se loši primjeri ne nude. Dobri primjeri daju svjetlo, a zli suprotno. Mi svi trebamo imati primjer. Nama kršćanima je taj primjer Isus Krist, kao uspjeti čovjek. Žao mi je što se Isusov primjer ponekad previše nebeski shvaća, jer je njegov primjer za dostojanstven život na zemlji.

· Tumačili ste da je sloboda koju promovira Evandelje, sloboda koja čovjeku pomaže biti čovjek. S druge strane, mnogi prosječan suvremeni čovjek, religiju smatra neslobodom.

- Često se religiju doživljava kao sklop pravila koji treba izvršiti pa da će onda biti dobro. Regulatorna, da tako kažem, je dobra za niže civilizirane jer tada pravilnik spašava u mnogim situacijama. No čim se čovjek civilizacijski podigne malo više, onda više pravilnik ne pali. Ovog časa ljudi ne vjeruju da će izvršavajući neka ukalupljena pravila postati ovakvi ili onakvi. Želim reći da trebamo, mi kršćani, vratiti se na početno kršćanstvo: Isus kaže da je čovjek kao Bog, Biblija će naglašavati da je čovjek slika Božja, malo zatamnjena. Prema tome, ovdje je krivo postavljeno – nametnuto kao da je kršćanstvo ono koje nameće pravilnik, a ne da čovjeka upućuje slobodi, širini i univerzalnosti. I Pavao i Augustin kažu: tko ljubi, ispunio je sve zakone i sva pravila. To je kriterij kršćanstva. Isto, Pavao će reći: možeš sve zakone ispuniti, ali ako nemaš ljubavi ništa nisi učinio.

· Zato kažete da je ljubav korelativ slobodi.

- Drugi dio slobode je ljubav. Do istinske ljubavi ima gradusa ljubavi, kao što ima gradusa slobode. Što je čovjek otvoreniji, univerzalniji, što je njegova ljubav šira, to je veći humanitet. Tako: što više ljubavi – manje pravila; što manje ljubavi – to više pravila. Što je čovjek humaniji to manje pravila treba, i ispunit će sve. Iako, često se taj pravilnik utiskuje u religioznost. Već u Starom zavjetu Mojsije kaže svom narodu da se drže tih deset principa i držat će vas umnim ljudima. Važno je da čovjek naiđe pravilnik – onda bi se dogodilo ono pravo, puna sloboda. U nekom našem izrastu, u nekom dijelu, ja mislim, da nam treba pravilnik, ali bi bilo loše da taj pravilnik ne nadidemo. To imamo i u pedagogiji. A

Živio sam i studirao i u kapitalističkom svijetu i nisam ga razumio ni prihvatio. Kad sam doktorirao jedan mi je moj profesor nudio da ostanem u Montrealu kao profesor i da ću biti dobro plaćen. Rekao sam da sam odgajan ne da radim za plaću, nego bez plaće. Rekao sam da se vraćam u socijalizam raditi bez plaće i od tada sam u Rijeci. Svake godine dok je bio živ, taj profesor mi je za Božić slao 100 dolara. Hoću vam reći da je taj kapitalizam, na koji smo u socijalizmu gledali kao na raj, postao utilitarizam. A kod nas niti je do kraja umro socijalistički mentalitet, niti se do kraja formirao kapitalistički. Mi smo tu do kraja nagrabusili – nestalo je socijalnog iz socijalizma, a isto tako nema ni realnoga kapitalizma. Neki ljudi nemaju ni kapital ni socijalne pravde. Nismo mi samo u ekonomskoj tranziciji – mi moramo proći duhovnu i materijalnu tranziciju. Još je pokojni kardinal Kuharić ž90-tih govorio da se treba preporoditi unutra, a to se nije dogodilo. Danas i ovdje, mi više živimo kao ateističko društvo, nego što smo živjeli pod komunizmom jer najvažniji je postao taj materijalizam – utilitarizam. Hvala Bogu da ima plemenitih muževa i žena svugdje, u svakom narodu, u svakom mjestu, i oni su stupovi i na Istoku i na Zapadu. Nemojmo misliti da ih je malo – ne, samo se defektni slučajevi više stavljaju u javnost. Ti stupovi su ono svjetlo koje spašava.

sloboda i ljubav su već religija. Sloboda i ljubav su kategorije religije. Kroz slobodu i ljubav čovjek ima iskustvo transcendencije. Bez slobode i ljubavi vrlo je teško imati istinsko religijsko iskustvo.

· Donekle se ovdje uklapa i pitanje o Majci Terezi, odnosno o čuđenjima nekih da je bila i čovjek pitanja, sumnji, kušnji...

· Meni bi bilo čudno da nije imala pitanja. To je ono isto pitanje kršćanskog pravilnika: da li vodi oslobođanju? Netko tko ne zna, misli da su ti sveti ljudi bez pitanja, a time ne bi bili ljudi. Normalno je da je prošla kušnje, od vjere pa do svih vrednota. Ona je tako rasla u svojoj ljudskosti i u svojem kršćanstvu. Čudim se da se ljudi čude da je Majka Tereza imala te poteškoće, jer meni je to pokazalo da je bila normalna žena i baš zato mi je sveta. Pa uzmite i primjer jednog velikog Augustina. No, ovdje je to više pitanje koliko se nažalost ne poznaje što je religiozni čovjek i kakav život živi. Zato je to pitanje razine zrelosti, mnogi diletantski shvaćaju religiju i religioznost.

Ponavljam, čovjek je biće koje nastaje – rođeni smo kao ljudsko biće, a čovjek ćemo postati. Biramo modele kroz koje ćemo to postajati. Kršćanstvo nudi jedan model, islam nudi drugi model, druge religije nude svoje modele – prema tome, svima je cilj da čovjek uspije.

Mirjana GRCE

IZVJEŠĆE S XI. STUDIJSKOG TJEDNA U DUBROVNIKU

Ovogodišnji studijski tjedan koji je organizirao Centar za Studij i izdavačku djelatnost Hrvatske dominikanske provincije za dominikansku obitelj u formaciji, mlade dominikance i mlade teologe laike u Europi, počeo je u ponedjeljak 1. rujna a završio u nedjelju 7. rujna. Tema ovogodišnjeg Tjedna bila je „Dominikanci i drugi vatikanski Koncil“, a radni jezici su bili – hrvatski, španjolski i engleski. Sva su predavanja, kao i rasprave, bila simultano prevedena.

Na Tjednu je sudjelovalo tridesetak sudionika, što mladih dominikanaca što laika, iz Hrvatske, Njemačke i Engleske. O temi su progovorili uvaženi profesori iz teologije i filozofije koji su pokušali osvjetliti kako iz povijesne tako i iz suvremene perspektive doprinos dominikanaca učenju II. Vatikanskog koncila, te posljedični razvoj teologije dominikanskih učenjaka.

Program tjedna sastojao se od jutarnjih predavanja, rada po skupinama o tematskoj cjelini pojedinoga dana, zajedničkoj liturgiji i rekreaciji.

Prvoga dana, organizator studijskog Tjedna, fr. Alojz Čubelić, profesor filozofije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, otvorio je Tjedan i uputio pozdravnu riječ svim sudionicima naglašavajući temu Tjedna i doprinos dominikanskih teologa i mislilaca na Koncilu, na koje se, tijekom Tjedna, najviše stavljao naglasak.

Na Tjednu su sudjelovala dva dominikanca predavača i ujedno stručnjaka za naslovno područje: Hervé Legrand, profesor na katoličkom Institutu u Parizu i Jorge Scampini, regens studija argentinske Provincije.

Tijekom predavanja istaknuo se doprinos dominikanaca Dominique Chenu-a, Yves-a Congar-a i Edward-a Schillebeeckx-a. Predavači su istaknuli kako je po prvi put u povijesti katoličke teologije, Congar svojim djelom – *Razjedinjeni kršćani*, dao ekumenizmu pozitivnu teološku vrijednost ali je u isto vrijeme izazvao i razne rasprave i promišljanja, zatim, kako je Schillebeeckx dao veliki doprinos pripremi konstitucije o božanskoj Objavi *Dei Verbum* te je zajedno sa Congarom bio suosnivač teološke revije *Concilium*, te Chenu koji je imao veliki utjecaj na pripremu pastoralne konstitucije o Crkvi u suvremenom svijetu *Gaudium et Spes*.

Ekumenizam kao pokret svoje korijenje vuče iz 19. stoljeća a Rimokatolička Crkva ga je prihvatila kao strujanje šezdesetih godina dvadesetog stoljeća zahvaljujući već spomenutim dominikanskim teolozima. Predstavnici ortodoksnih i protestantskih Crkava bili su nazočni na II. Vatikanskom koncilu čiji je plod ujedno bilo i donošenje Dekreta o ekumenizmu (1964.). Godine 1995. papa Ivan Pavao II. u svojoj enciklici *Ut unum sint* potvrđuje opredijeljenost i spremnost Rimokatoličke Crkve na ekumenizam.

Naravno, sve je to bilo u službi ekumenskog strujanja ka pomirenju, suradnji, zbližavanju i naposljetku jedinstvu svih kršćanskih crkava. Ekumenizam je put koji podrazumijeva suradnju zbog potrebe svjedočenja za Gospodina, a ne zbog želje da se isključivo uvjerava u ispravnost vlastitih a neispravnost tuđih ciljeva. On počiva na uvažavanju različitosti bez koje nema ekumenizma.

Na kraju Tjedna, na završnoj konferenciji, naglasilo se kako ostaje jedino promišljanje o već rečenom i spremnost na vlastiti doprinos ka spoznaji Istine koja nas sve potiče i usmjerava na život punine u Isusu Kristu da se ispune riječi Ivanova evanđelja: „da budu jedno, kao što smo mi jedno – ja u njima

i ti u meni, da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio“ (Iv 17, 22-23).

*Fr. Srećko Koralija O.P.
student III. god. teologije*

STUDIJ U FRIBOURGU

Sveučilište u Fribourgu, koje je godine 1889. osnovao Georges Python, uživa reputaciju ponajprije po svojim studijima iz prava i teologije, a obuhvaća i ekonomske, medicinske te druge studije. Osnovni studij obuhvaća pet godina. Budući da je Sveučilište prihvatilo prilagodbu programa Bolonjskom procesu, petogodišnji studij podijeljen je u dva dijela, 3 godine za bakalaureat i još dvije godine za diplomu mastera. Prvostupanjski program studija obuhvaća uvod u materiju, a kruni ga završni pisani rad od tridesetak stranica. Nakon toga slijedi dodiplomski studij, koji se nadovezuje na uvod s naglaskom na afinitete pojedinca. Nakon dobivanja diplome mastera, kandidat može upisati dodatnu godinu za dobivanje licencijata, koji je onda temelj za doktorski studij.

Moji su osobni dojmovi studija teologije u Fribourgu izvrsni. Iskustvo koje se stječe boravkom jest neizmjereno, otvara niz mogućnosti za napredak u svim pogledima, ali i dugotrajna i vrijedna prijateljstva koja se rađaju u multikulturalnom ozračju, u kojem se dijeli suživot s kolegama iz različitih kultura (npr. iz Austrije, Italije, Njemačke, Libana, Iraka, Kine, Vijetnama, Brazila, Čilea... itd.), što jamči bogat društveni život koji otvara vidike i proširuje intelektualne uvide pojedinca.

Prednost fribourškog načina studiranja jesu kvalitetna, sistematizirana, kontekstualizirana i, po

izboru pojedinca, dvojezična (njemački i francuski) predavanja. Zatim, ako je studentu potreban za produblјivanje znanja, tu je i individualni rad s mentorom. Postoje kontinuirana predavanja tijekom semestra iz pojedinog predmeta koja drži samo jedan profesor ili on sam organizira tematska predavanja stručnjaka koje poziva s različitih sveučilišta, a ponekad se predavanja na neku temu održavaju samo jednom tijekom cijelog semestra. U Fribourgu se često organiziraju gostujuća predavanja ili prigodna predavanja, a predavači su uglavnom pozvani profesori sa stranih sveučilišta – Oxforda, Sorbone...).

Treba spomenuti i sveučilišnu medijateku te izvrsni Jezični centar. Tu je posrijedi učenje stranih jezika i organizacija besplatnih tečajeva za studente sveučilišta. Medijateku odlikuju materijali za učenje većine poznatih i manje poznatih stranih jezika (pa se tu može naći i vijetnamski, islandski...), a Jezični centar odlikuje organizacija tečajeva koji obuhvaćaju učenje francuskog, njemačkog, engleskog, španjolskog i talijanskog jezika.

Sve u svemu, studij u Fribourgu odlično je iskustvo za svakoga, bilo da je riječ o laicima ili osobama posvećenog života.

*Fr. Srećko Koralija O.P.
student III. god. teologije*

SVEĆENIČKI DAN ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE, 16. RUJNA 2008.

Ovogodišnji Svećenički dan Zagrebačke nadbiskupije, za mene, svježe zaređenog, mladog svećenika (još uvijek se tako osjećam bez obzira na mojih 'lijepih' trideset i sedam ljeta, što i nisu, reći ćete, baš neke godine), bio je i moj prvi Dan te vrste. Pošao sam s dobrohotnošću svojih poglavara, brata Alojza – priora samostana, i brata Mate – župnika župe Kraljice svete Krunice, koji se ponudio da umjesto mene taj dan odsluži radeći u župnom uredu. Ja sam, objeručke, s radosnim smiješkom, prihvatio tu velikodušnu ponudu, i s bratom Ljudevitom Josipom Jeđudom, župnim vikarom, krenuo „Stopama uzništva bl. Alojzija Stepinca“ prigodom desete obljetnice njegove beatifikacije. Predviđene postaje našeg 'hodočasničkog' puta bile su Lepoglava, Macelj i Krašić. Pošli smo, ali ne s prvim zrakama jutarnjeg sunca, već s tustim, kišnim oblacima iznad svojih glava. No ono bitno jest što se nosi u srcima pa vrijeme po sebi nije smetnja za primanje darova. A taj dan je zaista bio darovan, lijep i blagoslovljen dan.

Tramvajem smo došli do Trga bana Josipa Jelačića, a zatim smo se pred Katedralom susreli i pozdravili s mnogom braćom svećenicima, koji su čekali polazak autobusa što voze prema našem prvom odredištu, Lepoglavi.

U Lepoglavu smo stigli oko devet sati. Prvo smo obišli ćeliju bl. Alojzija Stepinca u lepoglavskoj kaznionici, u kojoj je blaženik bio zatvoren od 19. listopada 1946. do 5. prosinca 1951. Prvih mjeseci bio je u potpunoj izolaciji od vanjskog svijeta i odvojen od drugih zatvorenika. Članovi uprave zatvora s njime su postupali korektno, ali zato je bio izvrgnut neprestanom izrugivanju stražara, nazivanju pogr-

dnim imenima, verbalnoj prijatnij smrcu pa i pokušaju atentata koji nije uspio. Sada je ta njegova ćelija Spomen-soba.

Papa Ivan Pavao II. prigodom nadbiskupova proglašenja blaženim kazao je: „Blaženi Alojzije Stepinac nije prolio krv u doslovnom smislu riječi.

Njegova je smrt uzrokovana dugotrajnim patnjama koje je podnio; zadnjih je petnaest godina njegova života bilo obilježeno neprekinutim nizom zlostavljanja posred kojih je odvažno izložio vlastiti život radi svjedočanstva za Evandjelje i za jedinstvo Crkve.“

Po obilasku zatvorske ćelije uslijedila je kratka okrjepa u župnom dvoru, a zatim smo se uputili prema staroj pavlinskoj crkvi Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije. Prekrasno barokno zdanje, s vitkim zvonikom, primilo je u svoju urešenu i spokojnu nutrinu oko tri stotine svećenika Zagrebačke nadbiskupije predvođenih uzoritim kardinalom Josipom Bozanićem, nadbiskupom zagrebačkim, i njegovim pomoćnim biskupima Vladom Košićem, Valentinom Pozaićem i Ivanom Šaškom, varaždinskim biskupom Josipom Mrzljakom te apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj, Mariom Robertom Cassarijem.

Bilo je zaista neobično vidjeti toliki broj nas svećenika okupljenih na jednom mjestu; dapače crkva je bila dupkom puna, stvarajući poseban

ugodaj radosnog zajedništva braće svećenika i biskupa.

Prije početka euharistijskog slavlja nazočne je pozdravio lepoglavski župnik vlč. Andrija Kišiček, kanonik dr. Stjepan Kožul održao je predavanje na temu „Blaženi Alojzije Stepinac na križnom putu Crkve i svoga naroda“. A zatim nas je, kao domaćin, na početku svetog misnog slavlja srdačno pozdravio i varaždinski biskup Josip Mrzljak.

Kardinal Josip Bozanić u svojoj nas je propovijedi pozvao na svećeničko zajedništvo, koje svoj temelj i opravdanje ima u zajedništvu Crkve kao mističnog tijela Kristova, te dodao kako tijelo osjeća bol svojih udova, kao što su i udovi nemoćni kad tijelo boluje. Kardinal je zato pozvao nas, svećenike Zagrebačke nadbiskupije, da se barem jednom godišnje nađemo na zajedničkom sastanku i istaknuo da će svećenik najiskrenijeg prijatelja naći upravo u svećeniku koji živi s Crkvom, i dan i noć radi na svom posvećenju. Spomen na blaženoga Alojzija Stepinca, ocijenio je kardinal Bozanić, živo potiče upravo na nesebično zalaganje za zajedništvo Crkve, napomenuvši kako zajedništvo među biskupima i svećenicima omogućuje da se i drugima može naviještati život s Bogom i uskrsnuće.

Po završetku svečanog euharistijskog slavlja objedovali smo u zatvorskom restoranu, a zatim smo krenuli put Macelja. Put nas je vodio do Lepe Bukve, jednog od najvećih stratišta Hrvata u zagrebačkoj nadbiskupiji, gdje je pogubljena i najveća grupa svećenika i redovnika. U spomenkapelici izmolili smo Deveti čas te pošli prema zadnjoj postaji našeg hodočašća, Krašiću, Blaženikovoj rodnoj župi.

U krašićkom župnom dvoru posjetili smo sobu bl. Alojzija Stepinca, u koju je nakon 1864 dana provedenih u lepoglavskom zatvoru bio premješten na izdržavanje preostalog dijela kazne, u tzv. kućni pritvor. Za vrijeme njegova zatočeništva, 12. siječnja 1953. kardinalom ga imenuje papa Pio XII., na što su komunističke vlasti prekinule diplomatske odnose sa Svetom Stolicom. Nije mogao u Rim, ni po kardinalski grimiz, a po smrti Pija XII. ni u konklave, jer nije bio siguran da će se moći vratiti u domovinu, a pod svaku je cijenu htio ostati sa svojim

narodom. U zatočeništvu, i dalje strogo izoliran, razvija apostolat pisanja. Napisao je na tisuće stranica propovijedi i drugih duhovnih sastavaka. Uputio je mnogim biskupima, svećenicima i vjernicima više od 5000 pisama, od kojih je sačuvano oko 700. U pismima, kao čovjek žive vjere i nepokolebljive nade te potpunoga predanja Bogu, naslovnike hrabri, tješi i potiče, osobito na ustrajnost u vjeri i u crkvenom jedinstvu. I u tim pismima, kao i na suđenju i u cijelom zatočeništvu, pokazuje iskrenu ljubav i prema onim osobama koje su ga progonile i nepravedno optuživale. Molitva za neprijatelje i praštanje svima stalna je tema njegovih izjava i pisama kao i triju oporuka. Sveto je umro 10. veljače 1960., još za vrijeme izdržavanja nepravedne kazne. Umro je, kako se to u mučeničkom rječniku kaže, “*ex aerumnis carceris*” – od “zatvorskih tegoba”, ali moleći za progonitelje i s Gospodinovim riječima na usnama: “Oče, budi volja tvoja!”

Nakon obilaska sobe bl. Alojzija pošli smo na euharistijsko klanjanje u krašićku župnu crkvu Sv. Trojstva. Tu smo, pred izloženim Presvetim oltarskim sakramentom, uputili Isusu svoje molitve i prošnje, i iskazali zahvalnost što u našem hrvatskom narodu uvijek podiže ljude poput bl. Alojzija, koji svoje uzdanje stavljaju samo u Gospodina, i zajedno s njim kliču: „In te, Domine, speravi!“ – U tebe se, Gospodine, pouzdah!

To je i poziv nama svećenicima, redovnicima i redovnicama, i cijelom Božjem narodu, da čvrsto prionemo uz Isusa Krista i njegovu Presvetu Majku, Blaženu Djevicu Mariju, i sve učinimo kako bismo predano radili na istinskom zajedništvu i solidarnosti u Crkvi i u društvu, i naš hrvatski narod i sve građane naše domovine s Božjom pomoću iščupali iz zagrljaja zla, a pogotovo civilizacije smrti, koja je na mala i velika vrata počela ulaziti u hrvatsko društvo s namjerom da rastoči sve istinske kršćanske vrjednote, a pogotovo vrjednotu života.

Zato se sa svakog hodočašća, pa i ovog, trebamo vraćati još čvršći u odluci življenja svog životnog hodočašća, a to je put potpunog predanja Gospodinu, koji je za sebe rekao: „Ja sam Put, Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni“ (Iv 14, 6).

Fr. Nikola Leopold Noso O.P.

DOMINIKANCI I BL. ALOJZIJE STEPINAC

Nedavno je svečano obilježena deseta obljetnica beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca. Ta prigoda potaknula me da istražim njegovu povezanost s hrvatskim dominikancima i dominikankama. Na žalost, zbog ograničenosti prostora ovdje donosim tek djelomičan prikaz rezultata svoga istraživanja. Odmah napominjem da sam u cijelosti izostavio poglavlje o Stepincu i hrvatskim dominikankama, koje je posebno bogato i interesantno. Ograničio sam se na njegov odnos prema dominikancima, ali sam smatrao prikladnim kazati nekoliko riječi i o Stepincu kao štovatelju svog predšasnika bl. Augustina Kažotića. Još jednom ističem kako je ovo tek djelomičan prikaz te nipošto ne donosi sve podatke do kojih sam došao. Čak i oni podatci i činjenice koje ovdje navodim nisu detaljno razrađeni. Ipak, u ovom kratku prikazu nalazi se prvi sustavan pokušaj osvjetljivanja sveza bl. Alojzija Stepinca i hrvatskih dominikanaca. To samo po sebi podrazumijeva iznošenje do sada nepoznatih činjenica i podataka koji čekaju detaljniju obradu i upotpunjavanje činjenicama i podacima koje ovdje ne navodim zbog ograničenosti prostora i namjere da se detaljnije tek pozabavim tim pitanjem.

Dva blažena pastira zagrebačke dijeceze

U dugoj povijesti Crkve na našim prostorima samo su dva hrvatska biskupa uzdignuta na čast oltara. Providnost je htjela da oba upravljaju zagrebačkom dijecezom, svaki u svoje doba. Bilo bi uistinu interesantno usporediti njihove životne putove te svratiti pozornost na nekoliko sličnosti i podudarnosti, osobito kada je u pitanju njihov stav prema civilnim vlastima. Zbog nedostatka prostora,

ovdje se ipak ne ćemo baviti tom tematikom, nego samo istaknuti nekoliko činjenica koje ukazuju na to da je Stepinac bio velik štovatelj svogavnog prethodnika bl. Augustina Kažotića. 11. studenoga 1939. zajedno sa splitskim biskupom dr. Kvirinom Klementom Bonefačićem poveo je prvo službeno hodočašće novijega datuma na grob bl. Augustina Kažotića u Luceru.¹

U svibnju iste 1939. godine Stepinčevim zalaganjem u Hrvatsku su došle prve dvije bosonoge karmelićanke. S vremenom je za novu klauzurnu redovničku obitelj u Brezovici izgrađen samostan, a zatim i crkva. Imajući neprestano pred očima svijetli lik blaženog zagrebačkog biskupa, Stepinac je 1942. darovao karmelićankama za njihovu crkvu vitraj s Kažotićevim likom i natpisom: "Bl. Augustine moli za zagrebačku nadbiskupiju."²

Plodna suradnja Stepinca i hrvatskih dominikanaca

Koncem 1917. godine mladi dominikanac fr. Inocent Marija Bojanić imenovan je vojnim kapelanom tadašnje austro-ugarske vojske. U vihoru I. svjetskog rata isprva je s vojskom pošao u Boku Kotorsku, a zatim i u Albaniju, gdje je već početkom 1918. pao u talijansko zarobljeništvo te bio odveden u zarobljenički logor u Italiji. Ondje je proveo otprilike godinu dana. No premda je bio ratni zarobljenik, Bojaniću je bilo dopušteno da kao svećenik svakodnevno slavi svetu misu. Interesantno je da se

¹ Usp. Marijan BIŠKUP, *Alojzije Stepinac – štovatelj Bl. Augustina Kažotića, u: Blaženi Augustin Kažotić, XXIX (1996) 24, str. 36.*

² Usp. *Isto*, str. 36.

u tom istom zarobljeničkom logoru neko vrijeme nalazio i mladi vojnik Alojzije Stepinac, pa je upravo on ministrirao Bojaniću kod svete mise.³

Mnogo godina poslije toga, kada je već bio u Chicagu, Inocent Bojanić pratio je sva zbivanja povezana sa Stepincem i nepravdu koja mu je nanesena. Shvativši da krašički sužanj u Titovoj Jugoslaviji polagano umire, Bojanić se obraća predsjedniku Sjedinjenih Američkih Država, Dwightu D. Eisenhoweru, ponizno ga moleći da hitno u Krašić pošalje američke liječnike kako bi pomogli teško bolesnom kardinalu. Pišući u ime svojih župljana, Bojanić unaprijed zahvaljuje američkome Predsjedniku i izražava čvrstu nadu da će Predsjednik dati sve od sebe kako bi pomogao Stepincu. Osim toga, Bojanić je bio jedan od glavnih organizatora Dana kardinala Stepinca koji se održao 5. travnja 1959. u Chicagu.⁴

Kao rimski student Stepinac se upoznao s nekoliko hrvatskih dominikanaca koji su studirali u Rimu. Među njima svakako treba istaknuti dr. Dominika Budrovića, dr. Sibom Budrovića i dr. Hijacinta Boškovića. Prijateljstvo s potonjom dvojicom ovjekovječeno je i na jednoj fotografiji od 18. kolovoza 1940. Tada se, naime, u Starom Gradu na Hvaru održavao euharistijski kongres, koji je predvodio nadbiskup Stepinac. Tom prigodom budući je blaženik posjetio tamošnji dominikanski samostan i fotografirao se s nazočnim dominikancima, a zatim posebno sa Sibom Budrovićem i Hijacintom Boškovićem. Dana 3. veljače iduće godine Stepinac je predvodio procesiju i misno slavljje na blagdan sv. Vlaha u Dubrovniku. U sklopu svoga boravka u *hrvatskoj Ateni* posjetio je 4. veljače 1941. i drevni dominikanski samostan u Dubrovniku. Tih dvaju posjeta dominikanskim samostanima u Starom Gradu na Hvaru i u Dubrovniku sjećao se i fr. Kerubin Mekjavić, koji se oba puta susreo sa Stepincem te zapisao svoja sjećanja na spomenute susrete.⁵

Osim Mekjavića, svoje je uspomene na Stepinca zapisao i fr. Anđelko Fazinić. On se sa Stepincem

prvi put susreo sredinom ili koncem tridesetih godina 20. stoljeća. No, prvi važniji kontakt s tadašnjim zagrebačkim nadbiskupom Fazinić je ostvario koncem školske godine 1940./41., kada je zajedno s dr. fr. Sibom Budrovićem pošao Stepincu i tražio od njega da ustupi dominikancima zemljište pored njihova samostana u Maksimiru kako bi tamo podigli i otvorili prvu katoličku gimnaziju za srednjoškolsku mladež u Zagrebu. Iako je Stepinac pristao ustupiti zemljište koje je bilo u vlasništvu Zagrebačke nadbiskupije, do toga zbog ratnih i poratnih teškoća nikada nije došlo. Dapače, zbog posljedica bombardiranja zagrebačkoga samostana gimnazija je nakratko morala prekinuti rad. Tada na scenu ponovno stupa nadbiskup Stepinac te dopušta da dominikanska gimnazija nastavi rad u prostorima Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa na Kaptolu. Tako je, zaslugom u prvome redu Stepinca, tekuća školska godina mogla biti privedena kraju.⁶

Osim što je budno pratio i bodrio sve što je u svezi s radom dominikanske gimnazije i konvikta u Zagrebu, Stepinac je novčano doprinosaio i za gradnju dominikanskoga svetišta Kraljice svete krunice na zagrebačkom Borongaju. Dovoljno je prelistati nekoliko brojeva *Gospine krunice* s konca tridesetih ili početka četrdesetih godina 20. stoljeća pa da se vidi koliko je nadbiskup dao novaca za spomenutu gradnju. Sabirnu akciju za gradnju vodio je fr. Jordan Viculin, koji je o svemu redovito informirao provincijala Fazinića. Nakon što je Fazinić 22. veljače 1944. saslušao Viculinov izvještaj o sabirnoj akciji za gradnju crkve, izrazio je bojazan da će ratnim razaranjem biti srušeno i ono što postoji. Još istoga dana saveznički su zrakoplovi uistinu bombardirali dominikanski samostan u Zagrebu, a smrt je pod ruševinama pronašlo osmero dominikanaca i jedan činovnik. Već nekoliko sati nakon bombardiranja Stepinac je došao na ruševine samostana, pomolio se pored izmrcvarenih tjelesa postradalih dominikanaca i ohrabrio preživjele. Posjetio je i ranjenike u bolnici te tom prigodom provincijalu

³ Usp. Ivan ARMANDA, *Inocent M. Bojanić, O. P. – prvi dominikanac u Chicagu*, u: *Marulić, XLII* (2008) 3, str. 434-435.

⁴ Usp. Ivan ARMANDA, *Inocent M. Bojanić, O. P. – prvi dominikanac u Chicagu* (nastavak), u: *Marulić, XLII* (2008) 4, str. 609.

⁵ Usp. Kerubin MEKJAVIĆ, *Moje sjećanje na bl. Alojzija Stepinca*, u: *Blaženi Alojzije Stepinac*, VI (1999) 4, str. 91.

⁶ Usp. Anđelko FAZINIĆ, *Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca*, rukopis, 1982., str. 1-3, Arhiv Hrvatske dominikanske provincije (dalje AHDP), *Fond Anđelko Fazinić*, kutija 1, svezak 3.

Faziniću rekao: “Ne bojte se, o. Provincijale, iz srušenog stabla bacit će bujnije i ljepše mladice.”⁷

Nadbiskup Stepinac osobno je vodio sprovod poginulim dominikancima, a onda se okrenuo živima i nastojao im pomoći koliko god je mogao. Stavio je na raspolaganje svoj dvorac u Brezovici, u koji se odmah uselilo nekoliko preživjelih dominikanaca. Među njima je bio i fr. Zlatan Plenković, kojega je nedugo nakon toga Stepinac imenovao prvim službenim ispovjednikom hrvatskih bosonogih karmelićanki u Brezovici. Sam Stepinac svake je srijede običavao odlaziti u Brezovicu, a sa sobom je redovito vodio i Fazinića. Bila je to prigoda za razgovor i razmjenu iskustava, ali i prigoda u kojoj je Fazinić mogao zamoliti Stepinca za pomoć u raznim potrebama. Na Fazinićevu molbu Stepinac je intervenirao i iz lepoplavske kaznionice, te je uspio spasiti njegova brata Nevenka Fazinića. S druge pak strane, Stepinac je povjerio Faziniću da u prosincu 1944. obavi prvi kanonski pohod u samostanu sestara karmelićanki u Brezovici. Iduće godine ponovno je Faziniću povjerio kanonsku vizitaciju kod karmelićanki, a u siječnju 1946. imenovao ga je predsjednikom tročlane komisije koja je 6. siječnja nazočila prvom izboru samostanske poglavarice brezovičkih karmelićanki.

⁷ *Isto*, str. 3.

Stepinac je Faziniću namjeravao povjeriti i duhovno vodstvo zagrebačkih sveučilištaraca, no poratne nevolje osujetile su i te planove.⁸

Koliko je Stepinac cijenio dominikance, vidljivo je i iz činjenice da im je 1942. ponudio da preuzmu jednu župu u Slavoniji blizu Okučana.⁹ No, još prije toga, ponudio je 10. listopada 1936. zagrebačkom prioru fr. Anđelku Orlandiniju da dominikanci iz njegova samostana preuzmu župu Resnik.¹⁰ Na žalost, provincijal Anđelko Posinković sa svojim vijećem nije prihvatio tu Stepinčevu ponudu.¹¹ No, čitava stvar nije ni zamrla jer je nadbiskup ipak 1939. povjerio dominikancima župu Resnik te prvim župnikom imenovao fr. Alfonsa Eterovića.¹² Nekoliko godina poslije toga, nakon teške katastrofe koja je pogodila zagrebačku zajednicu, Stepinac je dominikancima povjerio i upravu kapele Ranjenoga Isu-

⁸ Usp. *Isto*, str. 3-5.

⁹ Usp. Nadbiskup Alojzije Stepinac Provincijalatu Dalmatinske dominikanske provincije, Zagreb, 25. veljače 1942., Arhiv Nadbiskupskoga duhovnog stola u Zagrebu (dalje: ANDSZ), Spisi, br. 2718/1942.

¹⁰ Usp. Fr. Anđelko Orlandini Provincijalatu Dalmatinske dominikanske provincije, Zagreb, 3. studenoga 1936., AHDP, Spisi Provincijalata, br. 343/1936.

¹¹ Usp. Zapisnik Provincijalnog vijeća, Split, 29. prosinca 1936., AHDP, Spisi Provincijalata, br. 354/1936.

¹² Usp. Alfons ETEROVIĆ-SORIĆ, *Curriculum vitae*, rukopis, str. 4, *Fond Alfons Eterović – Sorić*, AHDP.

sa na Trgu bana Jelačića, učinivši im tako veliku uslugu jer su na taj način mogli nastaviti pastoralno djelovati i redovito propovijedati narodu i nakon bombardiranja zagrebačkoga samostana. Prvi dominikanac upravitelj kapele od 14. lipnja 1945. bio je fr. Marcel Loje.¹³

Spomenimo ukratko i činjenicu da je Stepinac surađivao i s Dominikanskom nakladom Istina. Isprva je prevodio pojedina djela na hrvatski te davao dominikancima da ih objave. Tako je preveo i napisao predgovor za Pradelovo djelo Krunica, koje su dominikanci objavili g. 1943. Druga prevedena djela i Stepinčeve propovijedi, koje je nadbiskup bio darovao dominikancima da ih objave, nisu ugledali svjetlo dana zbog teških političkih neprilika koje su nastupile nakon rata. O tome je sam Stepinac u svom glasovitom govoru na montiranom sudskom procesu rekao: "Nije li uopće škandal tvrditi, da Crkva nije nigdje toliko slobodna kao ovdje. Dominikanci su dali štampati jednu pobožnu knjižicu, koju sam preveo s francuskog i utrošili su 75.000 dinara. Kad je knjižica bila već odštampana i kad su htjeli nakladu podići, nisu knjige dobili i toliko šteteju. Zar je to sloboda štampe?"¹⁴

Zahvalni Stepincu za sva dobročinstva koja im je učinio, dominikanci su ga na prijedlog provincijala Fazinića odlučili primiti na duhovna dobra svoje Provincije. Posebna prigoda za to ukazala im se 21. lipnja 1944., kada se navršavala deseta godišnjica Stepinčeva biskupstva. Taj dan sam Stepinac odlučio je provesti u Brezovici u društvu sestara karmelićanki i dominikanaca. Sa sobom je poveo i Fazinića, koji mu je prije ručka, kojem su uz nadbiskupa prisustvovali samo dominikanci, predao svečanu povelju o primanju na duhovna dobra Provincije te *Spomenar* u kojem je bila opisana djelatnost dominikanaca u Zagrebačkoj nadbiskupiji kroz deset godina Stepinčeva biskupovanja. Osim *Spomenara*, Fazinić

je Stepincu darovao i sva izdanja Dominikanske naklade Istina.¹⁵

Borba za istinu o Stepincu

Kada su komunističke vlasti 17. svibnja 1945. Stepinca prvi put lišile slobode, pozvale su pomoćne zagrebačke biskupe i još nekoliko istaknutih predstavnika klera na razgovor. Među tim istaknutim predstavnicima klera koji su se sastali s maršalom Titom bio je i dominikanski provincijal Anđelko Fazinić. On je nastojao održati veze sa Stepincem i kada je nadbiskup bio odveden na izdržavanje kazne u Lepoglavu. To mu je koliko-toliko polazilo za rukom. U svojim uspomjenama na Stepinca Fazinić piše da je Stepincu u Lepoglavi izrazio sućut povodom smrti njegove majke. Nadbiskup mu je na tome zahvalio te mu je poručio kako je upravo iz njegove sućuti saznao za majčinu smrt.¹⁶

Ni kada je postao krašički sužanj, dominikanci nisu zaboravili Stepinca. Otprilike jedan mjesec nakon što je Stepinac stigao u Krašić, posjetili su ga 15. siječnja 1952. fr. Alfons Eterović i fr. Miroslav Mihojević.¹⁷ Nešto više od godinu dana nakon toga, 26. ožujka 1953. fr. Alfons Eterović ponovno je posjetio Stepinca u Krašiću te mu u razgovoru rekao: "Sve gleda samo u Vas, Eminencijo!"¹⁸

Godine 1998. objavljena je zbirka Stepinčevih pisama iz sužanjstva. Među njima sam uzalud tražio pismo naslovljeno na bilo kojeg hrvatskog dominikanca te sam stekao dojam da takvih pisama nema. Stoga sam se ugodno iznenadio kada sam nedavno u Arhivu hrvatske dominikanske provincije među ostavštinom dr. fr. Dominika Budrovića pronašao pismo koje mu je 23. kolovoza 1955. poslao kardinal Stepinac. Budrović je naime poslao Stepincu neki svoj članak o svećeničkom propovijedanju te vjerojatno zatražio kardinalovo mišljenje o onome što je napisao. Stoga mu Stepinac na pune tri stranice odgovara da se načelno slaže sa svime što je iznio u članku, ali, ne protiveći se Budrovićevu stavu, iznosi i vlastito mišljenje o problematici povezanoj s

¹³ Usp. Nadbiskup Alojzije Stepinac upravitelju kapele Ranjenoga Isusa don Kerubinu Šegviću, Zagreb, 14. svibnja 1945., ANDSZ, Spisi, br. 4049/1945.; Generalni vikar Zagrebačke nadbiskupije fr. Marcelu Loji, Zagreb, 14. lipnja 1945., ANDSZ, Spisi, br. 4576/1945.

¹⁴ M. LANDERCY, *Kardinal Alojzije Stepinac*, Župski ured, Đakovački Selci, 1989., str. 159. Dominikanci su naknadno tražili i dobili odštetu zbog zapljene spomenute knjige.

¹⁵ Usp. A. FAZINIĆ, *nav. dj.*, str. 6.

¹⁶ Usp. *Isto*, str. 8-10.

¹⁷ Usp. Josip VRANEKOVIĆ, *Dnevnik: život u Krašiću zaslužjenog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca*, Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca, Zagreb, 2006., str. 30.

¹⁸ *Isto*, str. 121.

propovijedanjem. Interesantno je da je posljednjih šest redaka i početak sedmoga iz pisma izrezano. Tko je to učinio i zašto, možemo samo nagađati.¹⁹

Vjerojatno je malo poznata činjenica da je dominikanac fr. Bogdan Dragun autor prve knjige koja raskrinkava nepravdu nanесenu kardinalu Stepincu te dokazuje njegovu nevinost. Naime, godine 1958. Dragun objavljuje svoje djelo *Dossier du cardinal Stepinac (Dosje o kardinalu Stepincu)* pisano francuskim jezikom i namijenjeno u prvome redu francuskim čitateljima. U prvom dijelu knjige prikazao je teško stanje Katoličke crkve i hrvatskoga naroda u Jugoslaviji, a zatim je u drugom dijelu knjige pomoću više dokumenata i tekstova nepobitno dokazao Stepinčevu nevinost. Na koncu je donio i svjedočanstva nekih svjetski poznatih ličnosti, poput pape Pija XII. i Ivana Meštrovića, iz kojih je očito koliko se svijet divi Stepincu i priznaje njegove zasluge i veličinu. Premda su sluge jugoslavenskih komunista ustale protiv te knjige, francuski stručnjaci i uglednici pozitivno su je ocijenili, ističući da će nadalje biti nemoguće govoriti o Stepincu i njegovu slučaju ako se ne uzmu u obzir dokumenti i svjedočanstva što ih Dragun donosi u svojoj knjizi. Knjiga je nedvojbeno potresla savjest francuskih i inih katolika i intelektualaca te otvorila put istini o hrvatskom narodu i kardinalu Stepincu.²⁰

Još se jedan hrvatski dominikanac u dalekom svijetu borio za istinu o hrvatskom narodu i kardinalu Stepincu. Bio je to dr. fr. Hijacint Franjo Eterović, koji je još 1946. na Stepinčev poziv propovijedao korizmu u zagrebačkoj katedrali. Zsigurno bi ta dva velikana uma i duha u budućnosti još više surađivali da jedan nije emigrirao, a drugi dospio u lepglavsku kaznionicu i zatim u krašičko sužanjstvo. No, Eterović nikada nije zaboravio svoga nadbiskupa. Često je u dalekoj Americi govorio i pisao o nepravdi koja mu je nanесena, a 1970. objavio je i knjižicu *Životni put Alojzija Stepinca*. Iste godine na engleskom jeziku objavljuje knjižicu pod naslovom *Aloysius Stepinac: A Spiritual Portrait*. Poput Ino-

centa Bojanića, i Eterović je 21. srpnja 1953. u ime institucije *Croatia Academica Catholica* pisao američkom predsjedniku Dwightu D. Eisenhoweru moleći ga da osigura Stepincu potrebnu medicinsku pomoć. Istu molbu upravio je i državnom tajniku SAD-a. Sedamdesetih godina 20. stoljeća Eterović je razmijenio više pisama s dr. Ružićem i dr. Lawrencom, koji su u Krašiću nastojali pomoći Stepincu. Eterović je od obojice liječnika zatražio da mu u pisanu obliku opišu svoja sjećanja na Stepinca, što su oni i učinili. Ta se svjedočanstva čuvaju među ostavštinom dr. Eterovića u Arhivu Hrvatske dominikanske provincije u Zagrebu zajedno s ostalom dokumentacijom koja jasno svjedoči o njegovim nastojanjima u prilog kardinala Stepinca i u prilog istini o Stepincu.²¹

Mnoštvo uspomena na nadbiskupa Stepinca sačuvao je i fr. Rajmund Kupareo. On je kao voditelj Dominikanske naklade Istina često odlazio nadbiskupu radi novčane pomoći i dogovora oko tiskanja knjiga koje je Stepinac prevodio s francuskog jezika. Upravo s Kupareom Stepinac je bio dogovorio i tiskanje svojih propovijedi, no zbog već poznatih razloga do toga nije došlo. Kao čest gost nadbiskupa Stepinca, Kupareo se nalazio u njegovu uredu i kada su jednom zgodom dva službenika komunističkoga aparata došla na Kaptol i tražila nadbiskupa.²² Tajnik je obavijestio nadbiskupa da dva oficira žele razgovarati s njim, a nadbiskupovu reakciju i vlastiti dojam Kupareo opisuje ovako: "Nadbiskup se naglo uspravi i povišenijim glasom reče: 'Recite im da zagrebački nadbiskup ne izlazi iz svoje kancelarije. Ako su došli da me uhite, nek izvole doći amo.' Kad sam mu kazao da bi možda bilo bolje da ja iziđem, reče: 'Ne! Ostanite tu da dovršimo naš razgovor. Ne bojte se! Nitko mi ništa ne može, jer ni za što nisam optužen.' Meni su tog časa postale jasne riječi iz Evanđelja: 'Nitko ne stavi ruke na nj, jer još ne bijaše došao njegov čas.' (Iv, 7, 30)"²³

Odnos Rajmunda Kuparea i nadbiskupa Stepinca nedvojbeno zahtijeva posebnu pozornost, pa stoga

¹⁹ Usp. Alojzije kardinal Stepinac fr. Dominiku Budroviću, Krašić, 23. VIII. 1955., AHDP, *Fond Dominik Budrović*.

²⁰ Usp. Ivan ARMANDA, *Fr. Bogdan Dragun OP – borac za istinu i hrvatske pravice u tuđini, u: Hrvatska obzorja*, XII (2004) 1-2, str. 43-52.

²¹ Usp. AHDP, *Fond Hijacint Franjo Eterović*, kutija 6, svezak 44.

²² Usp. Rajmund KUPAREO, *Patka priča: uspomenene jednog iseljenika*, u: *Forum*, XXXIII (1994) 9-10, str. 671-677.

²³ *Isto*, str. 676.

ovdje još navodim samo činjenicu da je Kupareo jedini hrvatski dominikanac koji je bio svjedok u kauzi za Stepinčevu beatifikaciju. Njegovo je svjedočenje 16. veljače 1993. saslušao mons. Antonin Casieri, sudac za beatifikaciju iz Rima. Na žalost, Stepinčevo uzdizanje na čast oltara Kupareo nije dočekaao.

Opširnija studija

Ovaj prikaz povezanosti Stepinca i hrvatskih dominikanaca djelomičan je i uistinu kratak pogled na jedno uglavnom neistraženo i slabo poznato poglavlje iz blaženikova života i povijesti dominikanaca na našim prostorima. Kao nadbiskup zagrebački Stepinac je bio uvelike povezan s više hrvatskih dominikanaca te je usko surađivao s njima. Bilo bi potrebno više zasebnih i opsežnih studija ako bismo željeli detaljnije prikazati njegovo prijateljstvo i suradnju s pojedinim dominikancima poput Anđelka Fazinića, Hijacinta Boškovića, Dominika Budrovića, Sibe Budrovića, Rajmunda Kuparea, Hijacinta Franje

Eterovića, Celestina Bezmalinovića i nekih drugih. Osim ove, postoji više zasebnih tema kojima bi se trebalo pozabaviti, recimo: Stepinčeva uloga u pogledu konvikta Kažotić i dominikanske gimnazije u Zagrebu, pomoć dominikancima nakon bombardiranja, suradnja u Dominikanskoj nakladi Istina, povjerenje dominikancima župe Resnik i kapele Ranjenoga Isusa na Trgu bana Jelačića, dominikanski doprinos osvjetljivanju Stepinčeva lika i djela, Stepinčevo povezivanje dominikanaca i bosonogih karmelićanki, itd. Sve to dovodi me do zaključka da je ne samo moguće, nego i nužno objavljivanje knjige u kojoj bi se, pored opsežne studije o povezanosti nadbiskupa Stepinca i hrvatskih dominikanaca, na jednom mjestu sabrala sva svjedočanstva i dokumenti povezani s tom tematikom. Interes za jedno takvo djelo zasigurno ne bi izostao pa stoga neka ovaj moj članak bude poticaj upravi Hrvatske dominikanske provincije da se pobrine oko čitave stvari.

Ivan Armanda

NOVO! NOVO! NOVO!

KONJŠČINA – ŽUPA SVETOGA DOMINIKA

Nije svima poznato da je u Hrvatskom zagorju u Konjščini patron župe sveti Dominik, premda tamo nisu živjeli dominikanci niti su je oni osnovali. Prema dostupnim podacima iz časopisa za kulturu *Hrvatsko zagorje*, br. 1-2/2006., na koje mi je svratio pozornost župnik te župe vlč. Blaž Bartol, proizlazi da se Konjščina pod imenom Selnica kao župa spominje već 1334. Tada je bila posvećena sv. Nikoli. U drugom sačuvanom popisu župa iz 1501. piše da je crkva posvećena svetom Dominiku. Kako je došlo do promjene patrona župe? Grofovsko obi-

telj Konjski, podrijetlom iz bjelovarskog kraja s boravkom u mjestu koje se i danas naziva Domanjkuš (lat. Dominicus), dolaskom na svoj novi posjed u Selnice, prenijela je sa svoga djedovskog posjeda ujedno i župnog titulara – svetog Dominika.

Današnja župna crkva potječe iz baroknog vremena. Građena je od 1729. do 1732. kao jednobrodna skromna građevina. Postoje vidljivi ostatci starije građevine. Na glavnom oltaru uz Gospu s djetetom Isusom nalazi se i lik svetog Dominika. S desne strane unutrašnjosti crkve nalazi se oltar posvećen sv. Valentinu, a s lijeve strane oltar posvećen Anđelu Čuvaru. Iz baroknog vremena sačuvana je bogato ukrašena propovjedaonica. Godine 1936. osnovane su bratovštine: Svete Krunice, Kćeri Marijine i Kršćanskog nauka.

Općina Konjščina ima 4.074 stanovnika u 16 naselja. Odgojno-obrazovno, uz djelatnost Crkve, djeluju: Dječji vrtić, Osnovna i Srednja škola. 8. kolovoza je Dan općine i župe sv. Dominika Konjščina. Adresa: Župni ured, Donja Konjščina 28, tel. 049/465-302.

Fr. Ivo Martinić O. P.

PROVINCIJALOVA KRONIKA

Lipanj

19.-26.: Bol (Brač): Provincijska skupština; definitorij.

30.: Misa zadušnica za s. Piu Baća u samostanu sestara dominikanki u Trnju (sprovedne obrede na Miogoju vodio zagrebački prior fr. Alojz Čubelić); navečer, razgovor sa zajednicom na Peščenici.

Srpanj

Od 1. do 30. srpnja u Švicarskoj

6.: Misa i propovijed na francuskom u samostanu Sv. Hijacinta u Fribourgu (Švicarska).

13.: Misa i propovijed za hrvatsku zajednicu u Fribourgu.

14.: Primopredaja priorske službe novoizabranom prioru samostana u Fribourgu.

23.: Fribourg: susret i razgovor s fr. Matom Lukačem.

20.: Bern - Thun: 2 mise i propovijedi u Hrvatskoj katoličkoj misiji Bern.

27.: Bern - Thun: 2 mise i propovijedi u Hrvatskoj katoličkoj misiji Bern.

28.: Razgovor sa švicarskim provincijalom u Ženevi.

Kolovoz

31. 07/01.08.: Refrath (Njemačka), pohod fr. Tihomiru Iliji Zovko.

3.: Zagreb - Peščenica, mise i propovijedi na blagdan bl. Augustina Kažotića.

4.: Uzarići, predslavio misu na sprovodu Hrvoja Lasića (brata našega subrata Pave), propovijedao fr. Hrvoje Lasić.

5.: Zagreb - Ksaver, Koncelebracija na misi na Dan domovinske zahvalnosti, Dan zaštitnice Vojnog ordinarijata u RH (euharistiju je predslavio vojni biskup mons. Juraj Jezerinac); na misi su koncelebrirali još fr. Ivan Mateljan i fr. Jozo Mravak.

6.-7.: Propovijedao prva dva dana u sklopu devetnice što su je braća dominikanci vodili u župi Uznesenja BDM u Stenjevcu (Zagreb); po tri dana

propovijedali su još fr. Tomislav Kraljević i fr. Ljudevit Josip Jeđud.

8.: Sudjelovanje na skupštini samostana u Zagrebu.

10.: Zagreb - Peščenica, misa i propovijed u crkvi bl. Augustina Kažotića.

14.: Stenjevac (Zagreb), koncelebracija na misnom slavlju koje je predvodio kard. Josip Bozanić; razgovor s kardinalom za večerom.

15.: Stenjevac (Zagreb), Velika Gospa, predvodio središnje misno slavlje i propovijedao.

20. Zagreb - Dubrava: predslavio misu zadušnicu za pok. Boška Lukača, brata našega fr. Mate; propovijedao fr. Mate Lukač.

22.-23.: Pohod samostanu u Trogiru.

23.: Kaštel Novi: misa vjenčanja (dvojezično: na hrvatskom i francuskom).

24. Split: misa i propovijed; razgovor s don Mladenom Parlovom, ravnateljem Nadbiskupijskog sjemeništa u Splitu; razgovor sa samostanskom zajednicom u Splitu.

24./25.: Pohod samostanu i braći u Starom Gradu.

25./26.: Pohod samostanu i braći u Bolu.

26.-28. Pohod braći i samostanu u Gružu i Dubrovniku.

30.-31.: Solothurn (Švicarska): dva vjenčanja i 2 nedjeljne mise u Hrvatskoj katoličkoj misiji.

Rujan

5. susret s dubrovačkim biskupom (u pratnji fr. Kristijana Raiča i fr. Pere Čavara); izvanredno zasjedanje provincijskog vijeća u Dubrovniku.

5.-6.: Pohod braći i sestrama u Korčuli.

6. Dubrovnik, predslavio i propovijedao na večernjoj misi u sklopu Međunarodnog studijskog tjedna za dominikansku obitelj u formaciji.

12.: Zagreb: susret i razgovor s fr. Milom Gugićem, voditeljem HKM Kempfen.

13./14.: Klopče: pohod fr. Peri Juriču; predvodio misno slavlje i propovijedao na svetkovinu Uzvišenja sv. Križa.

19.-20. Zagreb - Dubrava sudjelovao na XXIV. redovničkom tjednu; 20. rujna predvodio misno slavlje i propovijedao.

21.: Zagreb, koncelebracija na misnom slavlju prigodom 10. obljetnice beatifikacije kardinala Stepinca (u koncelebraciji su još bili fr. Alojz Čubelić, fr. Vjekoslav Lasić, fr. Nikola Leopold Noso).

23. Započeo jednosatnu emisiju „Dominik – propovjednik milosti“ na Radiju Marija; gost emisije bila je Časna Majka s. Dolores Matić O.P.

25.: Zagreb, I. redovno zasjedanje provincijskog vijeća.

26. Zagreb: Ispiti na Filozofskom Fakultetu DI.

27./28: Pohod braći u Rijeci; krštenje u crkvi na Viškovu; predslavio nedjeljnu misu u samostanskoj crkvi i propovijedao.

Listopad

Od jesenskog semestra započinju i redovita predavanja svakog tjedna na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu.

1.: Zagreb - Peščenica, susret s biskupom I. Šaškom i A. Crnčevićem oko nutarnjeg uređenja crkve bl. Augustina Kažotića.

2: Zagreb - Trnje, crkva Krista Kralja, misa i propovijed prigodom prvih i svečanih zavjeta četiriju sestara dominikanki.

4. Zagreb - Kaptol, sv. Franjo, propovijedao (misu je predvodio fr. Ante Kovačević).

5. Zagreb - kapela Ranjenog Isusa: misa i propovijed.

6. Zagreb - Maksimir, misa i propovijed trećega dana trodnevlja za Kraljicu sv. Krunice (7. listopada misno slavlje predvodio je mons. Ivan Devčić, nadbiskup riječki).

12. Zagreb - kapela Ranjenog Isusa: misa i propovijed.

13. Šibenik: misa i propovijed na sprovodu s. Marije Kulonje, bivše Časne Majke (spvodne obrede vodio fr. Marinko Zadro).

17.: Sveučilište u Fribourgu: kao organizator sudjelovao na kolokviju o rajskoj mistici.

19. Oproštajna misa i propovijed u samostanu sv. Hijacinta u Fribourgu.

28.: 2. emisija na Radiju Marija „Dominik - propovjednik milosti“; gost emisije fr. Ljudevit Jeđud, provincijski promicatelj krunice.

28. Split, sprovod fr. Marijana Pavlovića; predslavio misu zadušnicu i propovijedao; sprovodne obrede vodio fr. Jozo Čirko, a propovijedao fr. Ante Kovačević.

Studenj

2. Brckovljani, misa i propovijed na Dušni dan.

9. Karmel-Brezovica, misa i propovijed.

14. Zagreb, razgovor s Petrom Radeljem o pokretanju postupka za dobivanje dispense.

16. Zagreb - Peščenica, misa i propovijed.

20. Potpuno preuzimanje u posjed prostora u dvorišnoj zgradi u Masarykovoju (Zagreb).

23. Zagreb – kapela Ranjenog Isusa: misa i propovijed.

25. 3. emisija na Radiju Marija „Dominik - propovjednik milosti“; gost emisije s. Barbara Bagudić O.P. (Korčula).

27. Zagreb, susret s jednim razredom maturanata klasične gimnazije u Križanićevoj.

28. Zagreb - Peščenica, II. zasjedanje provincijskog vijeća.

30. Misa i propovijed u župi sv. Dominika u Konjščini.

Prosinač

5.-7.: Zagreb: propovijedao trodnevlje za Bezgrešno začće u crkvi sestara milosrdnica u Frankopanskoj.

6.: Razgovori s fr. Franom Prcelom; dijelom sudjelovao i regens studija.

8.: Predvodio misno slavlje i propovijedao u župi Bezgrešnog začća BDM u Novoj Gradiški; prigodom patrona župe fr. Matijas i sestre Marina, Ana i Sara predstavile su dominikanski red.

11. Sveučilište u Zadru: predstavljanje knjige fr. Stjepana Krasića; bili su još nazočna braća iz Dubrovnika (prior Marko Bobaš i Ivo Plenković) i Splita (Nikola Duganžić i Jozo Čirko)

12. Pohod splitskom nadbiskupu mons. dr. Marinu Barišiću i razgovor o samostanu na Čiovu; susretu su nazočili i generalni vikar splitske nadbiskupije Ivan Čubelić, pastoralni vikar Drago Šimundža te Jozo Lončar iz Građevinskog ureda nadbiskupije.

12.-13.: Kanonski pohod braći u Starom Gradu

13.: Pohod biskupu u Hvaru mons. Slobodanu Štambuku.

13.-14.: Kanonski pohod braći Bolu; 14.: predslavio misu u župnoj crkvi i susreo se sa župnim vijećem; pohod sestrama dominikankama.

14.-15.: Pohod braći u Splitu.

15. Pohod bratu Veselku Begiću u Trogiru (s fr. Petrom Galićem i postulantom Krešimirom Kapetanovićem); razgovor s gosp. dr. Radoslavom Bužančićem, predstojnikom Konzervatorskog ureda u Trogiru.

15.: Pohod šibenskom biskupu mons. Anti Ivasu (sa s. Jakom Vucom, priorom iz Šibenika); pohod sestrama dominikankama u Šibeniku.

Fr. MARIJAN PAVLOVIĆ

U nedjeljno jutro 26. listopada 2008. dominikanska samostanska obitelj u Splitu molitvama je ispratila s ovoga svijeta dušu svoga subrata fr. Marijana Pavlovića. Pokojnik se godinu dana borio s opakom bolešću, noseći svoj križ strpljivo i predano u volju Božju. No, križ je iz dana u dan bio sve teži i Marijan je vidno slabio. Fizičke su ga snage napuštale, ali mu vjera nije malaksala. Teška ga je bolest već neko vrijeme prisiljavala da misu slavi u svojoj sobi. Tako je očito bilo i ovoga jutra. Marijan je ustao, odslužio misu u svojoj sobi i nakon toga se vratio na krevet te blago usnuo u Gospodinu. Baš u tim trenucima u njegovu je sobu ušao fr. Stane Prcela, a nedugo zatim i ostala braća splitskoga samostana. Prior Luka Prcela umirućem je podijelio bolesničko pomazanje i odrješenje te je pokojnik u vječnost pošao okrijepljen sakramentima vjere i okružen svojom subraćom.

Marijanov životni put započeo je 10. kolovoza 1938. u selu Gušće kod Siska. Rođen je u brojnoj kršćanskoj obitelji od oca Mije i majke Marije Ćuk, koji su mu na krštenju nadjenuli ime Nikola. U rodnom mjestu završio je četiri razreda pučke škole. S dominikancima se upoznao u Resniku pokraj Zagreba. Privučen primjerom fr. Nikole Farčića, tadašnjeg župnika u Resniku, odlučio je i sam postati dominikanac te je 1950. došao u Dominikansku klasičnu gimnaziju i sjemenište u Bolu na Braču. Po svršetku gimnazijskih nauka odlazi u Dubrovnik i 15. kolovoza 1957. stupanjem u novicijat mijenja svoje krsno ime u redovničko fr. Marijan. Godinu dana nakon toga, 17. kolovoza 1958. u Dubrovniku je položio prve, a 27. rujna 1963. i doživotne redovničke zavjete. Studij filozofije pohađao je na Dominikanskoj visokoj bogoslovnoj školi u Dubrovniku, a studij teologije na Katoličkom

bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. U Zagrebu je u samostanskoj crkvi u Maksimiru 8. prosinca 1964. po rukama pomoćnog zagrebačkog biskupa Josipa Lacha primio red đakonata. Za svećenika ga je 29. lipnja 1965. u zagrebačkoj katedrali zareadio kardinal Franjo Šeper. Dana 11.

srpnja iste godine u rodnom je mjestu proslavio mladu misu, na kojoj je propovijedao fr. Bertrand Paršić.

Nakon svećeničkog ređenja fr. Marijan je ostao u samostanu Kraljice svete krunice na zagrebačkom Borongaju, gdje je koncem rujna 1966. postao ekonom. U studenome naredne godine na prijedlog zagrebačke samostanske obitelji, te uz prethodnu dispensu generala Reda, postao je i vijećnik zagrebačkoga samostana, ali samo dok bude vršio službu ekonomata.

Budući da je od mladosti osjećao sklonost prema propovijedanju i pučkim misijama, fr. Marijan je u mlađim danima zajedno s pojedinom subraćom održao nekoliko pučkih misija. Prve pučke misije održao je u veljači 1967. u Rastićevu kod Kupresa sa subratom fr. Ivom Plenkovićem. U kolovozu iste godine propovijedao je trodnevlje u čast Srca Marijina u Otinovcima kod Kupresa, a odmah zatim u rujnu i trodnevlje pred Malu Gospu u rodnomu mjestu. Iste je godine održao i petodnevnu misijsku obnovu u Jasenovcu te je praktički tijekom čitave godine, kada nije bio zauzet, nedjeljom i blagdanima odlazio na ispomoć u svetište

Majke Božje Bistričke. Tijekom Velikog tjedna 1968. propovijedao je u Milni i Bobovišćima na Braču, a u rujnu iste godine održao je pučke misije u Vitezu. U ožujku 1970. misionario je u Moslavini, a u travnju 1971. kod Podravske Slatine.

Još kao student u Dubrovniku fr. Marijan je prepisivao i ciklostilom umnažao skripte i predavanja dr. fr. Dominika Budrovića, a po dolasku u Zagreb istu je uslugu činio i dr. fr. Jordanu Kuničiću. Osim toga, napisao je matrice i ciklostilom umnožio i nekoliko knjiga. Ponekad je odlazio u Resnik te tamo u miru pisao matrice za pojedine knjige. Njegova marljivost i ljubav prema takvoj vrsti apostolata nije mogla promaknuti pronicljivom oku fr. Bertranda Paršića, tada župnika u Resniku. Godine 1969., kada je Paršić bio u Župi Dubrovačkoj, predložio je Marijanu da se zajedno presele u korčulanski samostan i tamo pokrenu izdavačku djelatnost. Marijan je na to pristao te ga je provincijal fr. Drago Kolimbatović, premda ništa nije znao o njihovu dogovoru, assignirao 5. rujna 1969. u korčulanski samostan. Kada je Marijan stigao u Korčulu, Paršić je u rukama već držao prvi broj *Homilija* spreman za tisak. Osim *Homilija* Pavlović i Paršić u svojoj nakladi *Izvori istine* izdavali su i knjige. Sam fr. Marijan pričao mi je kako su radili čitav dan i žalili što dan nije duži. Paršić je uglavnom prevodio i jezično ispravljao pristigle rukopise, a Marijan je strojopisom čitko sve prepisivao. Osim toga, i fr. Marijan je pisao propovijedi za časopis *Homilije* te obavljao većinu popratnih fizičkih poslova i vodio karto-teku naklade. Također je uglavnom on odlazio u Omiš u tiskaru kad god je bilo potrebno. No bavio se i prevodenjem. Godine 1972. u nakladi *Izvora istine* objavljena je knjiga Berthe Bernahe pod naslovom *S radošću osvajati godine*. Knjigu je s francuskoga preveo fr. Marijan, baš kao i knjigu Michaela Quoista pod naslovom *Krist živi*, koja je svjetlo dana ugledala 1975. (knjiga je ponovno otisnuta u presliku u Đakovu, UPT, 1995). K tome preveo je i objelodanio također i knjigu *Sastanak s Kristom* od Michaela Quoista 1979.

Sjećajući se godina provedenih u Korčuli, sam fr. Marijan piše: "Danas poslije skoro 30 godina izjavljujem, da su šest godina mojega života provedenih s o. Ransom u izdavaštvu *Izvori istine* bile najljepše godine moga svećeničkog života."

Premda je bio uvelike zaokupljen izdavačkom djelatnošću, fr. Marijan je za života u Korčuli vršio i neke druge službe. Nekoliko dana nakon dolaska u Korčulu, 11. rujna 1969. bio je imenovan ispovjednikom sestara dominikanki u njihovoj kući matici. Istu je službu prethodno vršio i u Zagrebu kod Školskih sestara franjevki u Maksimiru. Dana 1. listopada 1972. bio je imenovan i ekonomom korčulanskoga samostana, a 8. siječnja 1975. prihvatio je i službe sakristana i bibliotekara. Sve te službe vršio je s njemu vlastitom predanošću i požrtvovnošću. Osim toga, uvijek je bio na raspolaganju sestrama dominikankama kad god im je trebalo nešto pomoći. Na svojim je ramenima nosio umjetnu hranu za nesilice što su ih sestre uzgajale u Frušturici.

Možda je jedna od glavnih Marijanovih karakternih osobina bila nenametljivost i želja da nikome ne smeta. Upravo to dvoje, popraćeno činjenicom da se u sve brojnijoj korčulanskoj zajednici počeo osjećati suvišnim, potaknulo ga je da zatraži premještaj. Prema Marijanovoj vlastitoj želji provincijal fr. Eugen Bižaca assignirao ga je 4. listopada 1975. u samostan sv. Katarine u Splitu. Već 20. listopada kroničar splitskoga samostana bilježi da je fr. Marijan preuzeo pjevanu nedjeljnu misu u 11 sati, koju je do tada vodio fr. Josip Karninčić. Nekoliko dana nakon toga, 25. listopada postao je i ekonom splitskoga samostana. No njegov odlazak iz Korčule strašno je pogodio Paršića, koji se tada nalazio u Njemačkoj kod svoga brata. Kada se vratio u Korčulu, o. Rando je, na sebi vlastit način, hodao samostanskim hodnicima i naglas govorio: "Marijane, Marijane, zašto si mi to učinio? Da sam ja bio ovdje, ne bih te pustio!"

Marijan se u Splitu nije dugo zadržao jer je u kolovozu 1978. bio izabran za priora dubrovačkoga samostana. Njegov je izbor 18. kolovoza potvrdio provincijal Bižaca te je i sam Marijan 12. rujna prihvatio novu službu. Nekoliko dana nakon toga doselio se je u dubrovački samostan. Po isteku prvoga mandata, provincijal fr. Marinko Zadro postavio ga je 11. listopada 1981. dubrovačkim priorom za novo trogodište. Prethodno mu je 13. lipnja iste godine provincijsko vijeće povjerilo službu provincijskoga promicatelja Trećega reda sv. Dominika. Po isteku drugoga mandata priora, fr. Marijan je u dubrovačkom samostanu vršio službu ekonomata.

U studenome 1990. fr. Marijan je ponovno izabran za priora dubrovačkoga samostana. Dana 23. studenoga provincijal je potvrdio izbor te je Marijan 28. studenoga prihvatio i započeo vršiti spomenutu službu. Njegov treći mandat pada u vrijeme teških dana Domovinskoga rata i okupacije područja oko Dubrovnika. U tim teškim vremenima provincijal je Marijanu 1. studenoga 1991. povjerio brigu za novake u dubrovačkome samostanu dok ne stigne njihov učitelj fr. Ante Kovačević. No upravo u studenome i prosincu te godine dubrovački je samostan proživljavao najteže dane u svojoj novijoj povijesti. U opkoljenom gradu, koji je stalno bio pod neprijateljskom vatrom, ni dominikanski samostan nije ostao pošteđen. Više od 20 granata pogodilo je samostan i crkvu dok su braća dominikanci i sestre dominikanke sa svojim priorom fr. Marijanom Pavlovićem na čelu u molitvi iščekivali ono najgore. U tim strašnim danima neizvjesnosti za vlastiti život prior Pavlović obraća se subraći diljem Provincije i piše: "Evo je šesti mjesec otkad smo u ratu i okruženi neprijateljem. Još uvijek ne znamo kakva nas sudbina čeka. Rafali i detonacije naša su svakidašnjica. (...) Dao Bog da ovaj rat pojača duh našeg redovničkog i hrvatskog zajedništva."

Nekoliko mjeseci prije isteka mandata, fr. Marijan je 14. veljače 1993. podnio ostavku na službi priora dubrovačkoga samostana. Uvaživši njegovu ostavku, provincijal ga je 18. srpnja iduće godine asignirao u splitski samostan, gdje će ostati do smrti.

Nakon što se 29. kolovoza 1994. po drugi put u životu doselio u Split, samostanska je skupština 7. rujna povjerila Marijanu službu voditelja Trećega reda u Splitu te uređenje samostanske biblioteke. Treba napomenuti da je Pavlović već u Korčuli i Dubrovniku marljivo sređivao samostanske biblioteke. Marijan je uistinu bio strastven bibliotekar. To je ponajviše do izražaja došlo u splitskom samostanu. Premda je postojao prostor koji se nazivao bibliotekom te je bio ispunjen knjigama, splitski samostan nipošto nije imao prikladnu biblioteku. Stoga se Marijan odmah po dolasku u samostan prihvatio posla. Uredio je prostor biblioteke i popisao sve knjige. Izradio je i abecedni te predmetni katalog biblioteke i marljivo povećavao knjižni fond. U prizemlju je iza crkve postojala mala prostorija koja je služila kao ostava. Marijan je u potpunosti uredio taj prostor te s tavana donosio kutije u kojima su bili razni časopisi i periodična izdanja.

Sve je to Marijan pregledao i složio u tu novouređenu prostoriju. Budući da je knjižni fond poprilično narastao kako Marijanovim zalaganjem, tako i velikim brojem knjiga koje je sa sobom donio o. Nikola Dugandžić, dotadašnji prostori biblioteke postali su nedostatni. Stoga je Marijan slagao u kutije neke manje bitne revije koje su prestale izlaziti te ih vraćao na tavan, odakle ih je nekoliko godina prije toga sam donosio u spomenutu prostoriju u prizemlju. Sada mu je ta prostorija poslužila za nastavak biblioteke. Mnogi ističu da je samostan bez biblioteke poput vojarne bez oružarnice ili tijela bez duše. Pozdravljajući te usporedbe ističem kako je Marijan uistinu naoružao splitski samostan zavidno dobrom bibliotekom i tako mu udahnuo dušu. Na tome mu je zahvalio i splitski prior Luka Prcela opraštajući se od Marijana na Lovrincu.

Spomenimo i to da je Marijan za svog drugog boravka u Splitu vršio i službu samostanskog ekonoma te ispovjednika sestara dominikanke u samostanu sv. Martina. Osim toga, već duže vrijeme svakodnevno je molio kronicu s narodom u samostanskoj crkvi.

O. Marijan Pavlović bio je iskren i istinoljubiv čovjek urešen pravednošću i marljivošću. Ljubio je svoj Red i svu svoju subraću. Osobitu pažnju i skrb pokazao je prema starijoj i bolesnoj subraći. Odlikovao se i istinskom pobožnošću, osobito prema Majci Božjoj. Stoga je Gospodar života i smrti blago pogledao na njegovo teško zdravstveno stanje i Marijan je pod plašt Blažene Djevice Marije sasvim smireno i spokojno otišao posljednje nedjelje Marijina mjeseca listopada. Osim toga, on koji je toliko ljubavi imao za umiruću subraću, umro je okružen subračom.

Tijelo dobrog i svima nama dragog o. Marijana Pavlovića na posljednji je počinak ispraćeno 28. listopada 2008. na splitskom groblju Lovrinac. Sprovodne je obrede predvodio fr. Jozo Čirko, a od pokojnika su se oprostili prior splitskoga samostana fr. Luka Prcela i Marijanov kolega još iz gimnazijskih klupa i novicijata fr. Ante Kovačević. Osim tridesetak dominikana, sprovodu je nazočilo još desetak dijecezanskih i redovničkih svećenika, stotinjak časnih sestara te mnoštvo pokojnikove rodbine i prijatelja. Nakon sprovoda, misu zadušnicu u splitskoj samostanskoj crkvi predvodio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić.

Ivan Armanda

NAŠI POKOJNICI

S. Leticija DELONGA O.P. (1930-2008)

Umrła 13. lipnja u Splitu (Sv. Martin), pokopana na splitskom gradskom groblju Lovrinac 14. lipnja.

PETAR JAGNJIĆ (1953.-2008.)

brat našega subrata Mirka Jagnjića

Umro je 18. lipnja, a sprovod je bio 19. lipnja u Gali.

S. Pia BAĆA O.P. (1923-2008)

Umrła 26. lipnja, pokopana 30. lipnja u Zagrebu (Mirogoj).

S. Antonina JOVANOVIĆ O.P. (1919-2008.)

Umrła 28. lipnja, pokopana 1. srpnja na groblju sv. Luke u Korčuli.

HRVOJE LASIĆ (1942.-2008.)

brat našega subrata Pavla Lasića

Pokopan 4. kolovoza na Uzarićima (Široki Brijeg)

BOŠKO LUKAČ (1935-2008)

brat našega subrata Mate Lukača

Umro 16. kolovoza, pokopan 20. kolovoza u Zagrebu (Miroševac).

Sr. Marija KULONJA O.P. (1919.-2008.)

Časna Majka (1971.-1983.)

Umrła 11. listopada, pokopana 13. listopada u Šibeniku.

S. Hozana KLJAJIĆ O.P. (1917.-2008.)

Umrła 18. prosinca 2008. u Zagrebu.

*Filippino Lippi, oko 1485. Djeвица s Djetetom,
sv. Jeronimom i sv. Dominikom*

AKTI OPĆE SKUPŠTINE PROVINCIJALÂ REDA PROPOVJEDNIKA

*slavljene u Bogoti od 17. srpnja do 8. kolovoza 2007., u samostanu sv. Dominika,
pod predsjedanjem fr. Carlosa Alfonsa Azpiroza Coste, Učitelja Reda propovjednika*

I Z B O R

*S francuskoga preveo:
Fr. Mihael Mario Tolj O.P.*

*Angelino Medoro, 1576.-1631. Djevica s Djetetom
s Ivanom Krstiteљem. sv. Josipom koji spava i sv.
Dominikom, ulje na platnu, Sevilla*

II. poglavlje: Ljubiti svijet Apostolski život

Poziv na obnovu

46 U ovom razdoblju zahvale koje će nas od 2006. godine voditi k proslavi osamstote obljetnice potvrde Reda 2016. godine, Učitelj Reda u svom je izvješću ovoj Općoj skupštini istaknuo važnost obnove dominikanskog poslanja u punom smislu. Razumijevajući taj poziv, Skupština poziva braću da razmotre apostolsko poslanje Reda pod tim vidom. U tu svrhu, oslanjajući se na bogatstvo i raznovrsnost propovijedanja naše braće po cijelom svijetu, ona ističe *četiri temeljne dimenzije našeg poslanja danas*.

47 *Propovjednik je ponajprije čovjek susreta i dijaloga*. Čitamo kako je Dominik (G. Frachet, *Život braće*, II, 10), dok je išao s hodočasnici »Germanima«, želeći odgovoriti na njihovu duhovnu potrebu, pozvao svoje pratitelje da se pripreme govoriti im o Kristu rekavši im: »Kleknimo i molimo da ih mogne razumjeti, kako bismo mogli govoriti njihovim jezikom i na taj način propovijedati!« Tako su naznačeni elementi apostolskog susreta: susresti, moliti, slušati, dijalogizirati, nastojati razumjeti potrebe i tada propovijedati.

48 *Propovjednik je poslan ljubiti svijet po uzoru na Krista čiju prisutnost želi objaviti*. S dosta strana, svijet što ga danas vidimo izaziva tjeskobe: sukobi, nasilja nad čovječanstvom, stanja isključenosti, patnje uzrokovane migracijama, nesigurnost mnogih, novi religijski pokreti koji propovijedaju isključivost, nastrani učinci globalizacije, rizici ekoloških preokreta, rizici za ljudsku obitelj koji potječu iz politikâ nacionalne sigurnosti. Članovi dominikanske obitelji mogu potvrditi da su siromaši prve žrtve svega toga. Istodobno, svjedoci smo te smo kojiput solidarni s neizmjernom nadom s kojom mnogi rade da svi mognu prebivati u današnjem i sutrašnjem svijetu. To je na primjer ono o čemu svjedoči *Svjetski socijalni forum (World Social Forum)*, u kojem je dobro da sudjeluje dominikanska obitelj. Utvrđujemo i neke pozitivne učinke globalizacije, kao što je bogatstvo koje odsada može obuhvaćati interkulturalnu stvarnost naših gradova,

poboljšavanje uvjeta života zaslugom znanosti i tehnike, kao što su nastojanja za više jednakosti između spolova, koristi od napretka u području komunikacija. Potrebno je voljeti upravo takav svijet pun kontrasta, u nesigurnosti tih promjena kroz koje i sami prolazimo, s nadom u njegovu budućnost.

49 *Svijet je propovjednikov klaustar*. Stoga svaki od nas treba preuzeti svoj dio odgovornosti u globalnom poslanju Reda. Brzo mijenjanje današnjeg svijeta i intenzivnost s kojom se očekuje da se dade potpora nadi tvore za nas »*kairos*«: u ime zajedničkog poslanja Reda pozvani smo da se odvažimo davati odgovore na pozive koji nas vode izvan granica naših zajednica i naših provincija.

50 *Propovjednik je član dominikanske obitelji*. S tog naslova, potrebno je s odlučnošću razvijati apostolsku suradnju među braćom, monahinjama, apostolskim sestrama, laicima i drugim dominikanskim pokretima. Komplementarnost svakoga i svijetu davat će doprinos većoj snazi svjedočenja nade.

Duhovni polet u pogledu propovijedanja

57 Skupština je bila prigoda da si posvijestimo kako su neke provincije krhke od drugih i da sva braća ne mogu biti jednako uključena u apostolske inovacije što ih iziskuje novo stanje svijeta. Ipak, svi sudjelujemo u istom poslanju i svima upućujemo poziv da zajednički obnovimo svoj duhovni, apostolski, osobni i zajednički polet.

58 Događa nam se svima da žalimo za onim apostolskim pothvatima koje ne možemo preuzeti i da dolazimo do zaključka kako smo u nekim stvarima nepokretljivi. No prvim adutom našeg apostolskog poleta ostaje želja naše braće i naših sestara da propovijedaju evanđelje. Dapače, taj se polet može s razlogom ojačati kad znamo da je trenutno u Redu petina braće u početnoj formaciji.

59 Povratak svjedočanstvima prve braće dobro pokazuje da je žudnja za spasenjem muškaraca i žena njihova doba razvila u njima osjećaj milosrđa i kvaliteta Dominikove sućuti. Naša duhovna tradicija pokazuje isto tako kako je dijalog s Bogom pokretao apostolski poziv prvih naraštaja. Ta stvarnost duhovnog života, kontemplacije, liturgijskog slavljenja i zagovora, najsigurnija je uporišna točka koja nam

može uliti odvažnosti za iznalaženje novih načina susretanja i propovijedanja u današnjem svijetu.

60 K tomu, imamo sreću živjeti s braćom. U njima nalazimo potporu i ohrabrenje kad je to potrebno. Oni su nam dani i kao sugovornici s kojima dijelimo radosti i tjeskobe poslanja. S njima još otkrivamo da nas Bog, šaljući nas propovijedati, poziva da s pouzdanjem unesemo sve naše čovječstvo u apostolsko susretanje. Zajednički je život tako, i morao bi to uvijek sve više postajati, mjesto gdje se naš identitet propovjednika ukorjenjuje u duhovnost Utjelovljenja.

Razumjeti potrebe za nadom i pridružiti im se

64 Briga za čovječstvo svakoga od nas, potaknuta duhovnošću Utjelovljenja, u srži je našega načina nasljedovanja i naviještanja Krista. U svijetu gdje je čovjek često zaboravljen, izoliran, prezren, svjedočiti nadu znači često ponajprije pomoći osobama da otkriju svoju temeljnu jednakost i da kao takve imaju pravo biti različite. To znači pridonositi i da se zidovi koji se dižu među osobama, skupinama ili društvenim statusima ruše kako bi se uspostavljalo okupljanje o kojemu govori prorok (usp. Iz 60).

65 Osim toga, Red je danas svjedok da osobe i društva trpe od situacija strukturalnog ponižavanja (kao što je npr. trgovina ljudima, prisilni rad, marginalizacija autohtonog stanovništva, i još dosta toga). Naša nas tradicija potiče da podupiremo poštivanje ljudskih prava vodeći računa o različitim kulturalnim kontekstima. To je poziv nama da aktualiziramo svezu koju su u XVI. stoljeću braća željela uspostaviti između suprotstavljanja nepravdi, solidarnosti sa žrtvama, teološkog promišljanja i naviještanja Evandelja. Takav način djelovanja pruža nam metodu za naše susretanje s ljudskim stvarnostima.

66 Za nas, propovjednike, svjedočenje nade naš je način doprinošenja učvršćivanju Crkve koja će uistinu biti znak okupljanja i zajedništva, mjesto dijaloga i bratstva. Kao što je volio reći brat Damian Byrne, naša karizma podsjeća Crkvu na njezinu zadaću propovijedanja, što je nama poziv da postanemo svjesni svojih vlastitih slabosti na tom području.

67 S Dominikom koji je sanjao da se pridruži «Kumanima», svjesni smo da nas naše poslanje treba nositi sve više naprijed. Doista, jedan od prioriteta našega Reda jest da se približimo onima koji su daleko od vjere, i ta briga mora poticati našu apostolsku kreativnost i našu smionost za otvoreno naviještanje Evandelja Isusa Krista.

68 Više provincija eksperimentiralo je na primjer s novim načinima propovijedanja, putem medija i novih informacijskih i komunikacijskih tehnologija. To su nedvojbeno sredstva da dođemo do raznolike i često od Crkve udaljene publike, da promičemo nove načine razmjene među ljudima i na taj način otkrivamo nove jezike za propovijedanje evandelja. Razmjena iskustava te razvitak suradnje bit će zasigurno Redu stvaralački poticaj za propovijedanje.

Izabrati dijalog

78 Propovjednička djelatnost Reda obilježena je određenim uvjerenostima: promidžba slobode, traženje istine, dijaloški stav, pouzdanje u razum, pozornost na čovječstvo svakoga, nada u zajedništvo, poštivanje svačijeg traganja za istinom. I sami smo u potrazi za istinom, preplavljeni nesigurnostima, i katkada nevjesta uspostaviti dijalog među sobom i s drugima. Pa ipak, vjerujemo kako te uvjerenosti daju propovjedniku poslanje da ohrabruje dijalogom svijet nade i sućuti, da promiče vrjednote Radosne vijesti i doprinosi objavi Božje prisutnosti za svakog čovjeka.

79 No danas određene promjene koje utječu na kulturu i društva donose i rizike da izazovu «crte loma» u svijetu (kako je govorio fr. Pierre Claverie), koje su u suprotnosti s tim uvjerenostima koje nadahnjuju naše propovijedanje. Stoga u obnavljanju našeg apostolskog života treba obratiti posebnu pozornost na sljedeće stvarnosti: migracije, međureligijska sukobljavanja, devijacije nekih novih religijskih pokreta, određene poteškoće u ekumenskom dijalogu, uznemirenost mladih za svoju budućnost, novi oblici siromaštva, ekološki rizici, porast integriteta, napadi na ljudski život. Kao propovjednici želimo u tim stvarnostima, unatoč tomu što su teške, promicati dijalog.

Angažirati se za sveopće poslanje Reda

86 Svaki je brat po svom redovničkom zavjetovanju uključen u sveopće poslanje Reda. Stoga, ova je Opća skupština višekratno inzistirala, u ime tog poslanja, na suradnji koju treba uspostaviti među provincijama uz poštovanje supsidijarnosti, na nužnosti da provincije stave braću na raspolaganje za druge projekte izvan vlastitih, i na hitnost laćanja novih utemeljenja ili konsolidiranja još krhkih entiteta. Ta se suradnja treba po mogućnosti ostvariti u dominikanskoj obitelji, posebice s pokretima Međunarodnih volontera (D.V.I.) i Dominikanske mladeži (I.D.Y.M.).

Zaključak

97 Na taj način Opća skupština u Bogoti želi zacrtati put gdje je svaki brat pozvan pridonositi vitalnosti propovijedanja u svijetu današnjeg doba.

III. poglavlje: Intelektualno poslanje Reda

Proslov

99 Studij treba tvoriti integralni dio života svakog člana Dominikanske obitelji. Ne studiramo samo zato da bismo imali što reći, nego zato što Riječ Božja preoblikuje naše razumijevanje Boga, svijeta i drugih. *Metanoia* je novo razumijevanje. Neki zakonoznanac upita Isusa: »Tko je moj bližnji?«. Isusov odgovor, prisposoba o dobrom Samarijancu, ponukao ga je da si postavi drugo pitanje: »Tko je bio bližnji čovjeku koji je upao u ruke razbojnika?« (Lk 10, 36). Ako naše propovijedanje ne preoblikuje duh ljudi koliko i njihovo srce, ono će se izokrenuti bilo u moraliziranje, bilo u sentimentalizam.

100 Studij pripada našem hodočašćenju ka kontemplaciji Onoga u kojemu ćemo naći svoje blaženstvo. Proslov o intelektualnom poslanju Reda u aktima Opće skupštine u Providenceu, tekst *Misericordia Veritatis* (usp. ACG 2001, 104-135), nudi duboko istraživanje načina na koji su naš dominikanski život, naše propovijedanje, naša kontemplacija i traganje za pravdom utemeljeni na našem studijskom životu. Taj dokument mora ostati referentna točka za razumijevanje poslanja Reda. To izlaganje nije potrebno ovdje ponavljati.

101 Dakle, naše je propovijedanje neodvojivo od ljubavi prema Istini, osobito u svijetu u kojem se sama mogućnost prilaženja istini dovodi u pitanje, kako to pokazuje Ivan Pavao II. u *Veritatis Splendor*. Opća skupština u Krakovu u *De vita intellectuali et praedicatione* (v. ACG 2004, 128-131) daje Redu prodornu analizu tog izazova. Suočeni smo s »dvostrukim izazovom što ga danas postavljaju relativizam (radikalni pluralizam i 'postmoderno' nepovjerenje u razum) i fundamentalizam. Prvi niječe ljudskom razumu svaku mogućnost da dođe do apsolutnih, konačnih i općih istina. Drugi apsolutizira parcijalne istine i uskraćuje razumu naravno vršenje njegove rasudne moći« (ACG 2004, 128).

102 Naš suvremeni svijet obilježen je tim dvostrukim izazovom: uzmicanjem radi izbjegavanja suočavanja s temeljnim pitanjima glede ljudske egzistencije, na Zapadu, i širenjem nasilja proizašlog iz religijskog fundamentalizma po cijelom svijetu. Samo kao ljudi dijaloga možemo nadići te dvije napaсти: relativizma i fundamentalizma. Dijalog s drugim religijama, a posebice s islamom, treba ostati temeljni prioritet Reda, kao što to ističe izvješće *Povjerenstva za međureligijski dijalog*, što ju je ustanovio Učitelj Reda.

103 Naše svjedočenje u prilog punine istine u Isusu Kristu znači da imamo pouzdanja u Objavu koju smo primili u Riječi Božjoj. Moramo jednako tako imati poniznosti prihvatiti istinu tamo gdje ju se može naći, čak i među onima koji su druge vjere ili koji ju uopće nemaju, imajući u vidu da sva istina dolazi od Krista. Baštinici smo bogate intelektualne tradicije, osobito one sv. Tome Akvinskog, koju treba proučavati, voljeti i prenositi. No istinski baštinici svetoga Tome bit ćemo ako budemo zanosno čeznuli za istinom koja će nas voditi iznad sigurnosti primljenih odgovora; zato, borimo se da se približimo otajstvu Božje istine koja je ponad svake riječi. Zbog toga se moramo usuditi uključiti se u raspravu sa svima onima koji traže razumnost i mudrost. Trebamo imati hrabrosti izgubiti tlo pod nogama kako bismo, poput svetog Tome, molili Boga za pronicavost u shvaćanju. Sveti Dominik želio je da budemo prosjački Red, ne samo prosjaci kruha, nego jednako tako i mudrosti.

104 Ta ljubav prema istini obilježava i našu ulogu unutar Crkve. Mi smo sinovi i kćeri svetog Dominika *in medio Ecclesiae*. Naš angažman za jedinstvo istine u Kristu odražava se u našoj brizi za jedinstvo Reda i Crkve. Karizma Reda propovjednika zahtijeva da ostanemo ujedinjeni, propovijedajući «jedno tijelo i jedan Duh kao što smo i pozvani na jednu nadu svog poziva; jedan Gospodin, jedna vjera, jedan krst, jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima» (Ef 4, 4-5).

105 Sveta Katarina Sijenska daje nam trajno svjedočanstvo dominikanske brige za jedinstvo Crkve. To je osobito danas naša proročka zadaća, u Crkvi koja je često obilježena ideološkim podjelama. Ta proročka zadaća temelji se na našem pouzdanju u jedinstvo istine u Kristu. Učitelj Reda ustanovio je *Komisiju «Istina u ljubavi»* da pomogne Redu u suočavanju s teološkim tenzijama, koje mogu našem životu jednako naškoditi koliko i obogatiti ga.

106 Ali taj sklad punine istine u Kristu nalazi se onkraj poimanja bilo koje teologije. Trajno hodočašćenje Crkve prema Onomu koji je Istina uvijek je uključivalo trenutke napetosti, počevši od suprotstavljanja Petra i Pavla u Antiohiji pa sve do danas, kada se suočavamo s pitanjima kako pomiriti tradiciju s novim doprinosima. Katkada je to dovelo našu braću u napetosti s najvišim crkvenim vlastima. Teološko se istraživanje može u početku činiti neloyalnim prema tradiciji. Ipak, mi izvršavamo lojalno svoju ulogu u Crkvi ohrabrujući našu braću i sestre u njihovu traganju za istinom, time što se ne bojimo iskazati im potporu i ohrabrenje, ali isto tako i bratsku kritiku. Red bi trebao biti model odgovorne, kritičke i bratske rasprave u Crkvi.

107 Ako nam je vršiti svoje poslanje u Crkvi, tada je Redu potreban snažan studijski život. Kao što to već godinama opetuje svaka skupština, potrebno je formirati mladu braću do najviše intelektualne razine. Ponavljane preporuke skupština ostajale su uvelike neučinkovite. Provincije su izvrnute mnogostруким pritiscima da odgovore na druge potrebe, iako je naš intelektualni život temelj za svako naše poslanje. Provincije su često premalo naklonjene pozitivnom odgovoru na zamolbe Učitelja Reda da braća predaju u institucijama pod njegovom jurisdikcijom. Red bdije nad tim da te institucije posta-

nu središta izvrsnosti, ne dajući im isto tako dadne neophodnu potporu. Opetovanje riječi bez učinka potkopava vrijednost riječi koje izgovaramo (usp. *Relatio MO* – Izvješće Učitelja Reda – 163-165).

108 Kako dakle možemo ići naprijed? Ova Opća skupština, kao vrhovna vlast Reda, izjavljuje da je došlo vrijeme da se prijede na mjere koje su više praktičke naravi ako se želi razvijati naše poslanje. Red treba imati strategiju svoga intelektualnog poslanja, koje će mu pomoći da odgovori prioritetima našeg doba, da artikulira odnose među institucijama pod jurisdikcijom Učitelja Reda i institucijama provincija za studij i istraživanje, te da osigura razvoj našeg intelektualnog života u svakoj regiji Reda.

109 Opća skupština u Krakowu dala je korisnu analizu uloge regensa studija (usp. ACG 2004, 114-160). Stvarni razvoj intelektualnog života na provincijskoj razini iziskuje dublju analizu uloge provincijala u njegovoj suradnji s regensom i provincijskim moderatorima studija (usp. *Relatio MO* 71).

110 Ovo je trenutak nade u životu Reda. Mnoge podjele iz prethodnih godina podosta su nadvladane. Milošću smo obdareni što imamo zvanja u većini entiteta Reda. Moramo iskoristiti tu prigodu s hrabrošću.

IV. poglavlje: Čežnja za dominikanskim životom

Život braće

155 Zahvaljujemo Bogu za braću koja nastavljaju vjerno živjeti svoje zvanje u životnom radostima i teškoćama. Sjećajući se života svetog Dominika i raspravljajući zajedno, potpunije smo razumjeli bogatstvo našeg bratskog života, kako je prikazan u Konstitucijama i u dokumentima prethodnih Općih skupština, posebice one u Krakowu (213-259). Odlučili smo ponuditi ovo razmišljanje kako bismo ohrabрили svakog od nas u našoj žarkoj ljubavi prema dominikanskom životu i da učvrstimo autentičan način življenja bratskog života. Vjerujemo da ovo razmišljanje sadrži teme hitne za revitalizaciju našeg života u zajednici i nadamo se da će ono biti pomoć

za naša osobna razmatranja, za naše skupštine, susrete i sastanke samostanske zajednice. I molimo da Bog nastavi raspaljivati našu ljubav prema dominikanskom životu i poslanju propovjednika.

Što mijenja naš život?

156 Godine 1203. biskup Diego iz Osme i sveti Dominik započeo neočekivano putovanje na molbu kralja Kastilje, kako bi ispunili jednostavnu zadaću, no ova ih je dovela do nečeg nepredviđenog. To je zapalilo u svetom Dominiku nezasitnu čežnju za propovijedanjem i za utemeljenjem Reda propovjednika.

157 Jedne noći, tijekom toga putovanja, novo osvješćenje zapali duh i srce svetog Dominika. Stigavši u jednu gostionicu, susreo je gostioničara koji je bio sljedbenik albigenškog učenja i živio po njemu. Počeli su razgovarati i proveli noć u razmjenjivanju svojih vjerskih nazora i osobnih povijesti, svojih zajedničkih točaka i razilaženja. Možemo samo zamisliti koliko su naučili jedan od drugoga. Sveti Dominik, hranjen plodovima svoje kontemplacije, postao je svjestan gostioničarove dobrote. Zanosan je bio dijalog jer je proizlazio iz vjerskog nazora dvojice ljudi.

158 Sjećajući se toga dobro poznata događaja, stavljeni smo pred izazov da ispitamo svoj život danas i da ga obnovimo za budućnost. Taj nas događaj podsjeća na nužne elemente za plodan zajednički život: dijeliti iskustvo vjere u Isusa Krista, pripovijedati jedni drugima svoje osobne povijesti kako bismo rasli u uzajamnom razumijevanju, slušati jedni druge, otkrivati perspektive drugih i naše, i biti na raspolaganju za promjenu.

159 Zanimljivo je vidjeti u toj priči kako su se istodobno i sveti Dominik i gostioničar promijenili. Gostioničar se vratio k punini vjere u Isusa Krista. Sveti Dominik nije se vratio u Osmu niti nastavio svoj život kao regularni kanonik i potprior. Preobražen tim susretom, angažirao se u poslanju propovijedanja i otada je poznat kao »brat Dominik«. Taj događaj, između ostalih (npr. znak u Fanjeauxu, okupljanje prvih djevojaka u kontemplativnu zajednicu i utemeljenje Reda), promijenio je njegov život.

160 Početci našeg Reda obilježeni su na više načina. Jedno je sigurno: sveti Dominik bio je snažno zanesen Bogom, što ga je pozivalo na nešto novo i poticajno gdje bi dijalog imao važnu ulogu. Taj zanos ulio je svetom Dominiku želju da okupi i druge da propovijedaju s njim za spasenje svih. Naslućivao je da će se plodovi svetog propovijedanja ostvariti kada braća budu radosno živjela kao jedno srce i jedna duša, uvijek pripravnici krenuti na put zbog ljubavi prema evanđelju i prema svojoj braći i sestrama. Bog nas i dalje poziva na novost i na izazove bratskog života koji nas obuzimlju radošću i oduševljenjem.

1. Zajednički život i poslanje: čežnja za suradnjom

161 Skupština odražava zajedničarsku narav Reda. Kao što to kaže Učitelj Reda u svom izvješću (*Relatio* 92), »practiciranje zajedničkog života pripravlja i potiče na propovijedanje, a s druge strane propovijedanje oblikuje i oploduje zajednički život« (KKN 1 § IV). Tako je, dakle, zajednica osovina dominikanskog života i humus iz kojega izrasta. Dominikanska tradicija potvrđuje važnost i nužnost zajednice koja podupire poslanje propovijedanja: »U Redu, practiciranje zajedničkog života smatra se bitnim za hranjenje propovijedanja, a ne samo da podupire osobni život brata. Kvalitetan zajednički život hrani i čini vjerodostojnim poslanje zajednice« (*Relatio* 89). Razmotrimo sada neke vidove koje treba istaknuti za plodnu ravnotežu između poslanja i zajedničkog života.

A. Pripadnost i poslanje

162 U početku svog apostolskog života, sveti Dominik iskusio je na jugu Francuske koliko je bilo teško, i koliko malo plodno propovijedanje bez pomoći zajednice. Naše zajednice tvore različite osobe, kulture, interesi, snovi i nade, ali ima nešto što nas sve ujedinjuje: pozvao nas je Krist i odlučili smo se da ga slijedimo po karizmi svetog Dominika. Od toga časa, tvorimo zajednicu braće koja mogu reći: »ovo je naša zajednica«, »ovo je naš vikarijat«, »ovo je naša provincija«, »ovo je naš Red«. Naš identitet podrazumijeva razvidan smisao pripadnosti koji osjećamo kao čudesan dar.

163 Zajednica živi u službi poslanja, uvijek u pokretu i u potrazi za drugim. Njezin je razlog postojanja susretanje ljudi u njihovoj konkretnoj situaciji kako bi razgovarala s njima o Bogu i njegovu Kraljevstvu. Izgubi li zajednica taj ritam, više ne će biti ono što jest i više ne će pronositi svjedočenje. Nužno je, dakle, da zajednica, koju animira prior te kroz susrete i samostanske skupštine, potiče zajednički život u punini i naviještanje Kraljevstva Božjega.

B. Zajednički projekt

164 U brojnim prigodama pitamo se kako pomiriti napetost između bratskog života i poslanja. Zajedničkim projektom i radom na njegovu ostvarenju ta napetost postaje pozitivna (usp. Meksiko 39; Caleruega 44; Bolonja 127-132). Taj projekt pripada svima kako bi čitava zajednica bila ona koja propovijeda i svjedoči (usp. KKN 311). Taj projekt ne sastoji se samo od satnice i zadaća koje treba programirati; on je sredstvo za međusobno produbljivanje odnosa, učvršćivanje iskrene komunikacije i angažmana svih u poslanju. Uvijek je nužno da svaka zajednica izradi i evaluiira jednom godišnje svoj zajednički projekt, koji je prijeko potrebno sredstvo za poboljšanje zajedničkog života. Taj projekt ne mora imati u vidu samo pastoralni rad, zajedničku liturgiju i ekonomsku organizaciju, zajednica u tomu mora jednako tako izraziti ciljeve i sredstva što ih sama sebi zadaje kako bi postala mjesto učenja, susreta, slavljenja, i kuća propovijedanja (usp. Krakow 219-226). Projekt djelovanja zajednice također mora integrirati prioritete predviđene u projektu provincije i one u projektu Reda. Kanonski su pohodi primjerene prigode za zajedničko ocjenjivanje poslanja zajednice u svjetlu projekta koji smo zajednički izradili (usp. Meksiko 40).

C. Suradnici u poslanju

165 Svaka zajednica surađuje u poslanju, svi smo suodgovorni. Pozorna na ono što je rečeno u Bolonji (135-137) i u Krakowu (250-251, 257-258), Komisija za proučavanje kleričke dimenzije Reda i uloge braće suradnika u Redu – Komisija kojoj iskreno zahvaljujemo na ustrajnosti u radu – podsjeća nas da su »svi članovi Reda, svećenici i braća suradnici,

na prvomu mjestu braća u svetom Dominiku, koji pokušavaju skupa živjeti u zajednici braće u službi propovijedanja« (Izvešće komisije, str. 2). Zato je sveti Dominik želio da ga zovu «*frater Dominicus*» (Montpellier 1206). Kad se zavjetujemo u Redu, svi postajemo braća u redovničkom životu. Svi smo suradnici, čak iako su naši apostolati različiti, svi surađujemo u istom poslanju. Tako još jednom ističemo činjenicu da je služba propovijedanja povjerenja prije svega čitavoj zajednici, a u toj službi postoje različiti putovi gdje nezaređena braća također sudjeluju u poslanju Reda. Ta stvarnost ne priječi da se Red smatra 'kleričkim' (usp. KKN VI), ali ona isključuje klerikalizam: postoje brojni načini življenja dominikanskog poziva; oni su svi lijepi, važni i treba ih njegovati. Eto zašto promotori zvanja na provincijskoj i lokalnoj razini, ako je moguće u međuprovincijskoj suradnji, moraju ohrabrivati i izražavati različite oblike življenja dominikanskog poziva: oblik življenja kao zaređeni brat ili oblik življenja kao nezaređeni brat. Isto tako, konstatiramo bogatstvo koje na provincijskim i općim skupštinama donosi nazočnost nezaređene braće. Voljeli bismo da Učitelj Reda nastavi u tom smjeru kako bi se ova promišljanja primjenjivala u različitim entitetima Reda.

D. Izazovi

166 Prečesto se zajednice posvećuju brojnim zadaćama, suočavaju se s teškoćama te mogu izgubiti svoj kontemplativni ritam, što čini suživot mnogo težim. To je ono na što se misli kad kažemo (na primjer) : «teško komuniciramo», «zajednica nam ne pomaže», «moja je istinska zajednica ta grupa ili neka druga», «malobrojni smo i u godinama», «moja obitelj zahtijeva moju pažnju i moju pomoć», «imam svoju profesiju»... Zajednica mora tražiti odgovore na te situacije stvarajući prostore za susretanje s Bogom i s braćom, npr.: zajedno iskreno razmijeniti svoja iskustva; molitveni trenutki za ojačavanje zajedništva; prigode da budemo zajedno i zajedno provodimo slobodno vrijeme.

167 Tijekom Opće skupštine braća su nam govorila o onima koji žive na mjestima gdje bjesni rat, nasilje i manjak slobode. Zadivljeni smo načinom na koji se ta braća međusobno potpomažu ostajući

vjerni poslanju koje su primili. To nam je svjedočanstvo pomoglo nadići svoje točke gledišta koje su previše vezane za naša boravišta. Često mislimo da se imamo suočiti u svojoj konkretnoj situaciji s previše napornih teškoća i problema. Kada slušamo braću koja žive u toliko drukčijim kontekstima i kad im otvorimo svoje srce, to nas nuka da se okrenemo k onomu što je bitno i što pokreće našu solidarnost. Pozvani smo prihvatiti i pomagati jedni drugima kao braća. Sigurno je da će iz kontemplacije izrasti snaga za svladavanje teškoća, kojih ne će nedostajati. Svaka je zajednica pozvana postati «dom propovijedanja» jer se naime u takvu domu živi ono što se propovijeda.

2. Zajednički život i bratstvo: čežnja za zajednicom

A. Zajedništvo i komuniciranje

168 Zajedničarski je život plod kontinuirana procesa i duga učenja s ciljem da na primjeren način odgovorimo na Gospodinov poziv da živimo u zajednici. Potrebno nam je trajno učiti «stvarati zajednicu». Konstatiramo da katkada živimo u nedostatnu komuniciranju, u izolaciji ili individualizmu koji u nama izazivaju nemir. Ponekad se čak ne poštuje ni minimum dijaloga koji traže naše Konstitucije; u drugim prigodama, iako se poštuje propis, ne dostiže se komunikacija i sudjelovanje u koje ćemo svi biti uključeni. Te situacije, kad se produžuju, mučne su ne samo za kvalitetu zajedničarskog života, nego i za samu braću. Zbog toga ohrabrujemo zajednice – bila u njima braća brojna ili ne – da promiču kvalitetnu komunikaciju među svojim članovima. Komuniciranje je najprije i prije svega antropološka danost, ona definira ljudsko biće i očovječuje nas. Komuniciranje na različitim razinama (razmjena ideja, osjećaja, vjere) dovodi do konsenzusa, zajedništva, jednodušnosti. Da se do toga dođe, susreti su zajednice nenadomjestivi. Oni nam dopuštaju da si, nadilazeći površne i funkcionalne razmjene mišljenja, dademo potrebno vrijeme za razmjenu mišljenja o glavnim temama koje se tiču našeg života i poslanja.

169 Bratsko i iskreno komuniciranje pomoći će nam da ponovo pronademo uzajamno pouzdanje u dubinskoj dobroti svakoga brata i u dobroj volji svih i svakoga pojedinoga. Sveto propovijedanje izvire iz zajednice svakodnevno preobražavane našim bratskim životom. Bit će uvijek prisutna kušnja da izbjegnemo problematične dijaloge o našem afektivnom životu, da ne prihvaćamo svoju ljudsku uvjetovanost ili svoje slabosti. Po toj otvorenosti dijalogu moći ćemo nadići poteškoće u komuniciranju među naraštajima i rizike individualizma, koji sprječava integraciju u zajedničke projekte. Uostalom, ništa ne može nadomjestiti međusobni dijalog. Moramo biti pozorni na to da nova sredstva komuniciranja (e-mail, internet, mobitel) ne zamjenjuju taj prijeko potreban međusobni odnos.

170 Rekreacije i svečana slavlja pogoduju izgradnji bratstva. Isto vrijedi za neformalne susrete (kulturne aktivnosti, izleti...) i za trenutke dokolice i radosti koji se dijele zajedno (usp. Krakow 244 i 247).

171 Zajednički element redovničkog života ne će se nikada moći svesti na samo te psihološke ili moralne vidove. Samo prakticiranje bogoslovne krjeposti ljubavi – koja je za svetog Tomu oblik prijateljstva (*Suma teologije* II-II, q. 23, a. 1) – pomoći će nam, u krajnjoj instanci, nadvladati podjele i neslaganja, održavati trajnu skrb prema bratu i zauzimati se za njegovo dobro.

172 Komuniciranje se mora proširiti osobito na braću iz bliskih zajednica. Kada se braća koja stanuju u istom susjedstvu sastanu, to vrijeme provedeno zajedno često je pogodno za bratsku razmjenu mišljenja i za obogaćivanje poslanja. Osim toga, iskustvo nam pokazuje velika dobročinstva što ih pribavlja briga za srdačan prijam i poziv drugoj braći, dominikanskoj obitelji, poznanicima i onima koji su nekada bili članovi Reda da sudjeluju s nama u molitvi, za stolom i u razgovoru (usp. Krakow 226). To otvaranje dominikanskoj obitelji, posebice laikatu, pomoći će nam da učinkovito napredujemo u našem zajedničkom poslanju (usp. Providence 423). Osmostoljetna obljetnica utemeljenja Prouilhea i Skupština dominikanskih laičkih bratstava, slavljene obje ove, 2007. godine, bile su prigoda za sve veće približavanje, komunikaciju i suradnju.

B. Dar starenja u zajednici

173 Nada u dulji život otvara nove mogućnosti u dominikanskom životu: svaki brat u godinama ima još pred sobom brojne godine tijekom kojih može mnogo doprinijeti zajedničkom životu i različitim apostolatima. Ustvari, u određenim provincijama broj braće u godinama osjetno je porastao i brojni su oni koji, među njima, drže dobru razinu aktivnosti propovijedanja i obogaćuju zajednicu svojom prisutnošću, svojim darovima te uslugama koje joj čine. Prisutnost u našim zajednicama braće koja su ograničena činjenicom svoga slaba zdravlja ili pozne dobi dobro pokazuje da naša vrijednost ne ovisi o onome što možemo činiti ili ne, nego o onome što jesmo i o značenju naše prisutnosti u zajednici. Brojna su braća koja nam daju veliku lekciju svojim svjedočenjem u toj etapi svoga života.

174 Progresivno starenje ograničuje isto tako sposobnosti za apostolat i zajednički život. Ta situacija stavlja nas pred izazov da naučimo starjeti živeći bratski zajedno. Starjeti u zajednici jest umijeće, pa, kao takvo, ono pretpostavlja nezanemarivo učenje, pripremu, napor i stegu, i prakticiranje odgovarajućih krjeposti, među kojima se mogu istaknuti: to da pustiš da ti se pomogne, ne izolirati se i ne zatvoriti se u sebe, pokušati biti u svezi s idućim naraštajima, ostati u tijeku onoga što se događa i gledati s nadom u budućnost.

175 Iako visoka dob i bolest ne idu uvijek skupa, vrijeme starosti jest trenutak kada zdravlje slabi. Pojave novih bolesti u svezi s produženjem trajanja života moraju nas učiniti osjetljivijima na fizičko i psihičko zdravlje, i na odgovornost da pomažemo braći u godinama koja malo pomalo slabe. Svaka bi provincija trebala nastojati pronaći sredstva najprilagođenija svojim mogućnostima za odgovarajuću pomoć bolesnoj i starijoj braći. U svakom slučaju, trebalo bi im uvijek pomagati da se osjećaju članovima zajednice. Od početka Reda, skrb i briga za bolesnu braću prikazivani su kao zadaća cijele zajednice. Hunmbert iz Romansa napisao: «Nema većeg milosrđa od onoga koje se iskazuje bolesnima»; te da se s braćom u godinama i s bolesnom braćom mora postupati «sa svom mogućom ljubavlju» (*Opera de Vita Regulari* I, 205; II, 304).

3. Posvećeni život: žarka čežnja biti učenikom

A. Su-odgovornost

176 Danas postoji globalno nezadovoljstvo prema vlasti kakva se prakticira u brojnim upravama i institucijama, što komplicira njezino vršenje. Dapače, negativni učinci individualizma stvaraju napetosti između osobe i općega dobra. Jedva da je konsenzus više opcija u polariziranom društvu gdje se u raspravama radije napadaju slabosti osobe nego li se traži istina. Naš dominikanski život nije izuzet od aktualnih stavova našega doba. Stoga je važno da naši životi budu upravljani s ljubavlju, koja je cilj našeg zavjeta posluha (usp. KKN 19). Cilj naše uprave jest dostatan konsenzus među braćom. Tako ohrabrujemo svakoga među nama da obnovi svoju profesiju i ispita kako nas ona konkretno suobličuje Kristu (usp. KKN 18).

177 Svima nam je izazov prihvatiti primjer svetog Dominika, koji se sam podložio odlukama Opće skupštine. Časteći i poštujući svoje zakonodavstvo, naći ćemo svoj put svetosti i sreće. Ta duhovnost Konstitucija sve nas poziva na uzajamnu odgovornost i suodgovornost. Svi smo odgovorni za funkcioniranje naših zajednica i našeg dominikanskog života. Na žalost, prečesto se na odgovor na te akte gleda kao na smanjenje osobne autonomije, dok ustvari odgovoriti na nj znači priznati da smo svi uzajamno odgovorni za svoj život i jedni za druge.

178 Jedinstvo našega života temelji se na posluhu (usp. KKN 17, II); taj se posluh sastoji od mnogostrukih dijaloga u vidu razlučivanja koje uvijek traži suradnju braće za dobro našega života i našega poslanja (usp. KKN 20 III, IV). Istodobno, taj nas zavjet pokreće da «vladamo sami sobom u svom srcu» (KKN 19). Po posluhu prihvaćamo ono što ne bismo otprve. Poslije ćemo naučiti da takvo prihvaćanje donosi mnogo plodova u nama i za druge. U tim se trenutcima sjećamo svoje prve ljubavi (usp. *Relatio* 8), oduševljenja za dominikanski život. Budući da smo slobodno zavjetovali posluhu, istinski test našeg odgovora na vlastito zavjetovanje dolazi kada se od nas traži da učinimo nešto što se razlikuje od našega vlastita plana.

179 Bitno je da prior potiče na dragovoljno služenje (usp. KKN 20, III) kada vrši vodstvo zajednice animirajući, ohrabrujući braću i omogućujući im da žive životom koji su zavjetovali bivajući odgovornima prema donesenim odlukama (usp. KKN 311). Uz to, kako to izjavljuje Učitelj Reda u svome izvješću (*Relatio* 95), prior ne samo da koordinira život zajednice, nego jednako tako njome upravlja i vodi ju po zakonima Reda.

180 Od početka svoje formacije svi smo prije svega bili pozvani biti odgovornima za razvoj svoga poziva u slobodnoj suradnji s milošću (usp. KKN 156). Stoga nitko nema pravo dispensirati sama sebe od obveza našega zakonodavstva bez konzultiranja i prethodnog dopuštenja mjerodavne vlasti (Krakow 239). Ne treba se više koristiti argument po kojem je potrebno slijediti svoju savjest, s ciljem da se izbjegnemo odgovornosti. Opća skupština u Providencu (279) podsjeća nas da «ne možemo sami sebe uzdignuti kao autonomne centre aktivnosti i, istodobno, pripadati Redu. Međuovisni smo nužnošću i pozivom».

B. Afektivni život

181 Određeni vidovi današnje kulture koji se prikazuju u reklamama, filmovima, televizijskim programima... suprotni su evanđelju i ljudskom dostojanstvu. Trgovina ženama, dječja pornografija, seksualne zloporabe tragično potkopavaju temeljno evanđeosko načelo: neotuđivo dostojanstvo ljudskog bića, to da je svaka osoba stvorena na sliku Božju. Unatoč toj stvarnosti, želimo ponovno istaknuti da ljubimo i da smo ljubljeni. No ljudska je ljubav ograničena i svoje ispunjenje nalazi u većoj ljubavi, a to je odnos s Bogom. Božja ljubav prema nama jest i razlog zbog čega smo ušli u redovnički život. Stoga slobodno i radosno prihvaćamo ljubav prema čistoći kao izraz naše čežnje za Bogom i ljudskim prijateljstvima.

182 Naše su zajednice mjesta zajedništva i prihvaćanja (usp. KKN 4, 1). To je posebice istinito za našu braću koja pate od svake vrste nevolja (usp. KKN 12, 13). Svatko od nas tijekom života prolazi trenutke krize koji uvijek zahtijevaju suosjećanje, razumijevanje, oprostjenje, a ne osudu (usp. KKN 3, II). U tome smo svi isti. Susrećemo iste izazove

u svojoj potrazi za ravnotežom u našim odnosima; u njima otkrivamo intimnost i razvijamo prijateljstva, znajući da nijedno drugo biće ne će nikada moći odgovoriti na sve naše potrebe.

183 Bratski je život stvaran samo utoliko ukoliko svatko od nas stvarno susreće druge, kao što je sve-ti Dominik to učinio s gostioničarem. Iako oklijevamo govoriti o svom afektivnom životu, ne moramo, ipak, izbjegavati razgovore u kojima se uzajamno slušamo, dijelimo svoj život s drugima i gledamo u lice našoj čovječnosti u svoj njezinoj kompleksnosti. Upoznati i razumjeti putove naše braće pomaže nam da budemo prijazniji i omogućuje nam rasti u afektivnosti. To nas uzajamno razumijevanje čini sućutnima i omogućuje da dopustimo svome bratu da se izrazi istinito i slobodno. To iziskuje vrijeme, iziskuje strpljivost i iskrenu brigu za drugoga.

184 Na žalost, u našem iskustvu, braća se polako povlače iz zajednice, a da se to i ne primijeti. A kad nas se upita: «Gdje je tvoj brat?», imamo li odgovor? Angažirati se jedan prema drugome i biti odgovorni za svakoga bitna je sastavnica našeg ljudskog razvoja i našeg preobražaja. Mijenjamo se živeći bratski život s onima koje je Bog stavio na određeno mjesto i u određeno vrijeme. Da bismo živjeli takvim bratskim životom, iskustvo nam pokazuje nužnost pronalaženja smisla međusobnog povjerenja i pouzdanja. Dijeliti zajednički život znači i govoriti o pogriješcima koje počinjamo i o granicama koje smo mogli nadići. Bez prikladne međusobne bliskosti slabimo atmosferu povjerenja unutar koje možemo ohrabrivati svoju braću u vrijeme krize; upravo tu doživljavamo svu snagu milosti u svojim slabostima. U tome priznajemo svoju odgovornost prema sebi samima, prema našoj braći i drugima koji traže ozdravljenje i oprostjenje.

B. Raspodjela dobara

185 Od početaka Reda sv. Dominik usko je povezo vjerodostojnost našeg propovijedanja sa životom dragovoljna siromaštva, po kojem nasljedujemo «apostole koji, bez zlata i novca, naviještaju kraljevstvo Božje» (KKN 30). Za njega su potrebe drugih bile ispred knjiga koje su mu bile prijeko potrebne za studij. Na njegovu primjeru priznajemo da nas raspodjela dobara s drugima i među nama

oslobađa nagomilavanja dobra koja nas priječe u našem apostolskom hodu (usp. KKN 31, 2).

186 U Red smo ušli napuštajući sve što smo imali kako bi sva naša dobra bila zajednička. Jesmo li tijekom vremena postupno iznova nagomilali ono što smo odbacili? Kad brat prelazi iz jedne etape formacije u drugu, i s jedne asignacije ili službe na drugu, njegove se osobne stvari gomilaju malo pomalo. Je li tako bilo kad smo ulazili u Red samo s jednim koferom? Poslije nam je potreban automobil za preseljenje, zatim kamiončić, a s vremenom ni kamion više nije dovoljan. U kojoj mjeri možemo, kao pojedinci, zajednice i provincije, posjedovati stvari za dobro svoga poslanja i službe, a da ne budemo izvor sablazni za osobe o kojima ovisimo? Siromaštvo podrazumijeva nenavezanost, «pustiti stvari neka idu kako idu». Oni kojima je potrebno manje mogu istinski i sa žarom dijeliti ono što nam je najdragocjenije: Evanđelje koje smo pozvani propovijedati (*Djela apostolska* 3, 6).

187 Božjom providnošću koja se konkretizira u onomu što nam ljudi velikodušno daju i što su naša braća naporno stekla svojim radom, raspoložemo s mnogo više toga negoli, u prosjeku, ljudi u svijetu. U kontekstu materijalističkog svijeta, u kulturi potrošnje i profita gdje nepravedni ekonomski sustav stvara toliko nejednakosti, gdje milijuni ljudi gladuju svakodnevno i nemaju zdravstvenu skrb, dok drugi žive u obilju, dok naš stil života dovodi u opasnost čitav planet, naš odgovor na sve to jest: jednostavnost života i solidarnost sa siromašnima. Neke se naše obitelji mogu svrstati u one koji su u potrebi. Budući da su sva naša dobra zajednička, potpora takvoj obitelji mora uključivati odluku zajednice ili provincije, a ne samo pojedinog brata. U tom slučaju, kako uravnotežujemo potrebe obitelji naše braće i rizik stvaranja materijalne ovisnosti u odnosu na naše zajednice? Ako one stvaraju određenu ovisnost prema našoj materijalnoj potpori, ne miješamo li vrjednote Kraljevstva Božjega koje zastupamo i koje smo dužni nuditi prije svega?

188 Naše zajednice jamče nam sigurnost i znak su konkretne solidarnosti jednih prema drugima. Svi su pozvani pridonositi i s radošću imati udjela u općem dobru zajednice ili provincije, naslijeđu naraštaja koji su mnogo radili. Posebnu pozornost

treba posvetiti zajedničkoj imovini. Stoga zbog pravednosti moramo biti transparentni prema svojoj zajednici glede primitaka koje primamo i koje trebamo zajednici slobodno predavati. Brat koji zadržava za sebe svoje primitke ili koji odbija raditi, u stvarnosti potkrada zajednicu. Uz to, trebali bismo također pravedno postupati s onima koji surađuju s nama, s našim zaposlenicima i našim laičkim osobljem.

189 Ekonomska situacija zajednicā u provinciji varira od zajednice do zajednice. Solidarno, kao zajednice i provincije, odgovorni smo za materijalne potrebe Reda. Dapače, budući da je naš zavjet javni čin, jednako smo tako odgovorni ne samo prema Redu, nego i prema široj zajednici vjernika koji nas podupiru. Ta odgovornost obuhvaća naše korištenje planetarnim resursima, koji pripadaju cjelokupnom čovječanstvu.

4. Kontemplativni život: žarka čežnja za Isusom Kristom i čovjekoljubljem

190 Po našoj predaji, sveti Dominik bio je gorljiv propovjednik pun oduševljenja i čovjek molitve. »Često bi se Dominik okretao svome suputniku i govorio: 'Pođi naprijed i mislimo na Spasitelja', a on bi ostajao otraga kako bi bio sam. Moramo naći za sebe sličan prostor. To je važnije od apostolske djelatnosti« (Damian Byrne, Pismo, *Zajednički život*, I. Molitva). Poput Dominika, moramo stalno moliti, govoreći s Bogom ili o Bogu, i naučiti umijeće življenja u Božjoj prisutnosti, jer naša molitva »učvršćuje naše bratske sveze i snaži našu zajednicu« (Krakow 222). U svom preopterećenom životu i u bučnom svijetu, apsolutno nam je potrebna šutnja i molitva. Odgovornost je zajednice da ponudi prikladno mjesto i vrijeme, pogodujući kontemplaciji, koja je srce svekolikog našeg života. Mi smo obitelj koja je pozvana sastajati se kako bi izricala hvalu, blagoslivljala i propovijedala, i dijalogizirati s ljudima različitih religija koji cijene život istinske molitve.

191 U kontemplaciji smo i sami pozvani na obraćenje i preobrazbu srca. Kako se u zajednici pomirujem s bratom kojeg sam uvrijedio, i to prije negoli pođem propovijedati oprostjenje drugima? Kako mi kao zajednica braće živimo ono što propo-

vijedamo? U kojoj mjeri razmatramo riječi svojeg propovijedanja? Naše propovijedanje krajnje je svjedočanstvo kvalitete molitvenog nam života, koji integrira sve sastavnice našeg života. Opća skupština u Providenceu (211) istaknula je da je «bitni sadržaj naše kontemplacije Isus iz Nazareta, utjelovljena Riječ», s kojim trebamo imati prisan odnos. Dapače, kontemplacija utječe na naše propovijedanje kad ona dolazi iz dubine našeg iskustva i služenja osobama našeg doba, osobito onima koje pate, siromašnima i marginaliziranima. U suprotnom, naše propovijedanje postaje «mjed što ječi» i «cimbal što zveči».

192 Naše nas Konstitucije provociraju ističući da jednodušnost našeg života «mora biti živi primjer sveopćeg pomirenja u Kristu koje naviještamo u svome propovijedanju» (KKN 2, II). Nedostatak pomirenja u našim zajednicama uzrok je sablazni i ranjava vjerodostojnost našeg propovijedanja proizašlog iz naše kontemplacije. Preuzimamo ono što je o tome rekla Opća skupština u Caleruegi (43, 2), koja nas ohrabruje da pronalazimo prigode za pomirenje tako što stvaramo prostore molitve u kojima bismo mogli slušati jedni druge i međusobno dijalogizirati.

Zaključak

193 Ovo smo promišljanje započeli pripoviješću o sv. Dominiku i gostioničaru. Mjesto te promjene nije bila propovijedaonica, nego gostionica u kojoj se jedno vrijeme živio dubok dijalog i promišljanje. Iako ima mnogo mjesta za propovijedanje, naš bratski život jest to prvo mjesto za nas dominikance (usp. KKN 2). U bratskom životu imamo izvanrednu prigodu susretati se, prihvaćati i ohrabrivati jedni druge u ljubavi i milosrđu koje mijenja naše živote.

194 Razmišljali smo o nekoliko događaja i aktivnosti koji preobrazuju ono što jesmo. No u tome smo stigli do jednostavne i neporecive konstatacije: temeljno pitanje našeg života nije «što mijenja naš život?», nego «TKO mijenja naš život?».

195 Susret s Bogom, s onima koje susrećemo u svom apostolatu, sa strancem i, naravno, sa samima sobom, hrani promjenu u nama. Napuštajući ovu Opću skupštinu, bolje smo upoznali jedni druge.

Dijalog nas je obogatio, bogatiji smo no što smo to bili prije svog dolaska. Možda je to temeljna točka ovog promišljanja. Okupili smo se u gostionici, u skladu sa strukturom našeg života, i podijelili smo međusobno našu žarku čežnju za Kristom i dominikanskim životom. Ako želimo istinski slijediti sv. Dominika koji se nije vratio u Osmu, ne možemo se ni mi vratiti u svoje zajednice i tamo nastaviti uobičajeni život. Nešto se promijenilo: postali smo drukčiji.

V. poglavlje: Formacija

I. Pismo odgojitelju

196 Dragi brate,

Ti koji se brineš za formaciju i praćenje zvanja, bio si posebice prisutan usred ove Opće skupštine. Zahvalni smo ti za poslanje koje vršiš, poslanje za koje je teško pronaći braću. Svojom žrtvom i tvojim svakodnevnim poslanjem, podsjećaš Red na važnost življenja onoga bitnoga naše karizme, a i na odgovornost koju svi imamo za vlastitu formaciju, za zvanja i samu formaciju od trenutka kad uđemo u Red propovjednika (usp. KKN 156; 165). Baveći se duhovnim životom (usp. KKN 159), dan za danom, svojim nas primjerom potičeš da se svaki od nas zapita usmjerujemo li se postupno prema punini apostolata vlastitoga dominikanskom životu (usp. KKN 154).

197 Željeli bismo ti reći mnogo toga, ali ionako je toliko toga već rečeno te barem želimo tebe i sebe uzajamno pozvati da kao dominikanci ponovno otkrijemo bogate dokumente Reda o zvanjima i o formaciji: u našim zakonima, u različitim Općim skupštinama i pismima Učitelja Reda, koja su slana cijelom Redu ili svakom entitetu zasebno. To jednako vrijedi za sva druga područja našega dominikanskog bića.

198 Prije osam stotina godina, naš otac sveti Dominik smjestio je u Prouilhe kontemplaciju kao «kamen temeljac» i čvrstu stijenu na kojoj je Red trebao biti izgrađen, počevši od zvanja naših prvih monijalnih sestara. Svaki nam je samostan trajni podsjetnik na izvor iz kojeg izvire naš apostolski život

propovjednika. A ovo je velik izazov što ga susrećemo kad pomažemo da se razvije zvanje te formiramo brata dominikanca: kontemplacija Riječi, u svezi s kontemplacijom globalne i lokalne stvarnosti koju žive ljudi današnjice.

199 Formacija u našem Redu poprima njemu vlastitu duhovnost, posredstvom koje trebamo braća koja nam dolaze ponuditi mogućnost duboka duhovnog iskustva. To iziskuje da ih uvedemo u život osobne i liturgijske molitve, čineći da se kod njih rodi želja za interiorizacijom Riječi, dok ih pratimo u duhovnu avanturu koja se sastoji u nasljedovanju Krista što je više moguće; i da im pomognemo razumiju što Bog traži od njih. Oni koje formiramo očekuju od nas, svojih starijih predšasnika u Redu, da im prenesemo vjernost po uzoru na Krista i ljubav prema Mariji, poput svetog Dominika; oni jednako tako očekuju svjedočanstvo našeg suosjećanja pred ljudskom boli. Naš će im primjer pomoći da se poistovjete s karizmom Reda i da u njima raste osjećaj kako mu pripadaju. Tako će se moći bolje angažirati u poslanju, vršeći ga s odgovornošću kao prioritet u svom životu. Ako to ne činimo, tada se može dogoditi ono suprotno!

200 Kao propovjedniku, počevši od formacije, tvoje je najvažnije poslanje da budeš više svjedok negoli učitelj, kako bi tvoj život opominjao braću u formaciji tvojom vjernošću u vjeri, ozbiljnošću tvoga duhovnog života, ispravnnošću tvog vladanja, jednakošću u odnosima s drugima, sposobnošću prijama, slušanja i jednostavnosti tvog bratskog života. To poslanje vrijedi jednako tako za zajednicu formacije i za sve nas koji smo odgovorni u formaciji. Ohrabrujemo te da nastaviš sa strpljivošću primjereno ritmu napredovanja svakog brata, ali bivajući uvijek više pokretač koji ih motivira i ohrabruje da preuzmu nove izazove i angažmane, u okviru slobode, a da ona ne oslabi posluš i zdravu stegu.

201 Formacija za bratski život jest osnovna, jednako kao i razvoj ljudskih kvaliteta, duhovnih i intelektualnih, kao i promicanje zdrave dokolice kod braće u formaciji. Sve to može tvoriti snagu i novost za Red, od sada i za budućnost. To će jednako tako biti znak kreativnog protivljenja u društvu koje buja konzumizmom. Dapače, smatramo da je životno za

budućnost Reda da se, od početka, braća formiraju u vidu sveopćeg poslanja, a ne jedino da bi odgovorili potrebama samo jednog entiteta.

202 Tko su mladi koji dolaze u Red danas? Koji su naši izazovi na području formacije? Kako mi sami možemo postati sve odgovorniji za formaciju? Kako dati kontinuitet formaciji tijekom cijelog života? To su pitanja koja smo postavljali tijekom Opće skupštine i o kojima želimo podijeliti neka razmišljanja s tobom i s cijelim Redom.

II. Kakva mladež dolazi u red?

203 To su mladi našega društva: mladi s velikim sposobnostima i s velikim ograničenjima. Mnogo ih dolazi iz svijeta obilježena gubitkom transcendentnih vrijednosti, iz društava koja su često neprijateljska ili ravnodušna prema vjeri (Providence 352), iz obitelji često rastavljenih, odanle gdje međuosobni odnosi nemaju uvijek stvarni značaj. Ali oni donose također druge vrijednosti koje afirmiraju život, kao što su duh dragovoljnosti, borba za prava čovjeka i zaokupljenost brigom za okoliš. Tako, kad takvi mladi uđu u Red, iako nose u sebi krhkost i lomove svog svijeta, oni također unose radost, snagu i znakove milosti, koji su jednako tako prisutni u našem dobu.

204 Mladi današnjice duhovniji su nego što mi to po običaju mislimo. Imaju velike ideale, ali ne znaju uvijek kako ih živjeti. Mnogi traže intimno iskustvo Boga i svetoga koje će biti različito od onoga iz prošlosti. Radoznali su i žedni znanja. Velikodušni su i katkada otvoreni kad je riječ o siromasima, «bezemljašima», imigrantima, marginaliziranim i potrebitima. Ustvari, neki su od njih već aktivno angažirani s Kristom i njegovim Evanđeljem.

205 Pokušamo li oslikati današnje društvo, vidi-mo da ti mladi u njemu traže nešto novo te da redovnički život vide kao put kojim to mogu postići.

- Oni traže ono što nisu našli u kulturi koja se trajno mijenja, obilježena rastavama, prekinutim odnosima, nezaposlenošću i, u mnogim zemljama, siromaštvom: stabilniji život,

jasnoću, svijet oslobođen svake dvosmislenosti.

- Žedaju za Bogom, kojeg ne nalaze u sekulariziranom i materijalističkom društvu.
- Traže bratski život, koji ne žive u društvima što, prečesto, favoriziraju individualizam, nametanje i osobnu dobit.

III. Izazovi za formaciju

206 Nova zvanja koja primamo u Red dar su što ga daje Gospodin. Na nama je da ih primamo takva kakva su, uz odgovornost da im prenesemo sve bogatstvo nasljedovanja Isusa Krista u školi Dominika, koji «jer je ljubio sve, bio je ljubljen od svih» (usp. *Život braće*, br. 45). Činjenica da ih primamo u Red jest izazov ne samo za njih, nego i za nas. Stoga Opća skupština u Bogoti želi prikazati neke izazove što ih nova zvanja, u različitim stadijima formacije, donose cjelokupnom Redu.

207 Evo ih nekoliko:

a) U kulturi obilježenoj promjenom, kratkoročnim angažmanima, kasnom osobnom zrelošću i nedostatkom sigurnosti u afektivnom životu, trebamo formirati ne prepuštajući se strahu, nepovjerenju, tjeskobi, tuzi ili pesimizmu. Beskorisno je htjeti ignorirati teškoće ili dopustiti da nas slome kao da su one nepremostive. Naime, društvo u kojemu moramo danas propovijedati nosi i evanđeoske vrjednote.

b) Trebamo, dakle, biti spremni obrazložiti nadu koja je u nama (1 Pt 3, 15) svjedočanstvom svoga propovjedničkog života. Kad nas Isus uči nadvladati razdoblja teškoća koja je on morao proživjeti, poučava nas trima temeljnim vrjednotama: molitvi, križu kao znaku spasenja i bratskom životu u zajednici. Te tri vrjednote sredstva su da uđemo u radno zajedništvo s Ocem i upoznamo sreću služenja braći.

c) To zahtijeva kompletnu obnovu našeg duha kontemplacije za poslanje Reda, propovijedanja u kontemplativnom okviru, s duhovnošću Utjelovljenja (usp. Providence 353). Potreban nam je novi evanđeoski duh, novi stavovi u službi svijetu i nove metode za naše propovijedanje. Kontemplativna dimenzija, kao transverzalna os čitavog Reda, vrje-

dnota je koju je potrebno iznova pronaći u formaciji koja nam pomaže sazrjeti u svome zvanju, rasti u vjeri i bolje preuzimati najhitnije potrebe ljudi današnjice.

d) Na području formacije, nova stvarnost određenih zvanja iziskuje s naše strane nove metode prenošenja najautentičnije karizme Reda, pozivajući nas da se osposobimo za slobodnu samokritiku, ne toliko u izvanjskim formama koliko u onome čemu je otvoreno redovno opsluživanje i poslanje Reda. Kultura koja je na pomolu zahtijeva od nas da ne bježimo u prošlost zbog straha kako ne bismo izgubili vlastitu sigurnost.

e) Primamo i starije kandidate ili one koji imaju veće životno iskustvo. Neki među njima dolaze s formacijom i profesionalnim iskustvima. Za njihovo je formiranje važno voditi računa o tim specifičnim uvjetima.

f) Kao braća Reda trebamo ući u dijalog s našim pomlatkom u formaciji kako bismo, u suodgovornosti, stvorili okvir u kojem će se tradicija poimati na uvijek nov način: oblici odnosa; načini izražavanja i govorenja; raspoloživost za službe koje će tražiti od nas različiti entiteti Reda, i koji će potpomagati rast svega onoga što nas može dovesti k evanđeoskoj slobodi; posluš, ne iz straha, nego posluš zakonu koji ne obvezuje pod kaznu grijeha; način odgovorna upravljanja, u kojem svi sudjeluju i u kojem se traži konsenzus.

g) Kao u doba našeg oca svetog Dominika, da bismo bili propovjednici evanđelja, trebamo otkriti današnje izazove da razvidimo kuda prolazi Duh u našoj povijesti i našoj kulturi. Poput Dominika trebamo imati odvažnosti iznaći nova rješenja i biti prisutni tamo gdje se upravlja budućnošću. Evanđeoski savjeti koje zavjetujemo danas još su uvijek sredstvo evangelizacije, ako je naš život djelotvorno svjedočanstvo za naviještanje Evanđelja (usp. EN 21).

IV. Odgovorni za formaciju

214 Izjave Općih skupština glede formacije imale su odjeka, na odgovoran način, u svim našim entitetima. To dokazuju njihovi skupštinski Akti, RFP i njihovi statuti. Svi znamo da je, u krajnjoj instanci,

sam brat u formaciji prvi odgovoran za formaciju (KKN 156), ali znamo i važnost entiteta u procesu formacije. Kako to kaže Opća skupština u Meksiku, «ta je tema u nadležnosti čitavog Reda» (27, 2).

215 Ova Opća skupština u Bogoti želi staviti naglasak na zajednicu i inzistirati posebice na zajednici u kojoj se formiraju postulanti, novaci, studenti, i na onima koji su поблише odgovorni za formaciju.

216 *Zajednica formacije.* Provincijal, viceprovincijal i generalni vikar sa svojim vijećima moraju biti osobito pozorni na stvaranje zajednice koja će istinski formirati. Ona ne mora biti nužno sastavljena od braće istovjetne jednih drugima; prikladnije je imati raznovrsnu zajednicu. Ona će svojim izvrsnostima, pa čak i svojim ograničenjima, više i bolje obogatiti braću u formaciji. Ne će se pridavati previše važnosti razlici u godinama i bit će dobro da ima braću koja vrše različite apostolate u pastoralnom, intelektualnom ili graničnom području... Braću s kvalitetama, koja će biti poštovana, otvorena dijalogu, afektivno uravnotežena, i koja će biti duboke dominikanske duhovnosti.

217 *Odgovorni za formaciju.* Oni koji su odgovorni u različitim etapama trebaju biti nositelji ljudskih, duhovnih i dominikanskih kvaliteta. Oni bi trebali pomoći braći u formaciji da raspoznaju srce svoga dominikanskog identiteta. Za obavljanje svoje službe trebali bi primiti potrebnu potporu provincija i dat će im se prikladna sredstva da se pripreme za tu zadaću (Krakow 269). Dapače, formatori zaduženi da pripreme braću ne bi smjeli zanemarivati, ni zbog sebe ni zbog braće u formaciji, konkretne stvarnosti samostanskog i apostolskog života koji očekuje najmlađe od njihove prve asignacije.

V. Permanentna formacija

220 Priznajući da je formacija nikad-dovršen proces i da je ona konstitutivni element našega dominikanskog života, svaki brat mora nastaviti njegovati afektivnu i ljudsku zrelost, prakticiranje molitve, vjernost zavjetima i zajedničkom životu, a i nužnom trajnom studiju za učinkovito propovijedanje i apostolat. Za dominikanca formacija nikad nije dovršena i u trajnu je razvitku. Ona ima mjesto u svakoj etapi našeg života i obuhvaća sve vidove

našeg poziva. Zbog toga je bitno da Red promiče permanentnu formaciju svekolike braće.

VI. poglavlje: Upravljanje

Proslov

224 U našem Redu upravljanje nije posebna znanost ni tajnovito otajstvo koje međusobno dijeli nekoliko priznatih stručnjaka, dok bi drugi bili isključeni. Nije riječ o tome da neki donose zakone, a drugi da im budu poslušni. To je služba na koju su pozvana sva braća i ona podrazumijeva da po profesiji svaki brat prima pravo glasa i glasovanja. Svaki dakle brat prihvaća odgovornost promicanja poslanja i dio u ostvarivanju toga zajedničkog obraćenja, koje je u središtu našeg poziva da naviještamo evanđelje. Kao što propovijedanje Riječi smjera na razvijanje sveza zajedništva u božanskom milosrđu, naše sudjelovanje u upravljanju želi da, u tom istom milosrđu, produbljujemo sveze bratskog zajedništva. U zajedničkom vršenju upravljanja očitujemo ono što jesmo: zajednica braće, služitelja Riječi, posve odanih propovijedanju Krista. Kao što se naše sudjelovanje u vršenju upravljanja pokazuje 'na organski i proporcionalan način' (KKN 1 § VII), jednako tako pitanja upravljanja dotiču razmjerno svaki vid našeg redovničkog života, budući da pokušavamo biti vjerni evanđeoskoj zapovijedi da «učinimo sve narode učenicima». Upravljanje nije izolirana dimenzija našeg zajedničkog života, koji bi bio oslobođen svake sveze s liturgijskim, sakramentalnim, kontemplativnim, apostolskim ili ekonomskim vidovima našega zajedničkog života učenika; ono funkcionira više kao transverzalna tema koja ujedinjuje svaki od tih vidova, u ponavljanim pokušajima Reda da sâm sebe obnovi u odgovoru na providnosne izazove što ih donosi duh našega doba.

VII. poglavlje: Ekonomski život

Proslov

«Ta ima li koga među vama da bi svojemu sinu, ako ga zaište kruha, kamen dao? Ili ako ribu zaište, zar će mu zmiju dati?» (Mt 7, 9-10)

226 Traženje, davanje i primanje definira nas kao ljudske osobe i kao kršćane stvorene na sliku našega velikodušnog i milosrdnog Boga. U našem

redovničkom životu, kad tražimo, moramo biti sposobni iskazati povjerenje i smatrati da će ono što će nam se dati biti dobro za nas.

Strah, poniznost i dar

247 Ponekad nas je strah tražiti, a drugi put ni smo baš skloni davati. Svatko od nas treba naučiti primati. Neki stalno traže. Drugi obilato daju kad ih se zaište. Drugima je opet potrebno malo više vremena da priznaju sve što su primili.

Razvidnost i transparentnost

248 Steći razvidnost i transparentnost u našem ekonomskom životu ovisi u konačnici o pouzdanju koje bi sin trebao imati kad traži nešto od svog Oca. Zakonodavstvo ga ne zamjenjuje, nego mu daje formu.

Za poslanje

249 Polaganje računa nije cilj u sebi nego se opravdava predviđenim ciljem. Tražimo, dajemo i polažemo račune drugima za dobro našega zajedničkog poslanja.

Za solidarnost, dijeljenje i dobrohotnost

250 U ekonomskom životu to se polaganje računa može činiti kao dodatna matematička vježba i obrada podataka. U stvari, sve što je dano slobodno, u stvarnosti je primljeno kao dar. Kad svatko polaže račune pošteno i na pravedan način, stvara se ozračje povjerenja. To nas ozračje čini svjesnijima, brižnijima i darežljivijima prema drugima; transparentnijima i iskrenijima prema nama samima.

Milosrđe Božje i vaše

251 Svoj život kao dominikanci započinjemo tražeći milosrđe Božje i drugih, i ne prestajemo ga tražiti kao ni mnoštvo drugih stvari. Postupno učimo ne samo nastavljati tražiti, nego jednako tako davati i primati od Boga i drugih. To je u središtu ove mreže u kojoj tražimo, dajemo i primamo da zajednice postanu sveto propovijedanje, utjelovljena Riječ, dan za danom.

VIII. poglavlje: Konstitucije i naredbe

289 *Upozorenje*

S namišlju da se jasnije prikažu promjene u KKN-u ove Skupštine, postupilo se na isti način kao u

Aktima prethodnih Općih skupština u Rimu (307), Avili (188), Oaklandu (208), Meksiku (248), Caleruegi (poglavlje IX, str. 90), Bolonji (240), Providence (Poglavlje X, str. 149) i Krakowu (352).

Slijedit će se numerički red KKN-a. Kod svakog broja posebni će znakovi naznačivati je li tekst potvrđen prvi, drugi ili treći put.

*** potvrđena konstitucija (nakon tri skupštine)

** odobrena konstitucija (nakon dvije skupštine)

* uvedena konstitucija (nakon jedne skupštine)

(N.B.: Naznaka [O] znači da je *aprobatio* ili *inchoatio* konstitucije nešto učinjeno «s naredbom»)

♦♦ Naredba izglasovana drugi put, uz odbacivanje prethodne naredbe

♦ Naredba prihvaćena prvi put

[A] opozvani tekst.

Novi tekstovi otisnuti su *kurzivom*.

Radi olakšavanja boljeg tumačenja izvršenih promjena, nužno je poznavati prethodni tekst i njegovu evoluciju; upućivanja na prethodne skupštine naznačena su sljedećim kraticama:

A = Avila, 1986.

O = Oakland, 1989.

M = Meksiko, 1992.

C = Caleruega, 1995.

B = Bolonja, 1998.

P = Providence, 2001.

K = Krakow, 2004

Ova skupština donijela je tehničke promjene nekih tekstova bez mijenjanja srži zakona. Kratica "Techn" označuje promjenu naših zakona, bilo radi prilagodbe Zakoniku kanonskog prava, bilo radi usklađivanja s drugim brojevima KKN, bilo u svrhu obične redakcijske promjene.

U skladu s br. 285 § I KKN, naredbe dane na općoj skupštini u Meksiku (1992.) odobrene su ovom skupštinom i stoga su konačno uvrštene u KKN. Te su naredbe označene riječima "Insert. def", tj. KKN 45 bis, 88 § I 2°, 90 § II, 167§ III, 322 § I, 352 § I 3°, 391 4° i 5° te 561.

290 (M 45)

(Insert. Def)

(Techn.)

45 bis Ord.

Ako neki brat na nezakonit način boravi izvan svoga samostana više od godinu dana, provincijal će sa svojim vijećem postupiti u skladu sa ZKP-om 696, 697, 699.

291 (M 251, C 165)

(Insert. Def.)

(Techn.)

88. - [Naredba] § I. Na priora samostana osobito spada:

1° providjeti da se u zgodnim vremenskim razmacima održavaju predavanja i razgovori s profesorima ~~naših studija~~ ili s drugim stručnjacima, bilo iz Reda ili izvan njega o doktrinarnim pitanjima, posebice o onima koja se tiču apostolske djelatnosti braće.

2° pobrinuti se *skupa sa samostanskim lektorom i knjižničarom* da biblioteka bude opskrbljena potrebnim knjigama te da se svake godine uloži dostatna suma novca za njezin razvitak.

§ II – U samostanu će biti samostanski lektor studija koji će pomagati starješini u razvijanju intelektualnog života zajednice, osim ako starješina ne vrši sâm tu zadaću.

292 (M 253, C 166)

(Insert. Def.)

(Techn.)

90. Ord. § II. – Učitelju Reda u svemu će tomu pomagati *socius za intelektualni život, a i povjerenstvo za promicanje studija u Redu.*

293

*[O]

93 Const.

§ III. – Regensa predlaže provincijska skupština, a *postavlja* ga Učitelj Reda ~~na četiri godine sve do sljedeće skupštine.~~ *Može biti neposredno predložen za*

drugi mandat, ali ne i za treći. Dok mu traje služba...

294

(Techn.)

114. Ord. § III. – *Socius za apostolat u Redu* pomaže Učitelju Reda u obavljanju poslova koji se tiču misija.

295 (M 260, C 171)

(Insert. Def.)

167. Ord. § III. – *Da se taj cilj postigne, provincija može ustanoviti razdoblje prednovicijata kao prvi stupanj na putu u redovnički život. Svrha je tog razdoblja pripremiti kandidata za novicijat katehetskom poukom i nekim upućivanjem u zajednički život, a ujedno dati prigodu Redu da raspozna prikladnost kandidata za dominikanski život.*

296 (P 483, K 358)

217 Const. § 1. – Nakon završetka novicijata braća suradnici moraju pune tri godine boraviti u samostanu određenom za njihovo formiranje, i to pod vodstvom svoga učitelja – *koji može biti brat suradnik sa svećanim zavjetima* – da bi se ljudski i duhovno odgojili; pod vodstvom regensa, ili drugog prikladnog brata što ga je odredio provincijal sa svojim vijećem, da bi se odgajali intelektualno i profesionalno.

[A]217 Const, § II [ukinuto]

297

(Techn)

247. Ord. - § II. – Poglavari neka se osobno porazgovore sa svakim pojedinim ređenikom kako bi se osvjedočili želi li kandidat slobodno i svjesno primiti redove u redovničkom staležu (*usp. ZKP 1036*).

298

(Techn)

311. Ord. - § I. – Isto tako skupštini pripada pravo:

1° uređivati život zajednice, sve u granicama naših zakona, s obzirom na ono što je provincijska

skupština odredila da se prepusti ocjeni pojedinih samostana.

2° rješavati pitanja koja se tiču apostolata i vremenite uprave samostana, a za koja predsjednik smatra da su važnija, ali sve to bez povrede provincijalovih prava.

§ II. 3° – Zajednički život mora pogodovati apostolatu i obogaćivati se radom braće. S tim ciljem, svaki će samostan izraditi vlastiti program ili projekt apostolskog života. Izrađen i nadziran od sve braće, taj bi projekt morao biti potvrđen od provincijala. Na taj će se način otkloniti svaka individualna aktivnost koju ne dopušta zajednica i provincijal.

§ III. H° – Neka provincijska skupština odredi što samostanska skupština mora zaključiti odlučujućim glasom.

299 (M 279, C 175)

(Insert. Def)

322. Ord. - § I. – Potpriora neka prior, prema propisu br. 310, 2°, postavi u tromjesečju nakon prihvaćanja priorske službe. Ako ga ne postavi u tom roku, pravo postavljanja prelazi na provincijala. Može se u istu službu postaviti neposredno drugi put, ali ne i treći put, osim uz pristanak provincijala.

300

341 Ord. – Provincijal mora:

1° na kraju pohoda braći pismeno priopćiti svoje primjedbe i naredbe;

♦ [A] 2°

2° tri mjeseca prije prestanka službe, neka pošalje Učitelju Reda izvješće o stanju provincije tako da ga on primi prije novog izbora. U tom izvješću neka izvijesti ne samo o braći jesu li «postojani u miru, ustrajni u studiju i gorljivi u propovijedanju» te vjerni samostanskom opsluživanju, nego i o odnosima provincije i samostana s crkvenim vlastima.

301

♦

348. Ord. § I – Kad prestane provincijalova služba prema br. 344 § I, vikar provincije će biti, prema odredbi koja se nalazi u statutu provincije: ili prior

samostana u kojem će se održati iduća provincijska skupština ili, u slučaju da taj samostan u tom času nema priora, prior samostana u kojem je održana posljednja skupština, i tako sve unatrag; *ili prior samostana koji je najstariji po profesiji u provinciji*; ili sam provincijal čija je služba prestala.

302 (M 283, C 178)

(Insert. def)

352. - [Naredba] Glasači provincijske skupštine jesu:

§ I. 1° regionalni priori;

2° provincijski vikari izabrani, prema propisu br. 389

3° samostanski priori; *ili pak potprior ako prior ne može doći zbog bolesti ili drugog važna razloga što ga je priznao provincijal*;

4° sociusi priora koji idu na skupštinu, prema propisu br. 490;

5° delegati braće, prema propisu br. 497 - 501;

6° izaslanik neprioralne kuće s bar četiri brata koji imaju aktivno pravo glasa, koja se nalazi na teritoriju druge države u kojoj nema druge kuće iste provincije (B, br. 263, P 492);

7° provincijal kojemu je neposredno prije skupštine završila služba u toj provinciji.

NB: Tekst § I, 6° izmijenila je skupština u Bolonji i potvrdila skupština u Providencu. On ipak još ne mora biti uvršten u KKN ovom skupštinom.

303

(Techn)

372 III. – Budu li glasovi katkada izjednačeni, neka predsjednik stvar riješi svojim glasom, ~~bez povrede ZKP 127, § I.~~

304 (C 147.1 i 147.2; B 220)

378. Const. § I. – U svakoj provinciji treba postojati ekonom koji će, prema propisima za upravljanje, voditi brigu o dobrima provincije.

*[O] § II. – Brat koji je završio tu službu može biti postavljen neposredno za drugi mandat, ali nikako i za treći.

305

(Techn)

385 Ord. II. - 1° Regionalnog priora biraju na četiri godine glasači asignirani u *vikarijatu*, a potvrđuje ga provincijal s pristankom svog vijeća.

306 (M 292, C 181)

(Insert. def)

391 Ord. – Za razvijanje suradnje među provincijama jedne pokrajine ili naroda mogu postojati:

1° razgovori...

2° zasjedanja...

3° nacionalni promicatelji...

4° zajednički novicijat *ili studentat* ili zajednički centri, prema propisima koje će odobriti Učitelj Reda;

5° dogovor, sklopljen s pristankom Učitelja Reda *za podizanje međuprovincijskih samostana* i za asignaciju braće iz jedne provincije u drugu.

6° dogovor *dviju provincijskih skupština ili dvaju provincijala da se braća mogu izravno asignirati iz jedne provincije u samostan druge provincije, bez povrede br. 270 § I i II, 497§ I i 600, ipak uz obavijest Učitelju Reda (P 496; K 375).*

NB: Tekst § I, 6° izmijenila je skupština u Bolonji i potvrdila skupština u Krakovu. On ipak još ne treba biti vršten u KKN s ovom skupštinom.

307 (P 498, K 376)

407 Const. – Na Opću izbornu skupštinu dolaze i imaju pravo glasa:

§ I. – prilikom biranja Učitelja Reda:

1°-6°: kao u KKN

7° iz provincije koja ima barem *dvadeset* do stotinu braće asignirane u vikarijatima ili kućama dotične provincije izvan njenih granica, predstavnik kojega su oni između sebe izabrali, prema statutu provincije; iz provincije koja ima od 101 do 200 braće asignirane u vikarijatima, neka se izabere drugi predstavnik; i tako dalje.

308 (P 499, K 377)

409 bis Const. – Pojedine provincije koje imaju barem *dvadesetero* braće asignirane u vikarijatima ili kućama dotične provincije izvan njenih granica, imaju pravo poslati predstavnika, kojeg su između sebe izabrali prema statutu provincije, na opću skupštinu bilo definitora ili provincijala (v. Dodatak br. 16). Odabir neka obavi Učitelj Reda sa svojim vijećem, tako da polovica provincija bude zastupljena na jednoj skupštini, a druga polovica na drugoj.

309

(Techn)

452 Ord. – Kod samog čina izbora starješina neka se postupa ovako:

8° pregledavači glasovnica neka prebroje glasovnice. Ako je njihov broj jednak broju birača, tada neka se otvore; inače neka se odmah *spale unište*, a birači neka napišu novu glasovnicu;

10° pregledavači glasovnica neka međusobno usporede svoje bilješke i, pošto utvrde da se slažu, neka se glasovnice *spale unište*;

310

(Techn)

468 Ord. – Provincijal je prije potvrde dužan zatražiti pristanak:

1° Učitelja Reda...

2° provincijala provincije asignacije ako je izabrani ili molbeno izabrani asigniran u drugoj provinciji (*usp. 270 § I*); a također i pristanak provincijala *provincije* afilijacije, ako je dotični bio asigniran izvan provincije svoje afilijacije.

311 (P 508, K 383)

497 Const. § I. – Bez povrede br. 491 § II, i izuzevši one koji su već zastupljeni prema propisu 352 § I, 6° i § III, biraju predstavnika (delegata) koji ide na provincijsku skupštinu, samo ako imaju aktivno pravo glasa (*usp. br. 440 i 441*):

1°...

2°...

3°...

4° braća asignirana u samostanima za koje je postignut dogovor prema propisu br. 391, 4°-6°, samo ako nisu *samostanski priori*.

312 (M 321, C 193)

(Insert. def)

561 Ord. – *Nijednom bratu nije dopušteno imati osobni polog u banci, osim s dopuštanjem poglavara. U tom slučaju i neki drugi brat, kojeg je poglavar odredio, treba imati pravo podizati novac.*

313

◆

567. - [Naredba] § I. *Svake godine, prije konca mjeseca kolovoza, provincijali, viceprovincijali, generalni vikari i ravnatelji ustanova pod izravnom jurisdikcijom Učitelja Reda, uz pomoć svojih ekonomâ, trebaju poslati Učitelju Reda:*

1. *Godišnje ekonomsko izvješće, tj. cjelovit prikaz ekonomske situacije svakog pripadna entiteta. Ono mora do u detalje sadržavati primitke i izdatke, aktivu i pasivu, godišnje proračune te poduzete ili planirane velike projekte. Ako entitet ima više kuća ili ustanova, isto treba učiniti za svaku od njih. Premda oblik tog izvješća može varirati od mjesta do mjesta, izvješće treba sadržavati sve ovdje tražene podatke. Da bude lakše, neka tipski model bude na raspolaganju kod ekonomâ Reda.*

2. *Odgovor na upitnik o doprinosima nužan za izračunavanje godišnjih doprinosa entitetâ Reda. Iz odgovora se naime doznaje koliko je utrošeno za formaciju braće i kao pomoć drugim entitetima Reda, a koliko ostaje podvrgnuto doprinosu. U tu svrhu ekonom Reda poslat će svake godine upitnik, kojega model mora biti jedinstven za sve entitete.*

Rođenje Sv. Juraj, Sv. Vinko Fererski, Filippo Lippi, 1450.-1475.

VJESNIK HRVATSKE DOMINIKANSKE PROVINCIJE
IZDAJE: DOMINIKANSKI PROVINCIJALAT, KONTAKOVA 1, 10000 ZAGREB
UREDNIK: FR. IVAN MARTINIĆ
ODGOVARA: FR. ANTO GAVRIĆ, PROVINCIJAL
LEKTORIRAO: ZDRAVKO GAVRAN
GRAFIČKA PRIPREMA I TISAK: DENONA D.O.O., ZAGREB
DATUM: PROSINAC 2008.